

**"...kun lähetän sinut
pakanoiden pariin
avaamaan heidän silmänsä
ja saattamaan heidät
pimeydestä valoon ja
Saatanan vallasta Jumalan
luo."**

Ap. t. 26:17–18

Tässä numerossa

132 | Pääkirjoitus

Lähetysten Herra kutsuu uudelleen

134 | Artikkelit

135 | Pekka Mäkipää: Totuus ja valhe lähetystyössä

140 | Tässä ja nyt

160 | Kirjat

173 | Sananselitystä

● Pääkirjoitus

Lähetysten Herra kutsuu uudelleen

”Luonteensa vuoksi kysymys jää vaille vastausta, mutta se kiusaa yhä kuulijoi-
taan: Kun Ihmisen Poika tulee, löytääkö
hän uskoa maan päältä.” Näin vakavin sa-
noin päättää amerikkalainen kirkkohisto-
rioitsija **Martin Marty** kirjansa *Kristitty
maailma* (*The Christian World*).

Kristinuskon historia on täynnä yllät-
täviä käänteitä. Ensin syrjäisestä Galileas-
ta lähtenyt ja pitkään vainottu liike yllät-
täen valloitti koko Rooman valtakunnan
300-luvulla. Voittokulku näytti kuitenkin
katkeavan 600-luvulla, kun islam valtasi
lähes kaikki kristinuskon varhaiset valta-
alueet Lähi-Idässä ja Pohjois-Afrikassa. Ti-
lalle tuli kuitenkin uusia alueita Euroopas-
sa ja myöhemmin Amerikassa tavalla, joka
teki kristinuskosta aina meidän päiviim-
me asti maailman suurimman uskonnon.

Mutta jälleen on käänne käsillä. Tuskin
kukaan osasi kuvitella, kuinka dramaatti-
sesti kristinuskon on menettänyt merkitys-
tään erityisesti Euroopassa 2000-luvulle
tullessa. Ilman menestystä monin pai-
koin Afrikassa, Etelä-Amerikassa ja Aa-
siassa kristinuskon olisi nyt hiipuva uskon-
to. Etiopian Mekane Jeesus -kirkko on juuri
kasvamassa maailman suurimmaksi lute-
rilaiseksi kirkoksi. Kun Mao Tsetung nou-
si valtaan 1949, hän otti ohjelmaansa kris-
tinuskon hävittämisen maasta. Kun Kiina
avautui, löytyi miljoonia kristittyjä, ja nyt
kerrotaan, että kristittyjen määrä on pian
Kiinassa suurempi kuin missään muussa
maassa.

Asiat ovat tietysti suuremmassa kädessä,
mutta silti on aina kysyttävä, mihin kris-
tillisen uskon menestys ja tappiot perustu-
vat. Kirkon varhaisimpien vaiheiden tut-

kijat lienevät varsin yksimielisiä siitä, että
menestykseen vaikutti sekä kristinuskon
sanoma että sen edustajien elämäntavat.
Sanoma syntien sovitukselta ja kuoleman
voittamisesta oli ainutlaatuinen. Kun sii-
hen liittyi kaikkiin ulottuva lähimmäisen-
rakkaus, vaikutusta ei voitu vainoillakaan
tukahduttaa. Klassinen on pakanuuden pa-
luuta ajaneen keisari **Julianuksen** huokaus
siitä, kuinka nuo jumalattomat galilealai-
set hoitavat omiensa lisäksi meidänkin sai-
raamme ja me emme saa mitään aikaan.

Vaikka ristin sanoma oli juutalaisille
pahennus ja pakanoille hullutus, sen voit-
tokulkua ei mikään voinut estää. Rajoit-
tamaton ihmisarvo, lapsista ja sairaista
huolehtiminen, avioliiton pyhittäminen
– mikä tarkoitti tietysti miehen ja naisen
välistä liittoa – se kaikki oli uutta ja ve-
ti puoleensa. Kristinuskon mullisti maail-
man. Jotain samaa tapahtui, kun pietis-
tinen herätys alkoi saattaa käytäntöön
uskonpuhdistuksen sanomaa 1700-luvun
alussa. Käsi kädessä syntyivät protestant-
tinen lähetystyö ja diakonia.

Raamattu puhuu kristinuskon tule-
vaisuudesta useammalla tavalla. Yhtäältä
Abrahamille luvattu siunaus tulee kaikil-
le kansoille. Jumala sovitti Kristuksessa
koko maailman itsensä kanssa. Sinapin-
siemenestä kasvaa suuri puu. Sanoma on
vietävä kaikille kansoille. Toisaalta tulee
väärä Messiaita ja he eksyttävät monia.
Kun laittomuus pääsee valtaan, kylmenee
monien rakkaus. Lampunjalka siirretään
pois. Löytäneekö hän uskoa maan päältä?

Tässä numerossa puhutaan lähetystyös-
tä. Pinnalla olleiden kysymysten – lähetys-
määrärahojen jako ja Suomen Lähetysseu-
ran kriisi – takana on suuria periaatteellisia
ja teologisia seikkoja. Julistetaanko Jeesus-
ta Kristusta syntien sovittajana ja kuole-
man voittajana niin, että usko voi syntyä?
Onko eettinen opetus ja elämän todistus
yhtä pitävä tuon sanoman ja Raamatun
muun opetuksen kanssa? Opetetaanko pi-

tämään kaikki, mitä Jeesus käski pitää? Ta-
voittaako rakkauden palvelu niitä ihmisiä,
jotka sitä kipeimmin tarvitsevat?

Näihin kysymyksiin emme vastaa en-
nen muuta medialle, yleiselle mielipiteel-
le tai ulkoministeriölle. Tehtävän suori-
tamisesta vastataan tehtävän antajalle.
Pääsiäisen jälkeiset tekstit puhuvat on-
neksi siitä, että tehtävän antaja on halu-
kas tulemaan niiden luo, jotka ovat tehtä-
vässään epäonnistuneet. Hän kutsuu yhä
uudelleen palvelukseensa niin kuin hän

kerran kutsui Gennesaretinjärven rannal-
la. Hänellä voi olla taas muutama kysymys
esitettävänä. Vastaus on hyvä alkaa jälleen
sanoilla: Herra, sinä tiedät kaiken. Ehkä
rohkenemme jatkaakin niin kuin Pieta-
ri jatkoi, kun muistamme, että se, joka on
saanut paljon anteeksi, rakastaa paljon.

Emme tiedä, mitä Vapahtaja löytää, kun
hän palaa. Mutta yksi on varmaa. Hän on
luvannut tarkoin varjella ja pelastaa ne, jot-
ka pitävät kiinni hänen sanastaan. ●

Timo Junkkaala

● Perustalla

Yliopiston sääntöjen mukaan oli minun
käytävä vähintään kerran kuukaudessa
professorin luona keskustelemassa tutki-
mustyöstäni. Kun jälleen kerran olin hä-
nen puheillaan – oltuani noin kaksi vuotta
Palestiinassa – antoi hän minulle pienen
paperilappusen luettavaksi. Siinä tiedot-
ti Suomen päärabbi yliopistolle, että siel-
lä opiskeli suomalainen lähetyssaarnaa-
ja, joka harjoitti kristillistä propagandaa
ylioppilaiden keskuudessa, ja lisäsi, et-
tei asiassa kait voinut muuta tehdä kuin
varoittaa ylioppilaita. Professori kysyi:
”Se on tietysti valhetta vai kuinka?” ”Ei
se ole valhetta”, vastasin, ”olenhan alun-
pitäen sanonut, että olen lähetyssaarnaa-
ja.” ”Niin, mutta teettekö propagandaa
ylioppilaiden parissa?” Vastasin, että se
riippuu siitä, mitä hän propagandalla tar-
koitti. Uskoin, että Kristuksen valtakunta
voittaa omalla sisäisellä voimallaan, eikä
tarvitse sellaista mainostusta kuin jokin
kauppatavara, mutta olin lähetystyönteki-
jä, aina ja joka paikassa, missä olin. ”Mi-
ten Te sitten teette lähetystyöstä?” hän
kysyi. ”Ensimmäinen aseeni on rukous”,
vastasin, ”rukoilen ylioppilastovereitteni
ja opettajieni puolesta.” – ”Rukoilla voitte
niin paljon kuin haluatte, sanoi professo-

ri naurahtaen. ”Entä sitten?” ”Koetan elää
Kristuksen tahdon mukaista elämää.” –
”Sitä vastaan ei voi olla mitään muistutta-
mista.” ”Kolmanneksi olen suora ja sanon,
mitä uskon ja ajattelen.” – ”Ei sitäkään
vastaan voi oikeastaan mitään sanoa”, sa-
noi professori. Sitten hän kysyi ivallisesti:
”Oletteko sitten saanut jotakin aikaan lä-
hetystyössä?” Vastasin, ettei ollut minun
asiani laskea hedelmiä, se kuului Jumalal-
le. Mutta tiesin, etten ollut turhaan työtä
tehnyt. Minulle ja lähettäjäilleni oli uskot-
tu Kristuksen evankeliumi. Tehtävämme
oli tuoda sanoma syntien anteeksi saami-
sesta, ja uuden elämän mahdollisuudes-
ta kaikille kansoille, myös juutalaisille.
– Opettajani koetti saada minut lupaa-
maan, etten itse aloittaisi keskustelua
näistä asioista toverieni kanssa. En katso-
nut voivani sellaista lupautua antaa, vaika
yleensä olinkin antanut toverien aloit-
taa tällaiset keskustelut. Tahdoin säilyttää
vapauteni totella Jumalan Hengen johtoa
kussakin tapauksessa. – Tämän jälkeen
professori aloitti keskustelun Kristukses-
ta ja kristinuskosta miltei joka kerta, kun
hän luonaan kävin.

Aili Havas: *Työkenttäni Israel.* 1958. S.
117–119. ●

Artikkelit

139 | Totuus ja valhe lähetystyössä

Pekka Mäkipää kirjoittaa valheesta ja totuudesta ja miltä ne näyttävät 2010-luvun Suomessa lähetystyön yhteyksissä.

Aikamme suuria perusvalheita ovat, että Jumalaa ei ole olemassa, paholaisesta, kadotuksesta ja tuomiosta puhuminen on aikansa elänyttä pelottelua ja että jokainen tulee omalla uskollaan autuaaksi.

Totuus taas on enemmän kuin meidän sanomamme, elämämme, oppimme ja opetuksemme. Totuus on persoona, Jeesus Kristus. Totuutta ei hallita vaan häneen tutustutaan ja häntä opetellaan tuntemaan.

Hän haluaa olla koko elämämme. Hän haluaa, että luotat häneen ja seuraat häntä, minne hän kutsuukin.

● Totuus ja valhe lähetystyössä

Pekka Mäkipää

Kirjoittaja on pastori ja Evankelis-luterilaisen Lähetysyhdistys Kylväjän lähetysjohtaja. Hän piti Kirkkokansan raamattupäivässä Helsingissä 1.3.2014 puheen, joka julkaistaan tässä.

Jumalaa ei ole olemassa – onko meidän Jumalamme enemmän totta?

Kehotan ennen kaikkea anomaan, rukoilemaan, pitämään esirukouksia ja kiittämään kaikkien ihmisten puolesta, kuninkaiden ja kaikkien vallanpitäjien puolesta, jotta saisimme viettää tyyn-
tää ja rauhallista elämää, kaikin tavoin hurskaasti ja arvokkaasti. Tällainen rukous on oikea ja mieluisa Jumalalle, meidän pelastajallemme, joka tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden. Jumala on yksi, ja yksi on välittäjä Jumalan ja ihmisten välillä, ihminen Kristus Jeesus. Hän antoi itsensä lunnaiksi kaikkien puolesta, todistukseksi Jumalan tarkoituksesta, kun oikea aika oli tullut. Tämän sanoman julistajaksi ja apostoliksi minut on asetettu. Puhun totta, en valehtele. Minut on pantu kansojen opettajaksi, opettamaan niille uskon totuutta. (1. Tim. 2:1–7.)

Luin **Bo Giertzin** kirjan *Suuri valhe ja suuri totuus* muutama vuosi sitten ja ihmettelin sen ajankohtaisuutta. Kolme ”ydinvalhetta”, joihin Giertz käy heti alkulehdillä käsiksi, ovat ajattomia.

Perusvalheita Giertzin mukaan ovat:

- Jumalaa ei ole olemassa.
- Paholaista ei ole olemassa, kadotukses-

ta ja tuomiosta puhuminen on vanhan-aikaista, aikansa elänyttä pelottelua.

- Jokainen tulee uskollaan autuaaksi.

Näiden syvät ja leveät juuristot tuottavat pintaautuessaan erinäköistä kasvustoa, maastosta riippuen. Miltä ne näyttävät 2010-luvun Suomessa lähetystyön yhteyksissä? Ensin valheista ja sitten totuudesta.

Ensimmäinen perusvalhe muuntuu nykyään usein kysymykseksi: Onko meidän käsityksemme Jumalasta todempi ja aidompi kuin muiden uskontojen käsitykset jumalistaan? Onko kristillinen usko enemmän totta kuin muut? Voimmeko, pitääkö edellyttää, että muiden uskontojen edustajat kääntyvät seuraamaan meidän Jumalaamme?

Timoteuksen elinympäristö 60-luvun Efesoksessa, Rooman valtakunnan Vähän-Aasian provinssissa ei ajatteluilmastoltaan tässä asiassa poikennut omastamme. Vähä-Aasia oli varsin monikulttuurinen ja moniuskontoinen, toisin kuin tänään. Hämmästelän sitä rohkeaa ja suoraa mutta rauhaan pyrkivää ja toisinajattelevia kunnioittavaa tapaa, jolla apostoli Paavali kiteyttää pikkuruisen vastarintaliikkeen viestin: ”Rukoillaan, että voimme elää rauhassa ja arvokkaasti, vaikka emme pidäkään keisaria pelastajana.”

Keisari oli Vähässä-Aasiassakin pelastaja, ja jonkun toisen nimittäminen pelastajaksi (*Sōtēr*) merkitsi poliittista ja uskonnollista haastetta, joka saattoi viedä yhteiskuntakelpoisuuden – usein veikin. Tilannetta ei helpottanut, että Paavali avoimesti kutsui kaikkia, uskonnosta riippumatta, uuteen uskoon: Jumala, meidän pelastajamme, tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden.

Se, että vain kourallinen ihmisiä valtakunnan uskontojen ja jumalien keskellä samastui tähän sanomaan, ei Paavalia haitannut. ”Juutalaiset torjuvat sen herjauksena, ja muiden mielestä se on hulluutta”, hän raportoi korinttilaisille. Olisi mukava tietää, kohauttiko hän samalla olkapäitään.

Paavalin esimerkki ohjaa kunnioittavaan, tilaa antavaan, mutta rohkean suoraan kohtaamiseen eri tavoin ajattelevien kanssa.

Paholaista, helvettiä ja tuomiota ei ole olemassa – käsitteiden uudelleentulkinta

Tämä valhe on ensimmäistä haastavampi erityisesti sananjulistajille, papeille, raamatunopettajille. Jotkut ratkaisevat sen vaikenemalla, toiset armoon keskittymällä. Kolmas vaihtoehto on salakavala: sanojen ja merkitysten uudelleentulkinta tai muuttaminen.

Timo Junkkaala oivallisessa kirjoituksessaan *Seurakuntalainen.fi*-sivustolla siteeraa **Raimo Sailasta**, joka kuulemma valittaa, että sanojen merkityksen rappeutuminen etenee kuin kulkutauti. Aikamme tietää kaiken paremmin ja voi muuttaa mielensä mukaan mitä haluaa, käsitteiden sisältöäkin.

Ruotsin arkkipiispana vuoteen 2006 saakka toiminut **K. G. Hammar** selittää Johanneksen evankeliumin 3. luvun jaetta 17: ”Ei Jumala lähettänyt Poikaansa sitä tuomitsemaan, vaan pelastamaan sen.” Hammar sanoo: ”Jumala lähetti Poikansa maailmaan pelastamaan sen. Lähetys on siksi keskeistä kristillisessä uskossa ja sen sanoituksessa. Kun lausuma ’Jumala lähetti Poikansa maailmaan’ aikanaan muotoiltiin, lähettämisen ajateltiin olevan konkreettista ja kirjaimellista. Jumala oli taivaassa ja taivas ylhäällä maan yläpuolella. Kun tänä päivänä ajattelemme asiaa, monet mieltävät Jumalan lähestyvän ih-

misiä sisältäpäin, kunkin ihmisen sisäisestä maailmasta, kosmisesta syvyydestä, jota jokainen kantaa sisällään.”

Arkkipiispan selityksestä löytyvät tarpeelliset sanat Jumalan Pojasta maailman pelastukseen. Mutta oikeasti hän sanoo: Nykyään pelastukseen tarvitaan vain ihminen, ei ketään ulkopuolista. Pelastus tapahtuu yhden ihmisen – tai yhteisön – ”kokemuksen kosmisessa syvyydessä”, korvien välissä. Ja kun se tapahtuu siellä, Jumalasta tulee pohjoismaisen demokraatiavaatimuksen mukainen.

Kenenkään usko ei ole toista todempi. Oman kokemuksen ollessa aitouden mitta Jumalasta on helpompi puhua – tai vaieta. Ja niin Jumalakin vaikenee. Hänen ei enää kuulla kehottavan seuraajiaan menemään ja tekemään kaikki kansat hänen opetuslapsikseen. ”Kansojen opettaminen uskon totuuteen” käy tarpeettomaksi.

Jokainen tulee uskollaan autuaaksi – Pyhä Henki puhalttaa, missä tahtoo

Tämä on kaikille tuttu ajatus. Ehkä uutta on, että törmäämme siihen entistä useammin kristillisissä yhteyksissä, viime aikoina enemmän myös keskusteluissa lähetystyöstä.

Vastikään marraskuussa 2013 Korean Busanissa hyväksyttiin Kirkkojen maailmanneuvoston lähetyssasiakirja ”Yhdessä kohti elämää, lähetys ja evankelioiminen muuttuvassa maailmassa”.

Se on historiallinen dokumentti, sillä edellisen julkaisemisesta on jo yli 30 vuotta. Asiakirja on hyvin ajassa kiinni, siinä puhutaan paljon elämästä, vähän tai ei lainkaan synnistä, kuolemasta ja tuomiosista. Esipuheen mukaan tarkoitus on ”etsiä uutta näkyä, luoda käsitteistöä ja löytää suuntaviivoja lähetysten ja evankelioimisen ymmärtämiselle ja toteuttamiselle muuttuvassa maailmassa”.

Teen tässä siitä vain yhden huomion. Edustan järjestöä, jonka säännöissä toimintatarkoituksen kohdalla lukee: ”Kylväjän tehtävä on edistää Jumalan valtakunnan etenemistä eri kansojen keskuuteen Jeesuksen lähetyskäskyn perusteella.”

Kävin läpi lähetysdokumentin raamattuviittaukset. Niitä on laskujeni mukaan 113. Kohtalaisen paljon siis muutaman sivun asiakirjassa. Huomiota kiinnitti se, mikä sekametelisopasta puuttuu: Matteuksen evankeliumin lähetyskäsky eli kastekäsky: ”Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni, kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käsenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.” (Matt.28:18–20.)

Se, että Matteuksen lähetyskäskyyn ei viitata lainkaan, ei liene sattumaa. Voin ajatella kahta syytä:

1) Sitä on viime vuosikymmeninä kritisoitu kapea-alaiseksi, ekspansion ja siirtomaavallan aikaan kuuluneeksi, kristinuskon ylemmyyden leimaa kantavaksi käskyksi. Uuteen näkyyn, uuteen käsitteistöön ja suuntaviivoihin ei kuulu käsky, joka tulkitaan pakottamisen ja vallan välineeksi. Nykyajan lähetys on inklusiivista, kaikki sisäänsä sulkevaa, ei poissulkevaa.

2) Kaikkeen maailmaan on jo menty. Ehkä kysyt, miten tämä on mahdollista, kun tiedämme, että yli kaksi miljardia ihmistä elää ja kuolee evankeliumin ulottumattomissa, vailla mahdollisuutta kuulla ja ymmärtää, että ”ihminen Jeesus Kristus antoi itsensä lunnaiksi kaikkien puolesta, todistukseksi Jumalan tarkoituksesta, kun oikea aika oli tullut”.

Teologit kyllä keksivät selityksen. Pyhä Henki on jo hoitanut homman. Hän on luomisen kautta läsnä kaikkialla. Lainaus asiakirjasta: ”Tunnistamme Ju-

malan Hengen kaikkialla, missä elämää vahvistetaan sen koko täyteydessä ja ulottuvuuksissa, mukaan lukien alistettujen vapauttaminen, parantaminen, yhteisöjen ristiriitojen sovittaminen ja luomakunnan uudistaminen.”

Raamattuviittaukset selittävät asiaa. Eniten viitataan Pyhän Hengen lahjoihin 1. Korinttilaiskirjeen 12. luvussa. Toiseksi eniten on lainattu yhtä kohtaa Johanneksen evankeliumin 3. luvussa: ”Tuuli puhaltaa missä tahtoo. Sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee. Samoin on jokaisen Hengestä syntyneen laita.” (Joh.3:8.)

En usko tekeväni virhetulkintaa, kun siteeraan helluntailaistauksien professori **Veli-Matti Kärkkäisen** osuvaa sanontaa: ”Jos Pyhän Hengen työ irrotetaan erilleen Isästä ja Pojasta, siitä tulee kiertävä saarnaaja, joka vain hetkittäin vierailee isän kodissa. Suurimman osan aikaa Henki touhuu omiaan kaukomailla.”

Lähetyksestä voidaan tänä päivänä kirjoittaa sanoa paljonkin mainitsematta ”ihmistä Kristus Jeesusta, joka antoi itsensä lunnaiksi kaikkien puolesta, todistukseksi Jumalan tarkoituksesta”.

Kylväjässä muistutamme itsellemme ja toisille, että mitään lähetystyötä ei ole, elleivät silmämme ole avautuneet elävälle Herralle Jeesukselle. Nykyään on muistettava lisätä liturgiaan itsestäänselvyys: työtä tehdään kaikkia ihmisiä kunnioittaen ketään syrjimättä.

Pyhä Henki todella on varsinainen lähetystyöntekijä. Mistä Hengen työn tunnistaa? Apostoli Johannes vastaa: ”Tästä te tunnnette Jumalan Hengen: jokainen henki, joka tunnustaa Jeesuksen Kristuksen ihmiseksi, lihaan tullee, on Jumalasta. Yksikään henki, joka kieltää Jeesuksen, ei ole Jumalasta.” Pyhä Henki ei tee lähetystyötä ohi Jeesuksen eikä puhu toisin kuin Raamatun Jeesus. Heillä on yksi ja sama missio.

Totuus on persoona

Tähän saakka olen kuvaillut pintakasvustoa, jonka jokainen kristitty, jolla on Raamattu toisessa ja sanomalehti toisessa kädessä, voi nimetä ja tunnistaa. Mutta olaksemme totuudellisia tässä ei ole kaikki. Totuus on lähetystyössäkin enemmän kuin meidän sanomamme, elämämme, oppimme ja opetusme. Hän on persoona.

Totuus on elävä persoona, johon tutustutaan ja jota opetellaan tuntemaan. Koska hän on Jumala, hän ei halua vain maustaa elämäämme uskonnollisella ulottuvuudella: ripaus mielekkyyttä, tujaus uskoa, hippunen iloa ja paljon lohdusta. Hän haluaa olla koko elämäsi. Hän haluaa, että luotat häneen ja seuraat häntä, minne hän kutsuukin.

Kiinnitän huomiotamme siihen, mitä Paavali kehottaa ”ennen kaikkea” tekemään. Neljällä eri sanalla hän kehottaa puhumaan Jumalalle. Yhteisönä ja yksilönä Jumalalle puhuminen on ”ennen kaikkea”. Puhumallahan asiat selviävät perheessä, avioliitossa, työpaikalla. Näinhän meille on opetettu, näin Paavalikin näyttää ajattelevan.

Mistä hän haluaa puhuttavan? Ei vain omista, itseä koskettavista asioista. Tekstikatkelma alkaa ja päättyy kaikkiin. Efeson seurakuntaa, sen jäseniä, muistutetaan maailmanlaajasta missiosta: yksi pelastustie ja yksi välittäjä kaikille kansoille, uskon totuus kaikille ihmisille. Tämän mahtavan sämpylän väliin Paavali sijoittaa pihvin: Kolme käsittämättömän suurta totuutta: Jumala tuli ihmiseksi (j. 5). Hän maksoi jokaisen ihmisen syntivelan kärsimyksellään ja kuoleamallaan (maksoi lunnaat, j. 6). Hän istuu Isän oikealla puolella taivaassa – välittäjänä Jumalan ja ihmisten välillä (j. 5).

Juutalaisilla oppineilla on kuulemma tapana kysyä aina keskustelun päätteeksi: Mitä me siis tähän sanomme? (Paavalikin

toistaa kysymyksen viisi kertaa roomalaiskirjeessä.)

Kylväjän perustamisesta 40 vuotta

Meillä on erityinen ilo Kylväjässä saada viettää syntymäpäivää isolla joukolla seurakunnan kesellä. Kylväjä syntyi päivälleen 40 vuotta sitten. Perustamiskokouksessa 1.3.1974 Israelin lähetti, teologian tohtori **Per Wallendorffin** asunnossa Helsingissä oli pöytäkirjan mukaan koolla kymmenen ihmistä, oikeasti yksitoista. Tuo yhdestoista oli sokea veli **Vesa Keski-Aasiasta**.

Wallendorff piti aluksi raamatuntutkiskelun nisunjyvä kuolemista (Joh. 12:24). Palaan hänen sanoihinsa joka vuosi lähetyskurssilaisten kanssa:

Pienenkin nisunjyvä on kuoltava. Vertaus tarkoittaa Jeesusta, mutta myös meidän on kuoltava itsestämme, kristillisyydestämme, muuten jääme yksin. Samoin tänä iltana perustettavan yhdistyksen on kuoltava päivittäin, muuten se jää yksin.

Oman elämän on jäätävä tyhjäksi. Kun minuuteni kuolee, se annetaan toisille. Kuoleminen merkitsee Jeesuksen seuraamista ja sisäistä irtiolemista kaikesta mikä sitoo. Olemista Jeesuksen seurassa, siellä missä Jeesus on, ei muualla.

Kun ihminen on kuollut, hän elää kuitenkin Jeesuksen yhteydessä – iankaikkisen elämän osaa jo nyt. Jumala kunnioittaa tätä, mutta ihmiset eivät. On yllätyksellistä, riemastuttavaa ja rohkaisevaa kokea, että Jumala kunnioittaa tällaista elämää. Tämä on tänään perustettavan yhdistyksen tarkoitus: että se itselleen kuolleen eläisi yksin jumalallista elämää, kantaen samaa ikuista elämää taivaassa.

Perustamiskokouksessa ollut sokea Vesa osallistui myöhemmin oppiperustan laatimiseen Jeesukseen uskoville keskiaasialaisille. Se on kahdentoista kohdan tunnustus, vastaa osin uskontunnustuksemme lausumia. Viimeisen kohdan yksi lause pysäyttää aina. Suomeksi se kuuluu jokseenkin näin: ”Pyhän Hengen avulla ja voimasta, tehtävämme on elää Jeesuksen opetuslapsina, auttaa toinen toistamme kaikin luvallisin tavoin ja olla valmiita luopumaan hengestä ja omaisuudesta uskon tähden.”

Miltä tuntuisi lausua tämä sunnuntai-aamuna yhdessä seurakunnan kanssa?

Minut tuo tunnustus palauttaa kristillisen uskon syntysijoille, alkuperäiseen ympäristöönsä. Se testaa käytännöllisellä tavalla luottamustani. Kenen varaan elämäni lasken? Mihin saakka sanani kantavat? Se myös herättää sisälläni huokauksen: Herra Jeesus, pidä huolta uskostani. Älä anna elää valheen varassa, omassa varassa. (Se mihin sydämessäsi luottaen liityt, on todellisuudessa Jumalasi, muistutti uskonpuhdistaja.)

Kahden ajan välissä

Paavalin elämän mullisti vaihdos syyttäjästä syytetyksi, arvovaltaisesta rabbista ja seurakunnan vainoajasta itse vainotuksi. Miten hän kesti totuuden itsestään?

Hänen kirjeidensä perusteella on vain yksi mahdollinen vastaus: Messiaan kuolema ja ylösnousemus. ”Kun oikea ai-

ka tuli”, tapahtui sellaista, minkä vuoksi ”nykyinen paha maailmanaika” ei enää voinut kahlita ihmistä pahuuteensa ja kohtaloonsa. Jumalan valtakunta murtautui todellisesti ihmisten keskelle, vaikka lopullinen täyttymys vielä odottaa. Näiden kahden aikakauden väliin, pahan ajan ja tulevan ajan väliin, on Messiaan seuraajat istutettu – tarkoitusta varten. Vanha, hukkuva ihmiskunta ja uusi elävät rinnakkain. Paavali sai tehtävän paljastaa suuren totuuden: mitä tarkoitusta varten Messiaan seuraajat on istutettu hukkuvan ja pelastuvan maailman väliseen aikaan.

”Tehän olette kuolleet ja teidän elämäenne on Kristuksen kanssa kätketty Jumalaan” (Kol. 3:3). ”Me olemme taivaan kansalaisia ja taivaasta me odotamme pelastajaksi Herraa Jeesusta Kristusta” (Fil. 3:21). Ei mielentila, ei laskelmointia, milloin Jeesus palaa, sen paremmin kuin unelmia taivaan ihanuudesta, vaan odottamista. Odottaminen on tilanteeseen sopivaa käytöstä. Jos odotat vierasta kahville, et tee mielikuvaharjoituksia kahvin mitaamisesta, oven avaamisesta, pöydän kattamisesta – vaan ostat purtavaa, laitat pöydän valmiiksi ja siivoat. Odottaminen on asiaan kuuluvien askareiden tekemistä.

Työtoverimme kirjoitti lähetyskentälle lähdön kynnyksellä: ”Vielä opiskeluaikanani etsin epätoivoisesti paikkaani elämässä, kunnes ymmärsin, että se paikka on yksinkertaisesti Jeesuksen kasvojen edessä. Tälle paikalle on ollut kuitenkin pitkä matka.” ●

Tässä ja nyt

141 | Risto Jukko haastateltavana

Kysymyksiä Kirkon lähetystyön keskuksen johtajalle.

143 | Luther ja juutalaiset: kaksi eri näkökulmaa

Kaksi eri näkökulmaa kiista-aiheeseen.

150 | Ei kukaan voi tulla, ellei...

Pekka Mäkipään puheenvuoro Tulkaa kaikki -liikkeen iltapäivässä.

154 | Lähetystyö muslimialueilla

Markus Korrin yhteenveto **Reijo Kuokkasen** pro gradu -tutkielmasta.

156 | Urho Muroma ja lähetystyö

Erkki Lehtonen luonnehtii, mikä oli Muroman suhde lähetystyöhön ja miten se muuttui.

155 | Vetoomus Lähetysseuralle

158 | Ehdokasasettelu ratkaisee seurakuntavaalit

● Risto Jukko haastateltavana

Kirkon lähetystyön keskuksen johtaja, TT, dosentti, pastori **Risto Jukko** vastasi kysymyksiin.

Mitkä ovat lähetystyön polttavimmat kysymykset juuri nyt?

Maaailmanlaajuisesti ajatellen kirkkojen ja lähetysten toimintavapauden ja evankeliumin julistamisvapauden rajoittaminen monissa maissa, jolloin puhutaan myös ihmisoikeus- ja uskonnonvapauskysymyksistä. Toinen tärkeä kysymys on kristinuskon ja ei-kristillisten uskontojen kohtaaminen ja sitä kautta kirkon todistustehtävän ja yhteiskuntarauhan yhteensovittaminen.

Perinteisten protestanttisten kirkkojen lähetystyö on heikentynyt. Mistä se johtuu?

Tähän ei varmasti ole yhtä ainoaa syytä, eikä kattavaa listaa ole mahdollista esittääkään. Länsimaisen yhteiskunnan moniarvoistuminen on heikentänyt kristinuskon asemaa ja saattanut monet omaksumaan relativistisia ajatusmalleja. Kristinuskon muuttuminen tapauskonoksi ja yhteiskunnan sekularisoituminen globaalissa pohjoisessa ei innosta kaikkia kristittyjä toimimaan kaukaisen lähimmäisen hyväksi, puhumattakaan itse lähtemisestä. Aiemmin oli ehkä myös helpompaa lähteä, kun lähtemiseen saattoi liittyä tiettyä eksotiikkaa. Aina ei myöskään ollut olemassa paikallisia kirkkoja, joiden ääntä yhteistyössä olisi ollut kuunneltava, mikä ei välttämättä sovi länsimaiseen individualismiin tottuneille. Samaa individualismiin liittyy myös se, että pitkäaikaiseen lähetystyöhön lähteminen vie pois urakehitykseltä.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetysjärjestöillä oli 1980-luvun lopussa lähes 700

lähetystyöntekijää. Nyt määrä on puolittunut. Ovatko syyt samat kuin muuallakin?

On hyvä muistaa, että lähetystyöntekijöiden määrä ei kerro läheskään kaikkea lähetystyön voimasta. Suomen tilanne on ymmärtääkseni varsin hyvä, kun katsotaan työn vaikuttavuutta ja pitkäjänteisyyttä. Kirkon lähetystyö on kansainvälisestikin vertailtuna laadukasta, vaikka itse lähetystyöntekijöitä on vähemmän. Tärkeämpi tavoite kuin lähetystyöntekijöiden suuri määrä on saada oikeat ihmiset oikeille paikoille työalueilla. Tässä me erityisesti tarvitsemme yhteistyökumppaneidemme tukea.

Lähetystehtävä on kuitenkin yhä kesken. Mitä pitäisi tehdä, jotta käänne tapahtuisi?

Lähetystehtävä tulee olemaan aina kesken, kunnes tulee loppu (Matt. 24:14). On selvä, että kaste on meille luterilaisille kristityille kristillisen elämän lähtökohhta. Mielestäni kirkot tarvitsevat parempaa kasteopetusta. Lisäksi me kristityt, varsinkin Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, tarvitsemme paluuta uskomme juurille: Raamattu ja uskontunnustus – ja meille luterilaisille tunnustuskirjat – samoin kuin jumalanpalvelus ja rukous ovat luovuttamaton osa kristityn identiteettiä. Niistä ammentaminen auttaa meitä todistamaan uskostamme. Niiden laiminlyöminen näivettää uskoamme. Lähetys ja kirkon uudistuminen ovat erottamattomasti kiinni toisissaan.

Millaisena näet mahdollisuuden lisätä lähetystyötä siellä missä on vain vähän kristittyjä ja kirkkoja?

Lähetysteologiassa on karkeasti ottaen kahdenlaista ajattelua. Yhtäältä on niitä, jotka sanovat, että kaikki voimavarat pitää suunnata niille alueille, joilla on vain

vähän kristittyjä ja kirkkoja, ja toisaalta niitä, jotka sanovat, että kaikki voimavarat pitää suunnata sinne, missä kristinusko vahvimmin kasvaa eli kirkot ovat vahvoja. Kumpikin ajatus on minusta oikein ja toistaan täydentävä. Kyseessä on vuorovaikutus: Ne kirkot, jotka voivat hyvin ja kasvavat, voivat auttaa lähetystyössä siellä, missä on vain vähän kristittyjä. Yksikään kirkko tai järjestö ei tule toimeen ilman toisia. Siksi lähetystyötä voidaan lisätä kaikkialla, missä me yhdessä näemme sen tarpeelliseksi ja olemme valmiita sitoutumaan ja toimimaan sen puolesta. Joissakin maissa sanallinen evankeliumin julistaminen on mahdotonta, mutta sielläkin evankeliumin todeksi eläminen voi olla väkevä todistus kristillisestä uskosta. Tämän päivän lähetystyön suunnat ovat kaikkialta kaikkialle.

Millaisia vaikutuksia toivot vuonna 2013 solmitulla lähetysjärjestöjen ja kirkon välisellä perussopimuksella olevan?

Toivon, että pääsemme entistä syvempään yhteistyöhön kirkon ja lähetysjärjestöjen välillä ja samoin järjestöt keskenään. Kaikkien on ymmärrettävä, että kyse ei ole kilpailusta, vaan että me kaikki soitamme saman Kapellimestarin orkesterissa. Kellään ei ole syytä eikä varaa sooloiluun, vaan vain yhdessä sopien, keskustellen ja itsemme likoon laittaen voimme päästä eteenpäin. Sopimus haastaa sekä kirkon että järjestöt tarkastelemaan kriittisesti omaa toimintaansa: miten tässä tilanteessa, yhdessä toisten kanssa, toteutamme kirkon kokonaisvaltaista lähetystehtävää mahdollisimman hyvin. Toivon perussopimuksen tuovan luottamusta järjestöjen ja seurakuntien välisiin suhteisiin. Työ on yhteinen.

Hiippakuntiin on 2014 alusta valittu kansainvälisen työn sihteerit lähetystyön edistämistä varten. Mihin heidän pitäisi keskittyä?

Kaikki, mikä vahvistaa seurakuntien missionaarisuutta, on lähetystyön A ja O. Jos lähetystyö ei elä seurakunnissa, syki niiden elämässä ja toiminnassa, niin kirkon lähetystehtävä ja sitä kautta seurakuntaelämä näivettyy. Itse uskon, että seurakuntamme toteuttavat kirkon lähetystehtävää ja vievät evankeliumin sanomaa eteenpäin omilla alueillaan ja aina maan ääriin saakka. Se, miten itse kunkin hiippakuntasihteerin työ painottuu, vaihtelee hiippakunnittain ja seurakuntien tilanteen mukaan, ja niin pitääkin.

Suomen Lähetysseura on viime vuosina esiintynyt nimenomaan kehitysyhteistyöjärjestönä. Mistä se kertoo?

Pitää muistaa kaksi asiaa. Ensinnäkin, kaikki kirkon lähetysjärjestöt tekevät ja ovat lähes aina tehneet kehitysyhteistyötä, vaikka sitä ei ole aina tällä nimellä kutsuttukaan. Toiseksi, suomalainen yhteiskunta ja kirkkommekin ovat monien muutosten kourissa. Ns. perinteistä lähetystyötä on kovin sanoin arvosteltu, kun taas kehitysyhteistyötä pidetään yhteiskunnallisesti arvokkaana. Näistä lähtökohdista SLS on halunnut nostaa profiiliaan kehitysyhteistyöjärjestönä. Toki se silti tekee myös kirkollista työtä ympäri maailmaa.

Suomen Lähetysseura teki viime kesänä päätöksen siunata ja lähettää työhön samaa sukupuolta oleva pari. Millaisia reaktioita Kirkon lähetystyön keskukseseen on asiasta tullut?

Tiedän, että kotimaassa jotkut seurakunnat ovat suhtautuneet kielteisesti, jotkut myönteisesti SLS:n päätökseen. Taloudellisen kannatuksen vähenemisestä tai kasvamisesta valmistuvat tilastot myöhemmin keväällä, jolloin saamme tarkkaa tietoa taloudellisista vaikutuksista. Ulkomailla päätös on tietääkseni herättänyt surua ja hämmennystä joidenkin muiden lähetysjärjestöjen ja myös kirkkojen piirissä,

Karkun evankelisella opistolla

**RAAMATTU-
JA LÄHETYS-
TEOLOGISET
PÄIVÄT**

su 10.– ti 12.8.2014

Mikä minä olen todistamaan? Voiko uskoa ymmärtää, puolustaa ja perustella järjestä? Miten ensimmäiset kristityt puhuivat niille, jotka eivät tunteet Kristusta? Mikä saa kristityt todistamaan huonosti? Todistamisen hinta.

Hengellisen työn tekijät, opiskelijat ja kaikki, joita teologia, usko ja lähetystyö kiinnostavat - lämpimästi tervetuloa!

www.sley.fi/teologisetpaivat2014

varsinkin Afrikassa, ja on konkreettisesti johtanut SLS:n yhteistyön katkeamiseen Israelissa. Se on myös johtanut joidenkin työntekijöiden siirtymiseen pois SLS:sta toisen lähetysjärjestön palvelukseen.

Mitä mieltä olet siitä, että jotkut seurakunnat tai seurakuntayhtymät ovat leikanneet joidenkin lähetysjärjestöjen tukia? Millaisia seurauksia näistä leikkauksista on lähetyskentillä?

On selvää, että seurakunnat ja seurakuntayhtymät ovat itsenäisiä tekemään tukia leikkaavia päätöksiä, mutta ne ottavat samalla itselleen erittäin suuren vastuun. Monet niistä kumppanuuskirkkoistamme, joiden kanssa tukien leikkauksiin joutuneet järjestöt ovat tekemisissä, ovat vielä pieniä ja hauraita. Niille taloudellisen avun väheneminen tai kokonaan loppuminen voi joissain tapauksissa tulla lähelle elämän ja kuoleman kysymystä. Eivät tukien leikkauksista viime kädessä kärsi jotkut suomalaiset lähetysjärjestöt, vaan kaukainen lähimmäinen, jonka pitkäaikaiseen auttamiseen järjestöt ovat kirkkojen kautta sitoutuneet. Tukien eu-

romäärän pitäminen entisellään, mikä siinä on hyvä asia, ei poista tätä ongelmaa. Omasta näkökulmastani dialogin tie on paras. Ensin pitäisi keskustellen selvittää leikkauksien mahdolliset seuraukset järjestöjen kanssa, jotka ovat oman työnsä parhaita asiantuntijoita, ja sitten miettiä yhdessä niiden kanssa, miten parhaiten vältettäisiin äkilliset tai suuret tukien leikkausten tuomat seuraukset työalueilla. Sen jälkeen, kun tällainen yhteinen keskustelu on käyty työn sisällöistä ja selviytytyy ja esitys mahdollisista korjaavista toimista on tehty, voitaisiin leikkauksia tehdä, jos niin hyväksi nähdään. Itse toivon, että seurakunnat ja seurakuntayhtymät tukisivat talousarviomäärärahoihin – omien mahdollisuuksiensa ja paikallisten olosuhteiden ja jakoperusteiden mukaan – kaikkia kirkon seitsemää lähetysjärjestöä ja Kirkon Ulkomaanapua, perussopimuksen mukaisesti.

Mitä sanoisit uskovalle nuorelle, joka pohtii, tulisiko hänen lähteä lähetystyöhön?

Lähetystyö on kirkon perustehtävä, johon osallistuminen lähellä tai kaukana on

suuri etuoikeus ja elämän rikkaus. Lähetystyöhön lähteminen ei ole kuitenkaan mikään kevyt asia. Kutsumus ja omat motiivit testataan monin tavoin. Sisäisen kutsumuksen kuuleminen liitettynä seurakunnan

haluun lähettää lähetystyöhön on varmin tie eteenpäin. Jumala johdattaa jokaista, joka haluaa tehdä hänen tahtonsa ja hyväksyy niin avoimet kuin suljetut ovet. ●

Timo Junkkaala

● Luther ja juutalaiset

Koska se, mitä **Luther** kirjoitti juutalaisista, herättää jatkuvasti paljon kysymyksiä, julkaisemme tästä aiheesta kaksi kirjoitusta. Ensimmäisessä messiaaninen juutalainen tilittää tuntojaan ja toisessa saamme perusteellisen analyysin ja eri näkökohdat huomioon ottavan selityksen aiheeseen.

Messiaanisen juutalaisen silmin

Keskustelin hiljattain erään ystäväni kanssa siitä, miten hän oli viettänyt vuosikymmentä, joka edelsi Martti Lutherin 500-vuotisjuhlaa. Vuonna 1517 käynnistyi protestanttinen reformaatio, jonka lähtölaukauksena Luther, nuori, radikaali saarnamies, naulasi 95 teesiään Wittenbergin linnankirkon oveen. Siihen asti Wittenberg oli ollut pelkkä unelias pikkukaupunki Saksan Thüringenin alueella. Luther sysäsi liikkeelle kappinan, perusteellisen uudelleenarvioinnin kristinuskon perusteista ja koko kirkon uudistumisen kutsumalla kristikuntaa takaisin Raamattuun, takaisin Jeesukseen ja takaisin evankeliumin yksinkertaiseen sanomaan.

Ystäväni vastasi, että samoin kuin muut 75 miljoonaa luterilaista kristittyä kaikkialla maailmassa, hänkin oli tämän ”Luther-vuosikymmenen” kuluessa osallistunut moniin juhlallisuuksiin ja Martti Lutherin muistotilaisuuksiin. (Luterilaisia nimitetään nykyään usein valtiokirk-

kojen tai sitten evankelisten kirkkojen jäseniksi – tämä tosin ei tarkoita aivan samaa kuin Britannian tai USA:n ”evankelikaallinen”.)

Kysyin ystävältäni, miten luterilaiset kirkot suhtautuvat Lutherin järkyttävään juutalaisvastaiseen opetukseen – hänen väkivaltaisiin purkauksiinsa *Juutalaisista ja heidän valheistaan* -kirjoituksessa ja monissa muissa teksteissä, joissa hän toivotti juutalaiset karkotettaviksi Saksasta, heidän kirjansa poltettaviksi ja synagogansa tuhottaviksi. Kautta vuosisatojen Lutherin kirjoituksia on käytetty kiihottamaan juutalaisvastaisuutta. Hitlerkin käytti niitä. Natsipuolue julkaisi niitä perusteluna ”lopulliselle ratkaisulle”, juutalaisten tuhoamiselle keskitysleireissä vuosina 1939–1945.

Ystäväni vastaus oli ymmärrettävä mutta täysin epätydyttävä minulle, juutalaiselle, jonka suku on kotoisin Saksasta ja jonka sukulaisia on menehtynyt holokaustissa. Hän sanoi:

En oikein tiedä. Ehkä me itse olemme antaneet Lutherille anteeksi hänen kauhistuttavat viimeiset kirjoituksensa ja sopineet, että muistamme hänet muustakin. Kun olemme keskenämme eri mieltä, keskustelemme siitä, mitä hän mahdtoi tällä tai tuolla tarkoittaa tai mihin hänen opetuksensa nykyisin viittaisivat – ja olemme niin rajusti eri mieltä, että joidenkuiden mielestä emme voi käyttää Lutheria ollenkaan – mutta sil-

loin ei koskaan ole kyse siitä, mitä hän sanoi viimeisissä luvuissaan juutalaisista. Tässä ei siis ole mitään keskusteltavaa. Mutta olemme ehkä hitaita ymmärtämään, että muut kyllä muistavat nuo asiat ja toisinaan käyttävätkin niitä – ja heidän joukossaan on juutalaisiakin, jotka käyttävät niitä perustellakseen, miksi kristittyjä yleensä ja luterilaisia erityisesti pitäisi välttää. Ehkä omassa skandinaavisessa ympäristössäni teologit ovat olleet niin vähän tekemisissä juutalaisten kanssa, ettemme ole todella oivaltaneet kyseisten kirjoitusten vaikutusta.

Olen Jeesukseen uskova juutalainen, joten kuulun sekä kirkkoon että juutalaiseen kansaan ja ymmärrän, miten voimakkaasti Luther vaikutti omalla elämällään ja opetuksellaan sekä perinnöllään, joka on vuosisatojen kautta kulkeutunut meidänkin aikamme kristityille ja juutalaisille. Ikävöin yhteyttä ja sovintoa eri kristillisten kirkkojen välille, erityisesti protestanttien ja roomalaiskatolilaisten, mutta vielä hartaammin oman juutalaisen kansani ja kirkon välille. Kirkon juutalaisvastainen opetus ja sen vaikutus tuhoisaan antisemitismiin, joka johti holokaustiin, kuuluvat pääasiallisestiin kompastuskiviin, jotka estävät kansaani kuuntelemasta avoimin mielin Jeesuksen, Messiaan, hyvää sanomaa tai edes kohtaamasta itseään kristityiksi sanovia ihmisiä ilman pelkoa ja epäluuloa.

Te, jotka ette tunne Martti Lutherin kirjoituksia: niitä on paljon! Englanninkielisiä laitoksia on yli 85 nidettä. Monet niistä käsittelevät juutalaisia ja juutalaisuutta, etenkin Raamatun kommentaarit, apologettiset teokset ja oppitutkielmat. Luther-tutkijat ovat eri mieltä siitä, lisäikö hän elämänsä mittaan juutalaisvastaisten aiheiden käsittelyä vai hyökäsikö hän johdonmukaisesti koko elämänsä ajan juutalaisia vastaan, koska he

”uppiniskaisesti” kieltäytyivät tunnistamasta Jeesusta Messiaakseen. Tutkijat ovat eri mieltä myös siitä, perikö Luther juutalaisvastaisuutensa kirkkoisilta (kuten **Krysostomokselta**) vai kasvattiko hän sitä tietoisesti omien poleemisten ja ristiriitaisten päämääriensä takia. Hän käytti myös rumaa, rivoa kieltä juutalaisia vastaan, ja on kysyttävä, pitäisikö tätä käsitellä lainkaan eri tavoin kuin sitä myrkyllistä sävyä, jota hän käyttää kumpaakin protestanttien viholista eli roomalaiskatolisia viranomaisia ja muslimeja vastaan.

Viimeiseksi otan esiin vaikutuksen, joka Lutherin kirjoituksilla oli myöhempiin sukupolviin, muiden muassa niihin moniin teologeihin, jotka pyrkivät kristinuskon ”puhdistamiseen juutalaisuudesta” Hitlerin ja kansallissosialismin palveluksessa, ja hänen kirjoitustensa vaikutuksen antisemitismin voimistamiseen, mikä johti juutalaisten kansanmurhan yritykseen loppuratkaisussa. **William Nichols** kirjoittaa:

Oikeudenkäynnissään Nürnbergissä toisen maailmansodan jälkeen Julius Streicher, pahamaineinen natsipropagandisti, törkeän, antisemitistisen Der Stürmer -viikkolehden toimittaja, julkisti, että jos hänen oli vastattava tällaisiin syytöksiin, niin Martti Lutherin olisi vastattava myös (*Christian Antisemitism: A History of Hate*, USA: Jason Aronson, 1993, s. 270–271).

Luther suhtautui kriittisesti juutalaisiin siitä syystä, että he torjuivat evankeliumin. Kirjoituksessaan Kristuksen katoamattomasta nimestä ja hänen sukupuustaan Luther sanoo:

Meidän on opetettava ja kirjoitettava Paholaisesta, helvetistä, kuolemasta ja synnistä, siitä mitä ne ovat ja tekevät, ei siksi että voisimme muuttaa

Paholaisen enkeliksi, helvetin taivaaksi, kuoleman elämäksi, synnin pyhyydeksi, mikä kaikki on mahdollista, vaan jotta olisimme niistä tietoisia, ja samalla tavoin kirjoitan juutalaisista. Sillä juutalainen tai juutalaisen sydän on kova kuin kivi, kova kuin rauta, kova kuin Paholainen, niin ettei sitä voi mitenkään liikuttaa. ("On the Ineffable Name" teoksessa *Martin Luther, the Bible and the Jewish People* ed. Brooks Schramm, Brooks and Kirst Stjer, USA: Fortress Press, 2012, s. 179.)

Miten näihin kysymyksiin vastataankin, on selvä, että kristinuskon luonteessa on kammottava likatahra, tai ainakin sellainen on sen julistajan elämässä ja opetuksessa, joka oli yksi kristikunnan suurimmista johtajista. Vielä nyt 500 vuotta myöhemmin tahra odottaa poistamistaan, jos se vain mitenkään olisi mahdollista.

Toivon, että luterilaiset juhlivat ja muistelevat Martti Lutherin suuria saavutuksia: reformaation aloittamista, Raamatun kääntämistä ja evankeliumin sanoman julistamista. Toivon kuitenkin myös, että he käyttävät hyväkseen tätä protestanttisen uskonpuhdistuksen 500-vuotisjuhlaa ottamalla esiin ja käsittelemällä rakentavalla tavalla sitä, mitä Luther kirjoitti ja opetti juutalaisista, miten nämä opetukset ovat vaikuttaneet nykyajan kristittyjen ja juutalaisten keskinäisiin väleihin ja mitä asialle voisi tehdä. Se merkitsee, että Lutherin juutalaisvastaisen opetuksen syntiä on kaduttava, siitä on puhdistauduttava ja se on saatava anteeksi. Se merkitsee, että on opittava tuskallisia läksyjä menneisyydestä ja että on etsittävä todellista sovintoa ja keskinäisten suhteiden korjaamista sekä henkilökohtaisesti että myös sosiaalisesti ja jopa poliittisesti. ●

Dr Richard Harvey
Suomennos: **Mervi Pöntinen**

Luther ei ollut antisemitisti

Kirjassaan *Mein Kampf* **Adolf Hitler** onnittelee **Lutheria**. Hän kutsuu tätä yhdeksi Saksan ja Saksan kansan suurimmista sankareista. Mutta hän ei ylistänyt Lutheria hänen uskonpuhdistustyönsä tähden eikä myöskään hänen "yksin Raamattu", "yksin armosta" ja "yksin uskota" -kirjoitustensa tähden, vaan sen tähden, mitä hän on sanonut eräässä vuoden 1543 kirjoituksessaan juutalaisista. Hitler luki oman rotuajattelunsa ja antisemitistisen tuhoamisohjelmansa Lutherin lausumiin. Jos Luther olisi aavistanut, että hänen sanojaan esitettäisiin puolustuksena jollekin niin kauhealle kuin natsismin tuhoamisleirit ja kaasukammiot, olisi hän varmasti punninnut sanansa tarkemmin joillakin kirjoituksensa *Juutalaisista ja heidän valheistaan* sivuilla.

Luther ei ollut sanan nykyisessä merkityksessä antisemiitti tai juutalaisten vihaaja (näistä sanoista on tullut samaa merkitseviä), ts. että juutalaiset ovat syntyjään ominaisuuksiltaan halveksittavia ja muodostavat alemmpitasoisen rodun. Yhtä vähän kuin muillakaan tuon ajan ihmisillä, hänen toimintansa lähtökohtana ei ollut käsitys ihmissuvun korkeampi- tai alemmpitasoisistaroduista. Se tuli darwinismin myötä (Hitler muuten omisti *Mein Kampf*nsa juuri **Darwinille**, jota syystä voidaan kutsua nykyaikaisen rasismin isäksi). Kun Luther kolme vuotta ennen kuolemaansa kirjoitti kirjan juutalaisista, niin se tapahtui kiistassa "heidän valheitaan" vastaan, ts. heidän vääriä oppejaan ja Kristusta rienaavia lausumiaan vastaan.

Luther oli julkaissut vuonna 1523 juutalaisia kohtaan epätavallisen myönteisen kirjoituksen otsikolla *Että Jeesus Kristus syntyi juutalaisena*. Se oli epätavallinen siksi, että juutalaiset olivat yleisesti epäsuosiossa lähes koko Euroopassa. Hei-

tä syytettiin ahneudesta ja kaikesta mahdollisesta kavalasta ja pahasta juonittelusta. Kaikki onnettomuudet, jopa musta surma, pantiin heidän kontolleen. Useimmista Saksan maista ja ruhtinaskunnista juutalaiset ajettiin pois tai heidät saarrettiin ankaralla lainsäädännöllä, joka rajoitti voimakkaasti heidän liikkumisvapauttaan. Maurien islamilaisen vallan murruttua 1400-luvun lopulla alkoi Espanjassa julma juutalaisvaino. Ne, jotka eivät välittömästi kääntyneet katolisen kirkon jäseniksi, ajettiin ulos maasta. Paavi antoi 1517 bullan, jossa vaadittiin, että juutalaisten tuli kantaa erityistä merkkiä vaatteissaan, myydä omaisuutensa ja asua getossa (juutalaisten asuinalue). Lutherin mielestä Rooman kirkko kohteli juutalaisia hyvin pahasti, ”ikään kuin he olisivat koiria”. Hän ilmaisi ymmärtävänsä, että he tätä taustaa vasten eivät tahtoneet tulla kristityiksi. Mutta hän toivoi, että juutalaiset kuitenkin nyt, kun Sana ja evankeliumi jälleen loistivat kirkkaana uskonpuhdistuksen kirkkoissa, kääntyisivät ja tulisivat uskoon Kristukseen. Hänen juutalaisia kohtaan ystävällisestä kirjoituksestaan otettiin useita painoksia ja sitä levitettiin paljon. Juutalaiset arvostivat sitä, vaikkakaan eivät ehkä sillä tavalla kuin Luther oli ajatellut. Osa rabbeista vaali tiettyä toivoa siitä, että Luther voitaisiin suorastaan voittaa juutalaisuuden puolelle.

Ajan myötä Lutherin näkemys juutalaisista muuttui. Juutalaiset eivät osoittaneet mitään ymmärtämystä evankeliumin kutsua kohtaan. Mitä enemmän Luther syventyi juutalaiseen Talmud-kirjoitukseen ja siihen, mitä rabbit todellisuudessa opettivat, sitä enemmän hän alkoi ottaa etäisyyttä heihin ja varoittaa heidän vaikutuksestaan. Hän muun muassa näki juutalaisen propagandan sen takana, että osa luterilaisista oli ympärileikkauttanut itsensä ja väitti, että sapattia täytyy noudattaa juutalaisella tavalla. Tämä antoi hä-

nelle aiheen vuonna 1538 kirjoittaa pamfletti *Sapattilaisia vastaan*.

Ulkonaisena vaikuttavana syynä siihen, että Luther kirjoitti *Juutalaisista ja heidän valheistaan*, oli eräs rabbiininen kirjoitus. Eräs ystävä lähetti sen hänelle pyytäen häntä vastaamaan siihen. Kirjoituksessa sanottiin muun muassa, että Jeesus oli äpärä. ”Hänen äitinsä oli huora, joka synnytti hänet aviorikoksessa erään sepän kanssa.” Luther havaitsi myös, että juutalaiset odottivat maallista Messiasta, joka tekisi heistä pakanoiden (joihin myös Saksan kristityt laskettiin) herroja. Hän ei nähnyt heidän oppiaan ainoastaan koko kristillisen uskon kumoavana, vaan myös valtiolle vihamielisenä ja yhteiskuntaa kumoavana. Kauhuissaan ja tukahdutetussa vihassa juutalaisten näkemyksestä Luther tarttui kynään.

Juutalaisista ja heidän valheistaan on noin 180-sivuinen kirja. Suurimmaksi osaksi se koostuu raamattuteologisista selityksistä. Luther lainaa joukon VT:n messiaanisia profetioita ja osoittaa perusteellisesti, että ne eivät tarkoita ensinkään sitä, mitä juutalaiset halusivat niiden tarkoittavan. Rikkaalla todistusaineistolla lähinnä VT:sta, juutalaisten omasta Raamatusta, hän kumoaa heidän käsityksensä. Samalla hän syyttää heitä paatuneesta sokeudesta, kun he eivät tahdo nähdä, että Jeesuksen elämä ja teot sopivat täysin yhteen Raamatun lausumien kanssa luvattusta Messiaasta. Luther ei mene tässä yli sen, mitä Uusi testamentti ja Jeesus itse sanovat surullisina ja vihassa oman aikansa juutalaisuutta kohtaan, esimerkiksi Matt. 23:n leimuavissa voi-huudoissa fariseuksista ja kirjanoppineista. Voidaan myös huomata, että Luther – toisin kuin monet aikalaisensa – ei pitänyt tässä eikä muissa kirjoituksissaan juutalaisia vastuullisina Kristuksen kuolemaan. Hän painottaa usein sitä, että me kaikki olimme synteinemme syyllisiä siihen.

Jos Luther olisi päättänyt kirjoituksensa tähän, olisi se tuskin herättänyt mitään suurempaa huomiota, mutta sitä hän ei tehnyt. Sen sijaan hän lisäsi muutamia sivuja siitä, mitä kristittyjen tulee tehdä ”hylätyn ja kirotnun kansan” kanssa, etteivät he tule osallisiksi heidän valheisiinsa ja rienauksiinsa. ”Meidän täytyy rukouksella ja jumalanpelolla harjoittaa ankaraa laupeutta, pelastaaksemme, jos mahdollista, joitakin heistä tulisista lieskoista. Kustaa emme saa. Heitä uhkaa tuhat kertaa pahempi kosto, kuin me voimme heille toivoa. Siksi annan uskollisilleni seuraavan neuvon.” Sitten seuraa seitsenkohtainen toimintaohjelma. Tulee 1) polttaa heidän synagoogansa ja koulunsa, 2) hävittää heidän asuntonsa ja antaa heidän asua erityisissä paikoissa kuten mustalaiset, 3) ottaa heiltä pois kaikki rukouskirjat ja Talmud-kirjoitukset, 4) kieltää rabbeja hengen menetyksen uhalla opettamasta tulevaisuudessa, 5) kumota oikeus vapaaseen suojaan (= matkustuskielto), 6) kieltää heidän koronkiskontansa, lainakorkojärjestelmä ja ottaa heiltä pois käteisvarat, 7) ”nuorille voimakkailla juutalaismiehille ja juutalaisnaisille annettakoon käteen varsta, kirves, kuokka, lapio, rukki tai värttinä ja annettakoon heidän ansaita leipänsä otsansa hiessä”. Tämän sijasta voi Luther myös ajatella, ”että ainiaaksi ajaa juutalaiset heidän omaan maahansa”.

Miten olisi mahdollista pelastaa muutamia juutalaisia liekeistä tämän seitsenkohtaisen ohjelman avulla? Ne sivut, jotka puhuvat tästä, sisältävät paljon loukkaavia, karkeita ja halventavia ilmauksia juutalaisista. Ne aiheuttavat tänä päivänä useimmille niistä lukeville mielipahaa. Mutta myös siihen aikaan, kun juutalaisista oli tapana puhua halveksivasti, oli luterilaisienkin keskuudessa niitä, jotka ottivat etäisyyttä tämän kirjoituksen terävään ja vihamieliseen äänensävyyn. Näin meneteli esimerkiksi **Melanchthon**.

Kirjaa levitettiin hyvin vähän ja niillä seitsemällä kohdalla, joita ei ollut osoitettu yksittäisille ihmisille vaan esivallalle tai ruhtinaalle, oli vähän tai ei mitään vaikutusta. Kukaan ei seurannut niitä. Lutherin kirjoitus on sittemmin saanut pääasiassa levätä unohdettuna – aina siihen saakka, kunnes se jälleen 1900-luvulla joutui parrasvaloihin natsismin syntymisen myötä.

Hitler tulkitsi Lutherin kirjoitusta juutalaisista tietoisesti väärin. Hän ei tuntenut mitään myötätuntoa uskonpuhdistuksen uskoa, Raamattua, Kristusta ja evankeliumia kohtaan. Hitler oli raivopää, jota riivasivat jumalattomat, nietzscheläiset yli-ihmiskäsitykset ja ajatus juutalaisten täydellisestä hävittämisestä rotuna. Mitään sellaista ei ollut Lutherilla. On aivan mieleöntöä tehdä Lutherista vastuullinen toisen maailmansodan tuhoamisleireihin.

Jos jotakin on sanottava Lutherin puolustukseksi, niin se on se, että hänellä on juutalaisia kohtaan vihamielisessä kirjoituksessaan lähtökohtana omansa ja uskonpuhdistajien käsitys siitä, miten uskonnonvapautta olisi harjoitettava. Kaikilla oli ajatuksen- ja uskonvapaus. Mutta jos ihminen halusi harjoittaa toista uskoa kuin hallitsevan ruhtinaan, niin vapaus oli siinä, että sai muuttaa toiseen maahan tai toisen ruhtinaan alueelle (periaate *cujus regio, eius religio* ’kenen maa, sen uskonto’). Eräässä *Nya Vaktaren*-lehden artikkelissa (5/1983) huomauttaa **Tom Hardt**, että Luther oli itse valmis alistumaan siihen periaatteeseen, jota hän sovelsi juutalaisiin: ”Jos esivalta ei ole luterilainen, minun luterilaiseni lähtevät mielellään tiehensä. – Ei siis ainoastaan juutalaisia, baptisteja ja roomalaiskatolisia voida pakottaa häipymään ja jättämään kaikki, vaan myös tohtori Martti Luther itse ja hänen luterilaisensa.”

Meidän ei kuitenkaan pidä puolustaa liikaa Lutheria. Hän oli syntinen kuten me kaikki. Hän ei suinkaan ollut erehty-

mätön. Hän itse myönsi, että hänen temperamenttinsa ajoi hänet toisinaan liian pitkälle taistelun kuumuuteen, erityisesti kun hän raivostui rienaavista hyökkäyksistä Kristusta ja hänen sanaansa kohtaan. ”En voi kieltää, että kiivastun toisinaan enemmän kuin minun pitäisi”, kirjoittaa hän eräässä kohdassa.

Viimeisessä saarnassa, jonka Luther pi-

ti, hän sanoo juutalaisista: ”Tahdomme menetellä heidän kanssaan kristillisessä rakkaudessa ja rukoilla heidän puolestaan, että he kääntyisivät ja ottaisivat Heran vastaan.” Siihen me yhdymme.

Lutheranen 1/2005 (julkaistu aiemmin *Concordia-lehdessä*). ●

Staffan Bergman

Suomennos: **Hannu Lehtonen**

● Ei kukaan voi tulla, ellei...

Julkaistemme lähetysjohtaja Pekka Mäkipään puheenvuoron, jonka hän piti Tulkaa kaikki -liikkeen haastamana Alppilan kirkossa 26.10.2013.

Lähetystyöntekijöiden oppi-isä, apostoli Paavali kehotti julistamaan sanaa ja astumaan esiin sopivaan ja sopimattomaan aikaan. Tätä tilaisuutta voi pitää sopimattomana – minun näkökulmastani. Puhuessaan sopimattomasta ajasta Paavali tarkoitti, näin luulen, puhujan eikä kuulijan kannalta sopimatonta. Puhujana on mies, jota kismitti, että ensin viedään järjestöltä rahat ja maine ja sen jälkeen kysytään, mitä ajattelen lähetystyöstä.

Älkää ymmärtäkö väärin. Tämän ei ole tarkoitus olla kitkerä vuodatus. Mutta koska *Kirkko ja kaupunki* kysyi minulta, mitä ajattelin kutsun saadessani, eikä julkaissut vastaustani (linja näyttää pitävän!) ja koska **Vesa Hirvonen** pyysi henkilökohtaista puheenvuoroa, haluan kertoa, että kävin sisäisen kamppailun. Sitä kesti ehkä viisi tai kymmenen sekuntia. Syntisestä sydäimestäni nousi samankaltainen ajatus kuin muslimiprofessorilla, joka islamilaisen tiedekunnan luennolla taannoin opetti vuoropuhelusta eli dialogista kristillisen lähetystyön muotona, että sen on tarkoitus ”suudella kättä, jota ei ole vielä kyetty murtamaan”.

Oma kamppailuni nousi siitä tosiasiasta, että Tulkaa kaikki -liikkeen onnistunut vaikutustyö aiheuttaa lähetysalueidemme budjetteihin vuositasolla yli 200 000 euron aukon. Maine on onneksi mennyt vain kotimaassa – tai kenties oikeammin vain pääkaupunkiseudun seurakuntapäätäjien keskuudessa. TK-liikkeelle tunnustukseksi ja kiitokseksikin on sanottava, ettei pieni Kylväjä olisi mitenkään itse voinut järjestää itselleen tällaista valtakunnallista (toki etupäässä kielteistä) medianäkyvyyttä.

Kuten huomaatte, tarkoitukseni ei ole suudella ketään eikä myöskään loukata. Kutsu oli fiksusti laadittu, enkä voinut olla vastaamatta myönteisesti.

Lähetystyöntekijän evankeliumi, kuusi jaetta, on kohdassa Joh.6:59–65. Jeesus on pitänyt puheen synagogassa. Kyseessä on puheen jälkimainingit, eräänlainen jälkipyykki.

Näin Jeesus puhui opettaessaan Kapernaumin synagogassa. Tämän kuultuaan monet hänen opetuslapsistaan sanoivat: ”Sietämätöntä puhetta. Kuka voi kuunnella tuollaista?” Jeesus tiesi, että hänen sanansa olivat herättäneet opetuslapsissa ärtymystä, ja hän sanoi heille: ”Loukkaako tämä teitä? Miten käykään, jos te näette Ihmisen Pojan

nousevan sinne, missä hän ennen oli! Henki yksin tekee eläväksi, lihasta ei ole mitään hyötyä. Ne sanat, jotka olen teille puhunut, ovat henki ja elämä. Teidän joukossanne on kuitenkin muutamia, jotka eivät usko.”

Jeesus tiesi näet alusta alkaen, ketkä eivät uskoneet ja kuka hänet kavaltaisi. Hän jatkoi: ”Juuri siksi sanoin teille, ettei kukaan voi tulla minun luokseni, ellei Isä sitä hänelle suo.”

Selvennykseksi vielä: en valinnut näitä Jeesuksen ”ei kukaan voi tulla” -sanoja kannanottona tilaisuuden järjestäjätahoon.

”Ei kukaan voi tulla minun luokseni, ellei Isä sitä hänelle suo” on todellinen hyvä uutinen, evankeliumi, jokaiselle lähetystyöntekijälle.

Miksi? Sanat vapauttavat lähetystyön ”jalka ovenväliin” -kaupittelumeiningistä, tulos- ja menestyspaineista, vaikuttamisesta, laskelmoinnista, politikoinnista.

Jeesus ei taivuttele, suostuttele, taktikoi. Hän jättää koko missionsa, tulevaisuutensa ja jopa seuraajiensa tulevaisuuden ja mission Isänsä vastuulle ja varaan samalla kuitenkin kiinnittäen ne tukevasi ja lujasti omiin sanoihinsa: ”Ne sanat, jotka olen puhunut, ovat henki ja elämä.” Työ ja pelastus jäävät Jumalan sanan synnyttämän uskon varaan.

Siksi tajuan, että syvälle identiteettiini tulisi laskeutua se joskus sietämätönkin tosiasia, että palveluni, julistustyöni, sanani, tekoni eivät ole lähetystyön kannalta yhtään mitään, ellei Herramme itse lahjoita, anna niihin Henkeään ja elämänsä. Miten vapauttava ja nöyryyttävä sanoma ja tehtävä meille onkaan annettu!

Hollantilainen lähetystyöntekijä **Hendrik Kraemer**, joka toimi islaminuskoisessa Indonesiassa muslimien keskuudessa 1900-luvun alkupuoliskolla, luonnehti islamilaista elämänpiiriään sanoilla

”inkarnoitunutta ryhmäsolidaarisuutta”. Kraemerin mukaan islamin elämänlanka, sykkivä sydän, on kuuluminen profeetan kansaan, ummaan. Yhteisön rajoja ei piirrä usko vaan uskonnon jäsenyys.

Kristillisen lähetystyön ja evankeliumin ydinkohta on siinä, että Jumalan valtakuntaan ei tulla kuten maan kansalaiseksi, syntymällä tai anomalla kansalaisuutta. ”Henki yksin tekee eläväksi, lihasta ei ole mitään hyötyä.” ”Inkarnoituneesta ryhmäsolidaarisuudesta” ei ole hyötyä ilman jumalallista interventiota, väliintuloa eli uskoa, toisin sanoen ilman Jeesuksen Henkeä ja elämää.

”Ilman minua te ette voi tehdä mitään.”

Lähetystyöntekijän evankeliumiin kuuluu ymmärrys siitä, että Jumala itse pitää ajallaan ja tavallaan huolen korjausliikkeistä, jos ja kun me ihmiset käytämme hänen sanojaan väärin. Tätä tarkoitusta varten hän on antanut Raamatun uskon ja elämän ylimmäksi ohjeeksi.

Elin kymmenisen vuotta muslimiyhteisön, umman, arjessa. Kokemukseni perusteella väitän tunnistavani jotain kotoiseen kristillisyyteemme hiipineestä ”inkarnoituneesta ryhmäsolidaarisuudesta”. Kansankirkkomme on tällaiselle uskonnollisuudelle hedelmällinen kasvupohja.

Tarvitsemme jatkuvaa muistutusta siitä, että ”teidän joukossamme on kuitenkin muutamia, jotka eivät usko”. – Herra, en kai se ole minä... Minä uskon, auta epäuskoani.

Kenttävuosina minulle kiteytyi sangen yksinkertainen määritelmä lähetystyöstä: Lähetystyön päämäärä on, että ihminen kuulee Jeesuksen kysyvän: kuka minä sinun mielestäsi olen?

Tähän kysymykseen vastaaminen on kristityn jokapäiväinen hartausharjoitus. Se harjoitus vetää vastaajaa syvemmälle persoonallisen ”Minä olen” -todellisuuden vaikutuspiiriin, vastapäätä ainoaa Tosiolevaista.

Hänen puhuttelussaan alkavat tosiasiat valjeta. Mainitsen niistä kolme mielestäni tärkeintä, keskeisintä.

Todellisen tilani hyväksyminen. Jään pimeään, joudun kadotukseen ilman Kristusta.

Hänen sanansa ja tekonsa ovat minulle Henki ja elämä. Ne tuovat todellisesti ja henkilökohtaisesti hänet Pelastajakseni ja Veljekseni – sijaiseksi ja esimerkiksi.

Kaikki ”totuudet”, eiliset, tämämpäiväiset ja tulevat, on suhteutettava Jeesuksen itseymmärrykseen eli Raamatun sanaan ja todistukseen.

Kristus-uskon sietämätön keveys ja elinvoima on sen kyvyssä uudistua. Miten? Palaamalla aina uudelleen alkuperäiseen itseymmärrykseen ja sovittamalla se muuttuvaan ympäristöön. Tämän Pyhä Henki saa aikaan Raamatun ilmoituksen välityksellä.

Olin kuluneella viikolla Prahassa ja kävin kommunismin museossa. Se on yksityisten ihmisten perustama museo, josta paikalliset eivät ole kovin innostuneita. Jotkut ovat jopa kiusaantuneita siitä, millaisia asioita Tsekkoslovakiassa 20 vuotta sitten pidettiin yleismaailmallisina totuuksina.

Inkarnoituva ryhmäsolidaarisuus synnyttää aika ajoin uusia totuuksia, joiden ajatellaan olevan universaaleja ja yleismaailmallisia. Yksi tällainen on esim. ajatus siitä, että homoseksuaalisuuden harjoittaminen on globaali oikeus, jonka torjuminen poistuu maailmasta kuin orjuus. Tätä oikeutta saatetaan pitää sitovampana ja pätevämpänä kuin Raamatun ”aikaan sidottua ja suhteellista” kantaa asiassa.

Inkarnoitunut ryhmäsolidaarisuus voi haastaa lähetystä esittämällä esimerkiksi, että lähetystyö joutaa museoon. Jos meillä 20 vuoden päästä taas olisi lähetysmuseum (tarvetta muuten voisi olla nyt kun Kumbu Kumbukin suljettiin), saattaisi käydä niinkin, että nämä 2010-luvun äänestykset

lähetystyön uusista kriteereistä ovat yhtä kiusallisia kristityille kuin aikansa yleismaailmalliset totuudet tänä päivänä tsekeille.

Yritän omassa lähetysjohtamisessani muistaa neuvon sadan vuoden takaa, saksalaiselta kollegalta, lähetysjohtaja **Paul Schütziltä**, joka kirjassaan *Niilin ja Kaukasuksen välillä* varoitti viemästä oman kulttuurinsa arvoja ja ongelmia työalueille. Hän muistutti 1930-luvulla: ”Ei pidä kantaa vastakorjattua satoa palavaan latoon.” ”Meillä Saksassa palaa. Lähetystyötä ei pidä määritellä siitä käsin, mitä omissa kirkoissamme tapahtuu.”

Hyvät ystävät, olen puhunut suoraan ja suutelematta. Lopuksi haluan sanoa yhtä paljon itselleni kuin meille kaikille: Mitään lähetystyötä ei ole, elleivät silmäme ole avautuneet elävälle Kristukselle. Myöskään kehitys- ja avustusohjelmamme eivät ole kristillistä lähetystyötä, ellei ainakin jonkun niitä toteuttavan silmät ole avautuneet Kristukselle ja sydän vastannut oikein hänen kysymyksiensä: kuka minä mielestäsi olen.

Aivan yhtä olennaista lähetystyön kannalta on silmien avautuminen toisille ihmisille, heidän tarpeilleen, ihmisyydelleen, koskemattomuudelleen ja sen kunnioittamiselle.

Esseisti **Antti Nylén** kertoi taannoin, että hänestä tuli kristitty, kun hänestä tuli lapsen isä. Nylénin maailman kuulemma mullisti se, että uuden ihmisen syntymään ei kysytä meiltä mitään... Myöskään synnin, kuoleman ja ikuisen kadotuksen olemassaolon todellisuutta ei kysytä meiltä. Ne vain ovat.

Mutta niin on ja pysyy ristin sovitustyö ja Jumalan armo Jeesus Kristuksessa. Lähetystehtävä on Jumalan silmäterä, hänen testamenttinsa, jonka toteuttamisen ja täytäntöönpanon hän itse valvoo.

Hyvät ystävät, olkoon yhteinen rukouksemme: Suothan Isä, että minäkin saan

tulla, että kaikki saavat tulla sinun ristin sovitustyösi todellisuuteen, iankaikkiseen elämän ja kuoleman yhteyteen. Mutta ei niin kuin me tahdomme, vaan niin kuin

sinä tahdot. Tiedämme ja tunnustamme, että kukaan ei voi tulla Jeesuksen luo, ellet sinä, Isä, sitä hänelle suo. ●

Pekka Mäkipää

● Lähetystyö muslimialueilla

Yli 20 vuotta muslimien parissa työskennellyt Fidan lähetti **Reijo Kuokkanen** on viime vuonna saattanut valmiiksi teologian pro gradu -tutkielmansa: *Muslimien suhtautuminen entiseen muslimiin, joka on kääntynyt kristityksi ja toimii pastorina alueellaan* (Iso Kirja -opisto, University of Wales). Vaikka kristittyjen, erityisesti kristityksi kääntyneiden, vaino muslimialueilla on vuosien varrella ollut aika ajoin tuntuva, tämä tapaustutkimus näyttäisi osoittavan joitakin edellytyksiä siihen, millä ehdoilla rauhanomainen kanssakäyminen on mahdollista.

Kuokkanen tutkielmassa on käytetty laadullista tutkimusmenetelmää, joka pohjautui alueella toimivien merkittävissä asemassa olevien muslimien haastatteluihin. Alue on vahvasti islamilainen. Vuonna 2011 alueelle tullut pastori sai surmansa.

Haastatteluista käy ilmi, että kaikki haastateltavat pitivät heidän muslimiyhteisöstään kristityksi kääntynyttä kristillisen kirkon pastori **Ramadhania** hyvänä ja esimerkillisenä ihmisenä, jonka kanssa he halusivat säilyä hyvissä väleissä. Hän toimii alueellaan julkisesti. Vastauksissa ilmaistiin selkeästi Ramadhanin työn hyöty ympäristölleen, jota lähetyjärjestö taloudellisesti tukee. Kuokkanen kuvaa tätä huomiotaan seuraavasti:

Hänen suhtautumisensa muslimeihin kerrottiin olevan hyvä, koska hän auttaa kaikkia tasapuolisesti, myös heikkoja, eikä erottele muslimeita. Jonkun mie-

lestä muslimit pitävät pastori Ramadhania veljenään ja lähettävät lapsensa mieluummin hänen kouluunsa kuin paikalliseen muslimikouluun. (S. 78.)

Lähimmäisenrakkauden tasapuolisella välittämällä on selvästi suuri vaikutus ympäristön ihmisten suhtautumisessa Ramadhaniani. Häntä kunnioitetaan ja hänen nähdään olevan hyödyksi ympäristölleen ja sen kehitykselle. On selvää, että hänen työnsä mahdollistaa länsimaisen kristillisen lähetyjärjestön kautta yksittäisten kristittyjen ja seurakuntien tarjoama tuki. Muslimit selvästi luottavat häneen ja kunnioittavat häntä jopa siinä määrin, että jotkut panevat lapsensa mieluummin kristilliseen kouluun. Kuokkanen toteaa:

Kristinuskon ja islamin välinen muuri mataloituu huomattavalla tavalla, kun islamilainen yhteisö saa konkreettista apua kristilliseltä kirkolta. Sen voidaan suoranaisesti todeta mahdollistavan kristillisen työn islamilaisilla alueilla. (S. 79.)

Haastatteluvastauksista kävi ilmi, että vaikka kaikki haastateltavat olivat tunteet Ramadhanin koko ikänsä, kukaan ei puhunut hänestä entisenä muslimina. Ramadhanin muslimitausta oli ympäristölleen selvää jo hänen nimensä perusteella. Kuokkanen arvioi tutkielmassaan Ramadhanin taustan ääneen sanomisen mahdollisesti koituvan hänen tuhkokseen. Toisaalta samankaltainen

Kevättä kirjassa

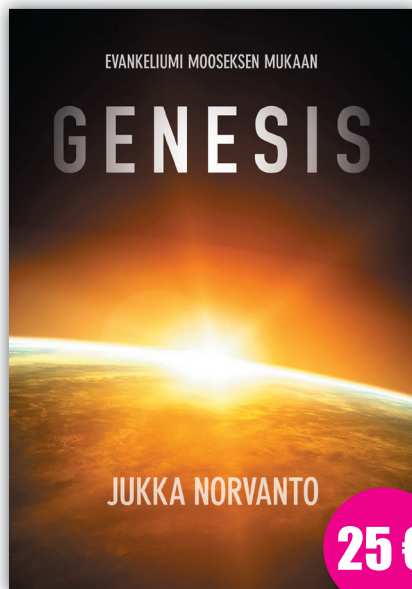
Jukka Norvanto

GENESIS

Evankeliumi

Mooseksen mukaan

Jumala valmisti maailmaa tuhansien vuosien ajan Jeesuksen tulolle. Niinpä Vanhan testamentin sivuilta voi löytää Jeesukseen ja evankeliumiin viittaavia tapahtumia, henkilöitä, jopa suoria ennustuksia. Jukka Norvanton teoksessa niitä etsitään erityisesti Ensimmäisestä Mooseksen kirjasta, Genesiksestä. Sidottu, 204 sivua.

Urho Muroma

Pelastuksen perustus

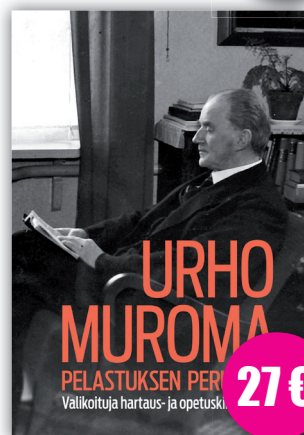
Uusi kokoelma Muroman valikoituja hartaus- ja opetuskirjoituksia. Sidottu, 228 sivua.

Tilaukset

www.perussanoma.fi

puh. 09 5123 9120 (klo 9-16)

tilauspalvelu@perussanoma.fi

PERUSSANOMA - USKON JA TIEDON LÄHTEELLÄ

vaikutus näyttäisi Kuokkasen mukaan olevan, mikäli lähetysjärjestön taloudellinen tuki Ramadhanin ja hänen kirkkonsa työlle loppuisi.

Tämä tapaustutkimus puhuu diakonian merkityksen ja lähetystyön taloudellisen tukemisen puolesta. Onkin huolestuttavaa, mikäli lähetysmäärärahoja entisestään supistetaan kirkon lähetysjärjestöiltä. Pahimmassa tapauksessa kokonaisia kristillisiä kirkkoja tuhotaan muslimimaissa, ja näin on jo viime aikoina käynytkin. Mikäli paikalliset kristilliset kirkot voivat tarjota tukea ja kehitystä ympäristölleen jatkossakin, muslimimaissa vaikutus näyttäisi ainakin tämän yksittäisen tutkimuksen pohjalta olevan merkittävä.

Voidaan vielä kysyä, miksei kehitysyhteistyö ole yhteiskunnalle riittävä työmuoto kehitysmaissa. **John Lennox** viittaa juuri suomeksi ilmestyvässä kirjaan *Jumala tähtäämissä – Miksi uusateistit osuvat harhaan?* tunnettuun *Times*-lehden

ateistikolumnistiin **Matthew Parrisiin**, joka kuvaa ajattelunsa muutosta vierailtuaan lapsuutensa jälkeen uudelleen Afrikan mantereella:

Ateistina uskon vakaasti, että Afrikka tarvitsee Jumalaa: lähetysaarnaat, ei kehitysapuraha, ovat ratkaisu Afrikan suurimpaan ongelmaan – ihmisten ajattelutavan murskaavaan passiivisuuteen. Olen vannoutunut ateisti, mutta olen tullut vakuuttuneeksi siitä, että kristillinen evankelioimistyö antaa valtavan panoksen Afrikalle – panoksen, joka erottuu selvästi sekulaarien kansalaisjärjestöjen, hallituksen projektien ja kansainvälisten kehitysapuyrkimysten työstä. Nämä eivät yksin riitä. Opetus ja koulutus eivät yksin riitä. Afrikassa kristinusko muuttaa ihmissydämiä. Se saa aikaan hengellisen muutoksen. Uusi syntymä on todellinen. Muutos on hyvä. ●

Markus Korri

● Vetoomus Lähetysseuralle

Suomen Lähetysseuran hallitukselle

Esitämme, että kesäkuun 8. päivänä 2014 pidettävän Suomen Lähetysseuran vuosikokouksen esityslistalle otetaan seuraava asia:

Vuosikokous velvoittaa Suomen Lähetysseuran hallitusta välittömästi ryhtymään kaikkiin niihin konkreettisiin toimiin, jotka palauttavat sekä kotimaassa että ulkomailla luottamuksen Suomen Lähetysseuraan kristillisenä lähetysjärjestönä.

Perusteluina esityksellemme esitämme seuraavaa:

1. Suomen Lähetysseuran vuoden 2013 vuosikokous Helsingissä paljasti jäsenis-

tön keskuudessa nousseen vakavan ja jo pitkän ajan kuluessa syntyneen epäluottamuksen seuran johdon toimintaa kohtaan. Sarjalla yksittäisiä päätöksiä seuran toiminnan painopiste on siirtynyt lähetystehtävästä kehitysyhteistyöhön tavalla, joka on ristiriidassa seuran perinteen, tarkoituksen ja strategian kanssa. Seuran luonne kristillisenä lähetysjärjestönä on tullut kyseenalaiseksi sen etääntyessä sekä kumppanuuskirkkojen että oman kirkkomme perustehtävästä.

2. Näkyvimpiä epäluottamusta herättäneitä ratkaisuja ovat olleet Seuran nykyisten sääntöjen valmistelu, joka sääntöehdotuksessaan vuodelta 2009 jätti 'lähetystehtävän' mainitsematta. Ylimää-

Teologinen linja 2014–2015

www.sro.fi/teologinenlinja

Tule opiskelemaan Raamattuopistolle teologiaa. Saat vahvan teologisen sivistyksen ja hengelliseen työhön tarvittavia valmiuksia – ja toki myös innostavan opiskeluympäristön hyvässä seurassa. Mahdollisuus perusopintojen ja kieliopintojen suorittamiseen avoimen yliopiston opintoina. Kolme tapaa opiskella: kansanopisto-, monimuoto- tai verkko-opinnot. Vastaava opettaja Veli-Matti Kujala. HAE NYT!

Suomen Raamattuopisto, Helsingintie 10, 02700 Kauniainen,
p. 09 5123 910, info@sro.fi, www.sro.fi

räinen jäsenkokous katkaisi tuolloin esityksen etenemisen päätökseksi. Toinen ratkaisu on ollut kehitysyhteistyöjärjestön nostaminen paikallisten kirkkojen rinnalle ja jopa niiden ohi seuran ulkomaisiksi kumppaneiksi, ja Lähetysseuran esittely julkisuudessa nimenomaan kehitysyhteistyöjärjestönä. Kolmas ratkaisu oli samaa sukupuolta olevan parin siunaaminen lähetystehtävään vuoden 2013 lähetysjuhlan yhteydessä.

Tämän ratkaisun kätketty valmistelu, sen seurauksien arvioinnin puute ja sen puolustaminen paikkaansa pitämättömin perustein laukaisi jo aiemmin kyteneen epäluottamuksen. Ratkaisullaan Lähetysseuran hallitus sivuutti vastuunsa Suomen kirkon ekumeenisista yhteyksistä sekä yhteisestä pyrkimyksestä kohti kasvavaa Kristuksen kirkon ykseyttä.

3. Epäluottamuksen ydin on Suomen Lähetysseuran nykyisen toiminnan etäännyminen kristillisen lähetystehtävän perustasta, vastuun välttäminen päätösten valmistelusta ja niiden seurauksista, kes-

kusteluyhteyden ohuus suhteessa yhteistyökumppaneihin ja omaan lähetti- ja työntekijäkuntaan, sekä seuran työn ja sen johdon päätösten valikoiva julkistaminen. Suomen Lähetysseuran toiminnan sisältö ja suuntaus eivät ole johdettavissa Suomen lainsäädännöstä, yhteiskunnan nykyvirtauksista eikä taloudellisista konjunktoureista, vaan ne nousevat Kristuksen kirkolleen uskomasta toimeksiannosta, joka ulottuu ajan ja paikan rajojen yli tähän hetkeen.

4. Viimeksi kulunut vuosi on osoittanut, että seuran johdon tekemät ratkaisut eivät ole saaneet osakseen ymmärtämystä seuran yhteistyötahojen puolelta. Muutamat yhteistyöjärjestöt ovat jo irtisanoutuneet, seuran koko juutalaislähetyksen vakavasti kriisiytynyt ja tiedot maailmalta kertovat, että ellei Lähetysseuran linja muutu, sen samoin kuin koko kirkkomme yhteistyö kariutuu monella taholla. Lähetysseuran työntekijöiden asema on suuresti vaikeutunut ja muutama työntekijä on jo siirtynyt toisen lähetysjärjestön palvelukseen. Suuri joukko kotimaisia

Lähetysseuran ystäviä on ilmaissut vakavan huolensa seuran valitseman linjan johdosta. Kaikki tämä kertoo, että seuran johto on vakavasti vaurioittanut seuran mahdollisuuksia täyttää tehtävänsä.

Hyväksyessään tämän esityksen Suomen Lähetysseuran vuosikokous siis velvoittaa seuran hallitusta välittömästi tekemään sellaisia seuran teologista linjaa, johtamista ja rekrytointia koskevia päätöksiä, joilla em. ongelmat voidaan korjata ja luottamus seuraan palauttaa. Näin vältettäisiin ei vain Lähetysseuraa vaan koko kirkkomme lähetystyötä vahingoittava kriisi ja hajaannus.

Helsinki 26.3.2014

Suomen Lähetysseuran henkilöjäsenet

Risto Lehtonen

Hertta Halttunen

Heljä Huttunen

Pertti Huttunen

Juha Kauppinen

Vuokko Krannila

Jaakko Mäkelä

Sakari Pinola

Yrjö Rossi

Olavi Vuori

Suomen Lähetysseuran jäsenjärjestö

Suomen Raamattuopiston Säätiö

Timo Junkkaala, toiminnanjohtaja ●

Matka Kaakkois-Saksaan, Puolan Sleesiaan ja Tšekin Böömiin

19.-26.9.2014

Matka kutsuu Sinua alueille, joilla Suomesta käydään harvoin ja joilla on lumoa-va luonto ja rikas kulttuuri. Olemme 1187 km pitkän Elbe-joen rannoilla yhä uudelleen. Ohjelmaamme sisältyy neljä Unescon maailmanperintökohdetta. Liikumme kommunismin vallassa olleilla vanhoilla kulttuuriseuduilla ja evankelisen kristillisyyden aikanaan vahvoilla alueilla, joilta evankelisten kuitenkin oli paettava uskonvainoja. Itä-Eurooppa oli merkittävä juutalaisalue natsien vainoihin saakka. Matka täydentää kuvaa Lutherista ja uskonpuhdistuksesta. Puolen vuosituhannen aikana näillä seuduilla elettiin suurissa muuttoliikkeissä. Ohjelmassamme kansallisuuksien, kulttuurien ja uskontojen ristiriidat ilmentävät pähki-

nänkuoressa eurooppalaista taustaamme. Unohtuneita ja vieraita asioita nousee liisäämään itseymmärrystämme.

Majoitus: kaksi yötä Saksan Görlitzissä Puolan rajalla, viisi yötä Dresdenissä Elben rannalla. Molemmat hotellit ****.

Hinta: 1545/1645 € osanottajamäärästä riippuen (sisältää melkein täysihoidon).

Matkanjohtajat: lehtori, TM, PsM Seija Mäkelä ja rovasti, TT, VTM Raimo Mäkelä (raimo.makela@kotiportti.fi, p. 050 910 9058).

Vastuullinen matkanjärjestäjä: dresdeniläinen matkatoimisto saga-TRAVEL GmbH Suomen Raamattuopiston matkapalvelun toimeksiannosta.

Ilmoittautuminen: Suomen Raamattuopisto / paula.makipaa@sro.fi tai p. 09 5123 9158. Lisätietoja myös: www.sro.fi (Ystävämatkat).

● Urho Muroma ja lähetystyö

Suomen Raamattuopiston perustajajäsen ja ensimmäisen toiminnanjohtajan **Urho Muroman** (1890–1966) toiminnan painopistealueet olivat evankelioimis- ja opetustyö. Hänen ainutlaatuinen asemansa 1900-luvun merkittävimpana evankelioimistyöntekijänä kirkon piirissä oli voimakkaimmillaan 1920-luvulla. 1930-luvusta lähtien hänen panoksensa suuntautui enemmän opettamiseen *Herää Valvomaan* -lehden ja pienten kirjasten välityksellä sekä 1940-luvun alusta lähtien työhön Suomen Raamattuopiston opettajana ja rehtorina.

Muroma koki itselleen ominaisimmaksi työksi evankelioimistyön. Evankelioimistyöhön häntä ohjasi ennen kaikkea yhteistyö 1910-luvun lopulla **K. A. Paasion** kanssa, joka oli ollut mukana Lounais-Suomen lähetysherätyksessä, ns. Hannulan herätyksessä. Paasion välityksellä Muroma sai vaikutteita evankelioimistyön ja lähetystyön yhteenkuuluvuudesta.

1920-luvulla Muroma tuli kosketuksiin lähetystyön kanssa Ylioppilaiden Kristillisessä Yhdistyksessä (YKY), jonka toimintaan hän osallistui suosittuna puhujana. YKY:n piiristä lähti lähetystyöhön useita 1920-luvun opiskelijoita, kuten esimerkiksi **Hilja Haahti** (myöh. **Koskikallio**), **Tuure Vapaavuori**, **Niilo Syväne** ja **Aili Havas**.

Muroma sai vaikutteita lähetystyön tukemisesta myös läheisestä yhteistyöstä lestadiolaisen uudenheräyksen kanssa. Lestadiolainen uusheräys oli organisoitunut nimellä Suomen Lähetysseuran Lestadiolainen Haaraosasto. Lestadiolaisen uudenheräyksen toiminta erityisesti Kiinan työssä tuli tutuksi Muromalle.

Varsinaisen ”lähetysherätyksen” Muroma koki pohjoismaisen yhteistyön vaikutuksesta. Ratkaiseva käänne oli pohjois-

mainen lähetyskokous Oslolla vuonna 1932. Muroma itse kertoi avartuneensa näkemään evankelioimisen ja ulkolähetystyksen yhteenkuuluvuuden, ja se tuli hänelle ”koko elämää hallitsevaksi avartavaksi näkemykseksi tästä lähtien”. Muroma näki evankelioimistyön ja lähetystyön toisiinsa nivoutuvina ja suurena ”valtakuntanäkemyksenä”. Lähetystyön edellytyksenä Muroman mukaan on Pyhän Hengen työ. Näin Muroma liitti lähetystyön kristillisen uskon keskeisimpään olemukseen. Muroma näki, että kristillisyyden historia kertoo tästä: ”Elävässä herätyksessä elävä seurakunta on – aina harrastanut myös evankeliumin levittämistä pakanamaihin.” Herätystyö kotimaassa on Muroman mukaan välttämätöntä, jotta lähetystyö pakanamaissa voi saada seurakunnalta hengellisen ja aineellisen tuen.

Kun lukee 1930-luvun *Herää Valvomaan* -lehteä, voi kuitenkin panna merkille, että Muroma kirjoitti lähetystyöstä hyvin vähän sen jälkeen, kun hän kirjoitti Oslon kokouksen vaikutuksesta itseensä. Sen sijaan lehti antoi tilaa useiden lähetystyöntekijöiden kirjoituksille.

Muroman kokema lähetysherätys johti asenteenmuutokseen, joka edesauttoi Muroman siirtymistä Suomen Lähetysseuran palvelukseen hänen vanhan ystävänsä K. A. Paasion ollessa lähetysjohtajana. Muroma toimi julistajana lähetyskirkossa, opettajana lähetyskursseilla, joiden useat opiskelijat saivat lähtemättömiä vaikutteita Muromalta, sekä lähetys- ja evankelioimistilaisuuksissa eri puolilla Suomea.

Israelin valtion syntymisen jälkeen vuonna 1948 Muroma käsitteli *Herää Valvomaan* -lehdessä Israelin lähetystyötä, mutta ei varsinaisesti lähetysjärjestön ja lähettien toiminnan kannalta vaan

Jumalan lupausten täyttymyksenä ja merkinä lopun ajoista.

Vaikka Muroma kirjoittikin lähetystyöstä vähän, erityisesti Kiinan-lähetyslienee ollut Muromalle läheinen. Kiinan satamiljoonainen väestö oli lähetystyön suuri haaste, ja siellä tehtävä pioneerityö vastasi Muroman omaa kutsumusta ”voittaa sieluja Herralle”.

Muroman muistokirjassa *Tottelin tai-vaallista näkyä* Muroman ystävä ja työtoveri **Eino J. Honkanen** kertoo Muro-masta, miten ”vielä sairastuotellaan kuumehoureissaan hän kulki evankelioi-mismatkoilla Kiinassa tai muualla maan ääriässä.” Tähän myös puhe pian lipsahti keskusteluissa kahvikupposen ääressä. ●

Erkki Lehtonen

● Ehdokasasettelu ratkaisee seurakuntavaalit

”Jos meillä olisi vaaleissa ollut täysi lista, tämä äänestys olisi päättynyt toisin.” Näin totesi eräs, joka kuului hävinneiden joukkoon Espoon seurakuntien yhteisen kirkkovaltuuston poistaessa niukalla äänestyspäätöksellä avustukset useilta lähetysjärjestöltä.

Seuraavissa seurakuntavaaleissa ratkaistaan kirkon suunta. Viime vaaleissa kirkkoa repivä liberaalisuunta ja muutama poliittiset ryhmät saivat liian monessa seurakunnassa ylivoimaa. Tulokset ovat näkyviä. Nyt kirkko pitäisi palauttaa niille, jotka välittävät siitä muulloinkin kuin vaaleissa. Nyt on aktiivisen seurakuntaväen otettava kirkko takaisin itselleen niiltä, joita ohjaa yleinen mielipide ja liberaali lehdistö enemmän kuin Jumalan sana. On väärin, jos seurakuntien luottamuselimiin hakeudutaan vain siksi, että se olisi ensimmäinen askel politiikkaan.

Vaikka vaalit ovat vasta syksyllä, tulos ratkaistaan oikeastaan jo nyt. Seurakuntavaalien tulos riippuu nimittäin paljolti ehdokasasettelusta. Ne voittavat, jotka saavat eniten hyviä ehdokkaita. Nyt olisi joka seurakunnassa löydettävä listan ko-koajat ja ehdokkaat. Niiden, joille Jumalan sana on tärkeä ja jotka puolustavat kristilistä avioliittoa ja lähetystyötä, olisi asetut-

tava ehdokkaiksi.

Vaikka kyse on paikallisvaaleista, joissa valitaan edustajat seurakunnan ja seurakuntayhtymien luottamuselimiin, samalla ratkaistaan koko kirkkoa koskevia asioita. Seurakuntien luottamushenkilöt vaikuttavat siihen, keistä tulee seuraavan kirkolliskokouksen jäseniä. Kirkolliskokous tekee kaikki koko kirkkoa koskevat suuret päätökset.

Ensi syksyn seurakuntavaaleissa on paljon nuoria äänestäjiä. Äänestysikäraja on laskettu 16 ikävuoteen. On tärkeää, että seurakuntanuoria saadaan ehdokkaiksi (siinä ikäraja on 18 vuotta).

Jos emme siis halua sitä kirkkoa, joka avaa ovet Jumalan sanan vastaiselle toiminnalle, joka leikkaa lähetysjärjestöjen rahoja ja jota ohjaillaan puoluetoimistois-ta, nyt on aika toimia. ●

Teologipäivät

Perusta-lehden teologiset opintopäivät pidetään Suomen Raamattuopistossa 2.-4.1.2015. Pääluennoitsijana professori Graig Evans Kanadasta.

"Järki ja tunteet"

**OPKOn juhlakesäleiri
16.–20.7.2014**

*Valkealan kristillisellä opistolla
koko perheelle*

- Ohjelmassa mm. raamattutunteja ja seminaareja ajankohtaisista aiheista. Puhujina **Irma ja Paavo Moilanen, Marjo ja Timo Tavast, Olavi Peltola, Jari Kekäle, Timo Junkkaala, Jussi Miettinen** ym.
- Lapsille ja nuorille oma ohjelma. Mukana mm. **Olli Lehmonen, Mervi Tiilikainen ja Jussi Valkonen**.
- Paljon aikaa yhdessäoloon, saunomiseen ja uimiseen sekä ulkoiluun Valkealan opiston luonnonkauniissa maastossa.

La 19.7. klo 11 alkaen kaikille avoin 50-vuotisjuhlatilaisuus

mm. **Hannu Takkulan** terveiset europarlamentista, välähdyksiä ja lauluja menneiltä vuosikymmeniltä. Tervetuloa vanhat ja uudet kesäleiriläiset, seniorit, opiskelijat ja muut OPKOn ystävät!

**Ilmoittaudu leirille ja/tai juhlapäivään 10.6. mennessä: opko.fi/kesaleiri
tai (09) 612 9940 | opko@opko.fi. Ohjelman löydät nettisivulta.**

Osallistu OPKOn juhlakeräykseen!

**Keräystili: FI26 8318 6710 0053 04
Viite: 5050**

Osallistu keräykseen soittamalla:
0600 13 411 (hintaa 20,45 e + pvm)
0600 14 606 (hintaa 10,26 e + pvm)

**Lisätiedot ja paikallistapahtumat:
www.opko.fi/juhlavuosi**

**KERÄYS UUDEN
SUKUPOLVEN HYVÄKSI**
Suomen Ev. lut. Opiskelija- ja Koululaislähetysten juhlakeräyksen tuotto käytetään opiskelija-, nuoriso- ja koululaistyöhömme sekä työtämme varten olevan leiri- ja kursikeskus Enä-Sepän kehittämiseen.

Kirjat

Tässä numerossa arvioidaan seuraavat kirjat:

- 161 | Josef Ratzinger Benedictus XVI:** (Arno Toivanen)
- 163 | Timo Junkkaala** (toim.): *Euangelium Benedictum – Siunattu evankeliumi* (Arno Toivanen)
- 165 | Kalastaja kuivalla maalla: 52 tosikertomusta, Lähetysyhdistys Kylväjän 40-vuotisjuhlakirja** (Reijo Huuskonen)
- 166 | Viisikielinen** (Timo Kiiskinen)
- 167 | Pauliina Rauhala:** *Taivaslaulu* (Eeva Vähäsarja)
- 168 | Olli-Pekka Vainio & Lauri Kemppainen** (toim.): *Modernin teologian suuntauksia* (Santeri Marjokorpi)
- 169 | Tapani Ruokanen:** *Hauki salkussa: Päätoimittajan muistikirjasta* (Reijo Huuskonen)
- 170 | C. S. Lewis:** *Kasvoista kasvoihin: Tarina rakkaudesta* (Markus Korri)
- 171 | Erkki Ranta:** *Näistä kirjoista en luovu*

● Paavin kirja Jeesuksen viimeisistä päivistä

Josef Ratzinger Benedictus XVI: *Jeesuksen viimeiset päivät: Jerusalemiin saapumisesta ylösnousemukseen.* Perussanoma Oy 2013. 296 s.

Perussanoma on tehnyt rohkean ratkaisun julkaistessaan **Josef Ratzingerin** kirjan, jonka tämä kirjoitti ollessaan vielä paavina noin kaksi vuotta ennen eläkkeelle siirtymistään. Huolimatta lähentymisestä kirkkojemme välit ovat edelleen jännitteiset. Ratkaisu on herättänyt kysymyksiä, koska julkaisija edustaa niitä piirejä, jotka ovat suhtautuneet kriittisesti ekumeenisiin pyrkimyksiin. Vielä viitisenkymmentä vuotta sitten hyvin mustavalkoisista asennetta kuvasti **Uuras Saarnivaaran** ekumeniaa käsittelevä teos *Kohti suurta Baabelia*. Paavin kirjan julkaiseminen kertoo terveestä avartumisesta. Ratkaisu todennäköisesti voi auttaa ymmärtämään, ettei kaikki se, mitä roomalaiskatolinen kirkko sisältää, ole väärää ja tuomittavaa. Asiat harvoin ovat ehdottoman mustavalkoisia. Opetusta pitää arvioida sen sisällön mukaan, ei sen, mistä viitekehyksestä se nousee.

Kirja on toinen kaksiosaisesta Jeesusta käsittelevästä sarjasta. Ensimmäinen osa, *Jeesus Nasaretilainen: Kasteesta kirkastumiseen*, ilmestyi suomeksi Editan kustantamana vuonna 2008.

Kirjan otsikointi kertoo olennaisen sisällön. Teos nivoo yhteen historiallisen, eksegeettisen ja dogmaattisen lähestymistavan ja keskittyy tutkimaan Jeesuksen elämää, kuolemaa, ylösnousemusta ja ilmestymisiä sekä niiden merkitystä kirkolle, kristityille ja maailmalle. Kirja keskittyy Jeesuksen elämän viimeisen viikon tapahtumiin sekä ylösnousemukseen ja

sen jälkeisiin tapahtumiin, tyhjän haudan ja ilmestymisien problematiikkaan. Ylösnousemuksesta avautuviin näköaloihin, taivaaseen astumiseen, Isän oikealla puolella istumiseen ja historian lopussa tapahtuvaan paluuseen luodaan katsaus lyhyesti viimeisessä luvussa.

Maalaispapin näkökulmasta katsoen kirjallisuusviitteet ovat hyvin laajat ja kattavat. Ihmetyttää, millä ajalla yli miljardi ihmistä käsittävän kirkkokunnan johtaja on ehtinyt harjoittaa näin laajaa tutkimusta ja kirjoittamista. **Tom Holmén** käy läpi tutkijan näkökulmasta, minkälaisia puutteita Jeesusta koskevan kaiken uusimman tutkimuksen käytössä (ja mahdollisessa tuntemuksessa) on. Holménin mukaan uusin tutkimus on kuitenkin perusotteeltaan samansuuntaista kuin Ratzingerin oma ajattelu. Näin se vahvistaisi tämän päätelmiä. Ja siksi se ei muodosta vastakohtaa, jota vastaan Ratzingerin täytyisi nousta. (Tästä lyhyesti toisessa kirja-arvostelussa)

Ratzinger, joka ei ole koulutukseltaan eksegeetti, tuntee hyvin ja käyttäjä itseltään selvänä historiallis-kriittistä menetelmää. Kuitenkaan hän ei tee siitä niitä johtopäätöksiä, jotka ovat tuttuja monien sen koulukunnan edustajien opetuksesta, vaan suuntaa niihin hyvää ja perusteltua kritiikkiä.

Ratzinger hyväksyy historiallis-kriittisen koulukunnan evankeliumeja koskevan lähde- ja traditiokritiikin, mutta ei sijoita niissä kuvattuja tapahtumia myöhemmän seurakuntateologian eli legendojen joukkoon. Hän katsoo niiden taustalla olevien traditioiden nousevan todellisen, historiallisen Jeesuksen elämästä ja toiminnasta. Hän tekee sen hyvin vakuuttavalla

tavalla. Ratzinger vaikuttaa pätevältä tieteen tekijältä, mutta hän ei pysähdy niille rajoille, jotka vain immanenttisilla argumenteilla ovat todistettavissa. Hän luottaa evankeliumeiden todistuksen olevan pohjimmaltaan aitoa historiallista kuvausta kantavaa traditiota ja samalla jumalallista ilmoitusta ja antavan siksi Jeesuksesta aitoa ja luotettavaa tietoa silloinkin, kun Uuden testamentin ulkopuolella ei ole muuta vahvistavaa tietoa olemassa. Ja tässä hänellä on paljonkin terveellistä muistutettavaa nykyisestä tutkimuksesta, joka on suurelta osin periaatteessa ateistista. Hänen vahvuutensa on juuri siinä, että hän rakentaa tutkimuksen valtavirran hyväksymille tuloksille, mutta silti luottaa niihin suuriin ja kristinuskon keskeisiin kristologisiin opetuksiin, joita kirkko on opettanut ennen valistuksen aatteiden taustalta nousseen liberaalin teologian uskoa turmelevaa vaikutusta. Hän tekee sen maltillisesti räksyttämättä kaikelle, mikä liikkuu, ja hän tekee sen asiantuntemuksen ja myös virkansa suomalla arvovallalla.

Lukiessani ajattelin paitsi omaa rakentumistani hienolla tavalla esitettyjen tutujen asioiden äärellä myös joitakin oman kirkkomme näkyviä vaikuttajia, joille tekisi hyvää lukea itsensä paavin opetusta, jossa heille tutuista perusteista käsin päädytään päinvastaisiin, kirkon perinteistä uskoa vahvistaviin tuloksiin.

Ratzinger nivoo evankeliumeiden kerrotut tapahtumat Vanhan liiton profeettojen ennustusten ja niiden täyttymysten jatkumoon. Samalla hän viittaa siihen, miten apostolien yksimielisesti julistama sanoma ei olisi yksinkertaisesti voinut mennä läpi sen ensimmäisen julistamisen ajankohtana, esimerkiksi ylösnousemuksen jälkeisessä tilanteessa Jerusalemissa, ellei kyseessä olisi ollut tosiasiallinen historiallinen, Jeesusta ruumiillisestikin koskenut tapahtuma. Minkäänlainen

ylösnousemusviesti ei olisi ollut mahdollinen, jos hauta ei olisi ollut tyhjä. Ja merkittävää on myös se, että kirjassa osoitetaan keskeisten Jeesusta koskevien oppien paikka kristillisen opin kokonaisuudessa. Perinteiset, uskontunnustusten luettelemat kristologiset opit ovat välttämättömiä, muuten teologia ja julistus menettävät otteensa siihen todellisuuteen, jota se on aina tahtonut maailmalle julistaa.

Luterilaisena etsin tikun kanssa kirjasta kohtia, joihin en kykenisi teologisista syistä yhtymään. En löytänyt niitä. Ehkä ainoa kohta, jossa nousi pieni kysymysmerkki, oli kohta, jossa Ratzinger puhui siitä, kuinka kirkon historian kuluessa esiintyneinä luopumuksen aikoina Jumala on herättänyt ihmisiä, joiden kautta hän on antanut kirkolle uudistusten aikoja. Hän esittää luettelon nimistä, jotka ovat kaikki roomalaiskatolisen kirkon suuria henkilöitä. Mukana oli merkittäviä uudistajia, jotka ovat tuttuja meillekin. On tietysti ymmärrettävää, ettei muutamien 1500-luvun henkilöiden rinnalla mainita meidän mielestämme tuon aikakauden suurinta kirkon uudistajaa. Muodostuihan **Lutherin** työ irti otoksi, jossa lännen kirkon yhtenäisyys hajosi. Joissakin kohdissa nousi esiin häivähdyks siinä katolisen teologian meikäläisten ajattelua positiivisemmasta otteesta kristinuskon ulkopuolisen ajattelun ja totuuden etsinnän mahdollisuudesta olla tienä kristilliseen uskoon, eräällä tavalla vahvempi luonnollisen teologian ja yleisen ilmoituksen painotus, kuin mihin protestanttisessa teologiassa voidaan yhtyä.

Ratzingerin Jeesus-kirja on erinomainen ja olennaisimpaan keskittyvä teos. Raamatun ja luterilaisen opin mukaan Raamatun keskus on Kristus, Pyhä Henki kirkastaa häntä ja hänessä tapahtunutta maailman sovitusta, kirkon tehtävä on julistaa hänestä kertovaa sanomaa maailmalle. Paavi kuuluu kirjassaan samaan

sarjaan. Nykyisenä teologisesti sotkuisena aikana teos on yksi suunnannäyttäjä. Se voi ajaa yllättävästi uskonpuhdistuksen asiaa meillä uskonpuhdistuksen kirkos-

sa, jossa vanhan periaatteen toteutumisen tarve on suuri: ecclesia semper reformanda est. ●

Arno Toivanen

● Paavin kirjan oheen ja täydennykseksi

Euangelium Benedictum – Siunattu euangeliumi: Katolisuus ja luterilaisuus Jeesuksen sanoman jäljillä. Toim. **Timo Junkkaala**. Perussanoma 2013. 272 s.

Samoihin aikoihin **Josef Ratzingerin** Jeesus-kirjan julkaisemisen kanssa Perussanomalta ilmestyi myös sen kanssa yhteen kuuluva teos *Euangelium Benedictum*, joka on osittain suoranaisesti Ratzingerin teosta ja siihen liittyvän ajattelun arviointia ja sen lisäksi niiden teemojen käsittelyä, jotka nousevat siitä teologisesta kysymyksenasettelusta, jota on käyty ja käydään luterilaisten ja katolisten välisissä eku-meenisissa neuvotteluissa.

Kyseessä on kokoomateos, jossa on eri tekijöiden kirjoittamia artikkeleita. Niiden kirjoittajat ovat kaikki tohtoritasoa, osa heistä yliopistomiehiä ja mukana myös kaksi piispaa. Artikkelit jakaantuvat kahteen osaan, joista ensimmäinen liittyy Josef Ratzingerin Jeesus-kirjoihin, ennen kaikkea jälkimmäiseen. Toinen osa pureutuu yleisemmin luterilaisuuden ja katolisuuden välisiin kysymyksiin, sekä sellaisiin, joissa osassa voimme olla riittävän yksimielisiä, että sellaisiin, joiden suhteen on tehtävä vielä työtä ja jotka ovat es-teenä lähentymiselle.

Ensimmäisessä osassa Åbo Akademin UT:n eksegetiikan dosentti **Tom Holmén** kirjoittaa laajasti ja perusteellisesti Ratzingerin Jeesus-tutkimuksen sijoittumisesta muun Jeesusta koskevan tutkimuksen kenttään. Hän antaa ammattitutkijana arvoa Ratzingerin osaamiselle,

vaikka kiinnittää kriittistä huomiota siihen, että tämä ei näytä tuntevan kovin hyvin aivan uusinta tutkimusta, ei ainakaan käytä sitä riittävässä määrässä hyväkseen. Holmén jakaa modernin tutkimuksen kolmeen aaltoon, joita hän kutsuu Jeesuksen elämä -tutkimukseksi, uudeksi tai toiseksi etsinnäksi ja kolmanneksi etsinnäksi. Liberaalin protestanttisuuden taustalta noussut ensimmäinen ja toinen vaihe etisivät kissain ja koirain kanssa historiallista Jeesusta käyttäen lähdekritiikkiä, muotohistoriaa ja traditiokritiikkiä. Niitä luonnehti suuri skeptisyys sen suhteen, voidaanko Jeesuksesta tietää juuri mitään. Uusin etsintä (1980-luvulta eteenpäin), jota luonnehtivat myös poikkitieteelliset lähestymistavat, on jälleen luottavainen sen suhteen, että Uuden testamentin tekstit antavat Jeesuksesta autenttista ja perusteltua tietoa. Ne ovat niin lähellä historiallista Jeesusta kuin voi ylipäättään edellyttää. Holménin artikkeli toimii erinomaisena johdantona nykyiseen Jeesusta koskevaan tutkimukseen.

Myös Åbo Akademiassa työskentelevä **Matti Kankaanniemi** valottaa artikkeleissa ”Mitä tutkimus sanoo Jeesuksen viimeisistä päivistä” tuoreimman tutkimuksen tuloksia Jeesuksen viimeisen viikon tapahtumista. Hän pohtii niitä syitä, jotka estävät vain lukemasta suoraan kanonisten evankeliumeiden tekstejä, sillä niihin luottavakin tutkimus näkee jännitteitä ja yhteen sovittamattomia ristiriitaisuuksia ja joutuu painimaan niiden kanssa. Kankaanniemi nostaa esiin nykytutkimuksen

tulosten suhteen Ratzingerin näkemyksiin ja pitää näitä kahta hyvin yhteen liittyvinä.

Leif Erikson, Åbo Akademin dogmaatiikan dosentti, pohtii artikkelissaan katolisen ja roomalaiskatolisen ajattelun näkymistä paavin kirjoissa. Näiden kahden erottelu merkitsee eron tekemistä toisaalta sen yhteistä kirkon opin sisältöä koskevan ajattelun, jonka juuret ovat kirkon alkuperäisessä apostoleilta perityssä uskossa, ja toisaalta sellaisen Rooman kirkon myöhemmän opinkehityksen välillä, jota voi pitää alkuperäisen uskon vääristymänä. Eriksonin mukaan Benedictuksen kirjoissa näkyy luterilaisuuteen nähden eroa, joskin hyvin vähän. Niissä on jossain määrin positiivisempi käsitys ihmisestä langenneenakin, mistä käsin avautuu tie luonnollisen jumalatietoisuuden ja vapaan tahdon problematiikkaan. Eriksonin mukaan ne edustavat kuitenkin niin pitkälle samanlaisia keskeisiä teologisia näkemyksiä, että Ratzinger on erinomaisella tavalla toiminut kirkkojen yhteisenä opettajana.

Kirjan toisessa osassa on kuusi artikkelia. Niiden tekijöinä ovat emerituspiispa **Eero Huovinen**, Helsingin katolisen kirkon yleisvikaari, espanjalainen baski, etunimensä suomentanut **Raimo Goyarrola**, Kuopion piispa **Jari Jolkkonen**, entinen SRO:n toiminnanjohtaja **Raimo Mäkelä**, entinen SLEY:n toiminnanjohtaja **Reijo Arkkila** ja SRO:n nykyinen toiminnanjohtaja **Timo Junkkaala**. Heidän artikkelinsa lähestyvät samoja teemoja, mutta yleisemmästä näkökulmasta. Esillä on se problematiikka, joka johti aikanaan reformaatioon ja joka on keskeistä roomalaiskatolisten ja luterilaisten välisissä ekumeenisissa neuvotteluissa. Niiden tuloksena (vaikkakaan ei lopputuloksena, sillä lopullisia tuloksia ei saavutettu) julkaistiin vuonna 1999 *Yhteinen julistus vanhurskauttamisesta*. Erityisesti viimeisessä artikkelis-

sa selostetaan sitä keskustelua, jota on käyty sen jälkeen ja jossa on käynyt ilmi, ettei se (vielä) johtanut kovin suureen nytkähdykseen yhteyden suuntaan.

Asioita käsitellään eri artikkeleissa eri tavoin, joka johtuu jo niistä viitekehyksistä, joista eri kirjoittajat nousevat. On selvää, että katolinen katsoo asioita eri kannalta kuin luterilainen. Mutta myös muiden näkemyksissä on erilaisia painoituksia. Toiset suhtautuvat optimistisemmin käytyjen neuvotteluiden tuloksiin, toisissa on selvästi kriittisempi ote. Polttopisteeseen nousee ennen kaikkea luterilaisuudelle kaikkein keskeisin oppi, vanhurskauttaminen. Sen lisäksi ja siihen liittyen tarkastellaan vapaan tahdon problematiikkaa sekä lain ja evankeliumin dialektiikkaa. Kirjoittajat lähestyvät teemojaan siten, että vaikutelmaksi nousee taju siitä, että perimmältään ei ole kysymys sellaisesta totuuden ja harhan rajapintojen etsimisestä, jossa vastaan tulisi paavalilaisittain ilmaisten ”kirottu pois Kristuksesta”-tilanne. Näin silti, että nekin rajat ovat jossain kohden olemassa. Kristilliset kirkotkin tunnustavat toisensa, vaikka omaan traditioon halutaan pitäytyä ja jotkut kysymykset koetaan esteiksi läheiselle yhteydelle. Perusnäkemykset ovat kaikilla kirjoittajilla suhteellisesti katsoen yhteiset, erityisesti yksi kirjan pääpointeista, luottamus klassiseen, Raamatussa Jumalan sanana ilmaistuun kristinuskoon ja sen lähtökohtana oleviin historiassa tapahtuneisiin perusasioihin. Ja jokainen tuo esiin myös kriittisessä hengessä luterilaisuudessa esiintyvän nykyisen dogmaattisen ja moraaliopetusta koskevan hajaannuksen, jossa sekulaarista kulttuurista omaksutaan esityslista myös kirkolle.

Euangelium Benedictum on tärkeä teos. Se sisältää painavia puheenvuoroja niihin keskeisiin kysymyksiin, joihin kirkkojen yhteyspyrkimyksissä on kiinnitettävä

huomiota, että se voisi tuottaa aitoja, perusteltuja ja kestäviä tuloksia. Perusnäköalat ovat eri kirjoittajille yhteiset. Jokainen rakentaa ajatuksensa luottaen Jumalan Raamatussa olevan sanan totuuteen. Pe-

russanoma on tehnyt merkittävän työn julkaistessaan teoksen, joka avaa näköaloja suuriin peruskysymyksiin, antaa niistä tietoa ja haastaa ottamaan kantaa. ●

Arno Toivanen

● Kyntäjiä, kylväjiä, korjaajia

Kalastaja kuivalla maalla: 52 tosikertomusta. Perussanoma Oy 2014. 239 s.

Sittenkin jotakin uutta auringon alla? On virkistävää laskea käsistään kirja, jossa on uskallettu hakea perinteistä poikkeavia ratkaisuja. Ei niinkään ulkonaisesti: löytyvät kauniit kannet, taitavasti valittu painopaperi ja lukunauha. Mutta sisältö ja rakenne, niissä rohkeus näkyy. Kuin saisi raikasta lähdevettä kuivalle kurkulle.

Kalastaja kuivalla maalla juhlistaa Lähetysyhdistys Kylväjän 40-vuotista palvelua lähellä ja kaukana. Kirja onnistuu välttämään tyypillisen juhla kirjan genren. Se houkuttaa avaamaan ja lukemaan. Nimi ei kylläkään nouse suoraan sisällöstä eikä 52 tosikertomusta välitä tuota määrää tarinoita. Silti voi onnitella julkaisijan ja kustantajan viestinnän ideoijia.

Kirja sisältää Luukkaan evankeliumin katkelman ja siihen liittyvän kirjoituksen jaoteltuna vuoden jokaiselle 52 viikolle. Hartauskirja Luukkaan pohjalta ei ole itessään uusi. Onhan esimerkiksi **Mailis Janatuinen** kirjoittanut jae jakeelta etenevän teoksen *Jää luoksemme, Herra*, josta näihin aikoihin on ilmestymässä uusi painos. Ja antoisia kommentaarejakin on, mm. **Jukka Norvannon** kaksiosainen *Köyhien evankeliumi* ja *Elävien evankeliumi*.

Kalastaja kuivalla maalla on työllistänyt ja pohdituttanut kymmeniä Kylväjää lähellä olevia ihmisiä. Kirjoittajina on nykyisiä ja entisiä lähettejä, hallituksen jäse-

niä, pappeja ja maallikoita, nuoria ja vanhoja, naisia ja miehiä. Piispa **Simo Peura** ja kirkon lähetyskeskuksen johtaja **Risto Jukko** käyttävät painavan lähettäjän puheenvuoron.

Mausteena ovat tutkistelut Luukkaan valossa. Jokaisesta Luukkaan evankeliumin 24 luvusta avautuu omanlaisiaan näkökulmia. Kolme esimerkkiä: ”Kokeneen lähetin neuvo lähetyskurssin käyneelle, joka ei uskalla lähteä ilman puolisoa.” Kirjoittajana on **Ritva Olkkola-Pääkkönen**. ”Lähetystyöntekijä käy ajatustenvaihtoa buddhalaisen papin kanssa: Vaikuttaako hyvän tekeminen kuolemanjälkeiseen kohtaloomme.” – **TaPIO Pokka**. ”Kylväjän hallituksen jäsen ja seurakunnan talousjohtaja puhuu lähetyspiirissä uhraamisesta.” – **Jouni Lätti**.

40 vuoden ajan Kylväjä on kyntänyt, kastellut, hiukan korjannutkin kulttuurin ja kielirajat ylittävässä kutsumuksessaan. Yllättävän moni järjestön piirissä on kirjoittanut kokemuksistaan. Kylväjän vuotuisilla kesäpäivillä Keravalla on esillä otsakkeella ”Lue Jeesusesta” näyttely tästäkin sadosta. ●

Reijo Huuskonen

● Viidennen herätysliikkeen uusi laulukirja

Viisikielinen. Kirjan taustalla ovat olleet Evankelis-luterilainen lähetyshdistys Kylväjä, Kansan Raamattuseuran Säätiö, Medialähetytys Sanansaattajat, Suomen Ev.lut. Kansanlähetytys, Suomen Ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetytys ja Suomen Raamattuopiston Säätiö. Perussanoma 2014. 800 s.

Ensivaikutelmani selatessani *Viisikielistä* oli suorastaan innostunut. Laadukas ulkoasu ja mahtava nimi – aivan nerokas viidettä herätysliikettä ja sen musiikkia kuvaava nimi kirjalle. Sana *viisikielinen* asosioituu yleensä kanteleeseen, joka puolestaan on sekä kansanmusiikissa että taivaassa käytettävä soitin, ainakin meille suomalaisille. Kuten kirjan esipuheessakin todetaan, nyt on oikeasti saatu Siionin virsien, laulujen ja kanteleitten jatkeeksi uusi herätysliikelaulukirja.

Vai onko? Epäilyksen siemenen heitti eräs kollegani, joka sanoi ettei tässä laulukirjassa ole mitään uutta. Pelkkiä vanhoja lauluja uusissa kansissa. Eipä siis muuta kuin testaamaan, onko väitteessä perää.

Nopeasti selaamalla silmiin tosiaan osuu lukuisia tuttuja lauluja. Tarkempi läpikäynti osoittaa, että minulle vieraita lauluja on itse asiassa paljon enemmän, ja miksei olisi: kirjassahan on yli 400 laulua. Tuttujen laulujenkin osalta kiinnostavaa on se, että ne ovat nyt laajasti samoissa kansissa. Riemastuttavaa on kirjan esipuheessakin mainittu asia, että mukana on myös 1960–70-lukujen unohdettuja lauluja. Omasta muinaisuudestani muistan, että niitä laulettiin kirkkokuulolta tai pelkät sanat sisältävistä kirjoista; nyt käytettävissä on kunnollinen nuottilaitos.

Viisikielisen käyttö on melko mukavaa. Ohuiden lehtien ansiosta mukaan on siis saatu mahtava määrä materiaalia ja bonusena kirja pysyy auki nuottitelineellä, mikä on säästäjän kannalta ensiarvoisen tärkeää. Nuottiasu on selkeä ja soinnutukset yleisesti tarkoituksenmukaisia ja useimmiten harrastajasäästäjällekin sopivia.

Synkopoivia laulelmia on vaikea nuottintaa klassiseen virsityyliin verrattuna. Jos kaikki rytmin yksityiskohdat nuotinnetaan, nuottikuvasta tulee helposti vaikeasti luettava. Jos taas melodia kirjoitetaan pelkästään iskujen mukaan ja jätetään rytmin tulkinta esittäjälle, niin pelkän nuottikuvan perusteella saattaa syntyä vääriä tulkintoja. Viisikieliseen tehdyt ratkaisut ovat joistakin epäloogisuuksistaan huolimatta mielestäni hyviä kompromisseja.

Kanttorien työkalupakkiin suosittelen kirjaa ehdottomasti. On varsin todennäköistä, että esimerkiksi seurakuntalaisten toivomat hengelliset laulut löytyvät *Viisikielisestä*. Kyllähän niitä löytyy muualtakin, mutta *Viisikielinen* kulkee helpommin mukana kuin kassallinen punaisia, sinisiä, vihreitä, keltaisia ynnä muita toivelaulukirjoja. Epäilemättä kirjan esipuheessa suositellut käyttötarkoitukset kotiseuroista leirinuotiolle (missään nimessä ei poltettavaksi) tulevat näin hyvän kirjan kohdalla varmasti toteutumaan. Ja kirjasta löytyy varmasti niitä uusiakin tai muuten tuntemattomia lauluja – itse esimerkiksi tutustuin monen muun ohella **Osmo Vänskän** säveltämään hengelliseen lauluun.

Näin laajan kirjan kohdalla olisin toivonut monipuolisempaa hakemistoa

ja joitain lisätietoja laulujen alkuperästä. Musiikin ammattilaisia ja tutkijoita esimerkiksi kiinnostaisi laulun syntyäikä mikäli sellainen on tiedossa. Säveltäjien nimien mukaan tehty hakemisto olisi myös ollut hyödyllinen. Joku ei ehkä tiedä laulun nimeä, mutta saattaa muistaa etsittävän laulun olevan esimerkiksi **Si-**

mojen tuotantoa. Plussaa on kuitenkin kirjan hakemisto sekä laulun nimen että alkusanojen mukaan.

Viisikielinen vaikuttaa mainiolta laulukirjalta. Koko toimituskuntaa on syytä kiittää laadukkaasta työstä. ●

Timo Kiiskinen

Taideyliopiston urkumusiikin lehtori

● Romaani lestadiolaisperheen arjesta

Pauliina Rauhala: *Taivaslaulu*. Gummerus 2013. 281s.

Vuoden 2013 kristilliseksi kirjaksi viime lokakuussa valittu *Taivaslaulu* on äidinkielen opettaja **Pauliina Rauhalan** esikoisteos. Gummeruksen Kaarlen palminnon voittanut romaani on ollut myyntimenestys ja monien kirjastojen lainatuimpien teosten joukossa.

Romaani kertoo Viljasta ja Aleksista, heidän seurustelustaan, avioliitostaan ja perhe-elämästään. Vilja ja Aleks kuuluivat vanhoillislestadiolaiseen herätysliikkeeseen. He unelmoivat suuresta perheestä. Unelma toteutuukin, sillä perhe kasvaa nopeasti. Arjen vaikeudet osoitautuvat kuitenkin liian raskaiksi ja jälleen uuden raskauden myötä Viljan voimat eivät enää riitä, vaan hän ajautuu syvään uupumukseen ja kriisiin. Tarinalla on kuitenkin onnellinen loppu.

Romaani on saanut ansaitusti paljon kiitosta kauniista kielestään. Suomalaisen runouden, virsien, Raamatun tekstien ja kansanlaulujen lainaukset sulautuvat muuhun tekstiin hienosti. Virrenveisuusta Vilja ammentaa voimaa ja lohtua seuroissa. Omille lapsilleen hän laulaa virsiä ja kansanlauluja. Yhdessä nautitaan luonnosta ja sen kauneudesta.

En muista lukeneeni suomalaisia nykyromaaneja, joissa olisi kirjoitettu perhe-

elämästä, joka pohjautuu vahvasti kristillisille arvoille. Viljan ja Aleksin yhteinen arvomaailma heijastuu arjessa toisensa auttamisena ja kuuntelemisena. Aleks on vastuullinen ja rakastava puoliso ja isä. Hän on myös se, joka etsii vaimolleen apua uupumukseen. Romaanin antama kuva nuoren lapsiperheen arjesta on hyvin realistinen. Moni äiti samastuu varmasti sekä Viljan onneen ja iloon lapsistaan että väsymykseen ja ahdistukseen, vaikka lapsia ei olisikaan syntynyt joka vuosi. Sekä Vilja että Aleks tarvitsisivat enemmän omaa aikaa, enemmän yhteistä aikaa, ja samalla tuntevat, että lapsetkaan eivät saa riittävästi huomiota. Nämä ovat tuttuja tuntemuksia jokaisessa lapsiperheessä.

Taivaslaulu kuvaa vanhoillislestadiolaista herätysliikettä todentuntuisesti. Seurapenkissä on hyvä istua. On turvallista päättää päivä yhteiseen siunaukseen aviopuolison kanssa. Toisaalta monenlaiset säännöt ja kiellot herättävät Aleksissa ja Viljassa kysymyksiä, joita he pohtivat yhdessä ja yksin. Aleks kirjoittaa ajatuksiaan blogissa. Näin myös lukija, jolle vanhoillislestadiolaisuus ei ole tuttu hengellinen viitekehys, oppii monia asioita liikkeen opista ja raamatuntulkinnasta. Aleksin isä tuomitsee blogikirjoitukset ja samalla poikansa jyrkästi.

Miten voisin olla hyvä äiti? Entä miten olisin oikeanlainen vaimo? Täytänkö

sen mitan, jonka oma herätysliike naiselle asettaa? Näitä kysymyksiä käsitelään Taivaslaulussa mielenkiintoisesti nukkeleikkien kautta. Rauhala osoittaa taitonsa luomalla romaanin, jossa on hieno rakenne ja monta näkökulmaa lasten ja nuorten ajatuksia unohtamatta. Rehelli-

nen kerronta elämän ja arjen kysymyksistä on välillä ahdistavaa. Romaanin loppu on kuitenkin valoisa ja antaa uskoa tulevaisuuteen. ●

Eeva Vähäsarja

Medialähetys Sanansaattajan
työntekijä Wienissä

● Mitä tulee liberaaliteologian jälkeen?

Modernin teologian suuntauksia. Toim.

Olli-Pekka Vainio ja Lauri Kemppainen. Kirjapaja 2013. 300 s.

Teologia menee eteenpäin, siitä ei liene epäilystä. Suomessa tämä eteenpäinmeno on viime vuosikymmeninä tarkoittanut usein irtaantumista teologian klassisesta perinnöstä: ilmoitusteologian väistymistä ja liberaaliteologisen paradigman voittokulkua. Tällaisessa tilanteessa on virkistävää haistella hieman raikkaita teologisia tuulahduksia maailmalta.

Olli-Pekka Vainio ja Lauri Kemppainen ovat toimittaneet kattavan paketin nykyteologian kysymyksistä, joita systemaattisessa teologiassa nykypäivänä pohditaan. Kirja on nimeltään *Modernin teologian suuntauksia*. Kyseessä on laadukas artikkelikokoelma, jossa etupäässä nuoremman polven teologit selventävät oman tutkimusalan tuoreinta kansainvälistä keskustelua.

Samoin kuin Suomessakin on pikkuhiljaa käymässä, Yhdysvalloissa liberaalin agendan omaksuneet suuret protestanttiset kirkot ovat jääneet jäsenmäärältään ja asemaltaan marginaaliin. Sen seurauksena paljon käytetty konservatiivi-liberaali-vastakkainasettelu on menettänyt merkitystään ja tilalle on tullut uudenlaisia teologisia malleja.

Olli-Pekka Vainio tarkastelee mielenkiintoisessa artikkelissaan postliberalis-

mia, joka on liberaaliteologian ja yleisprotestantismin piirissä oleva liike ja ojentautuu klassisen kristinuskon suuntaan. Odotankin innolla liberaaliteologisen paradigman lopullista murentumista ja erilaisten postliberaalien teologioiden rantautumista Suomeen. Toisaalta postliberalismi haastaa terveellä tavalla myös fundamentalistisesti värittyneen teologian. Individualistisesta raamatuntulkinnasta on postliberalismin myötä siirrytty yhteisöllisempään painotukseen, jossa Raamattua tulkitaan yhteisön eli kirkon oppitradition perusteella.

Postliberalismin vanavedessä kiinnostusta on herättänyt erityisesti teologian ja filosofian suhde. Liberaaliteologinen ajatus uskon ankkuroimisesta vain uskonnolliseen kokemukseen on väistymässä.

Aku Visala käsittelee artikkelissaan analyttisen filosofian pohjalta muodostunutta filosofista teologiaa, jossa teologiset väitteet nähdään perinteisellä tavalla kognitiivisiksi väitelauseiksi sitoutuen teologiseen realismiin.

Samaan tematiikkaan liittyy **Rope Kojosen** artikkeli luonnollisesta teologiasta, joka on tehnyt paluun teologian parrasvaloihin luonnontieteiden nousun ja **Karl Barthin** ensimmäistä uskonkappaletta hylkivän ja pelkästään ilmoitukseen nojaavan teologian jälkeen. Myös kolminaisuusoppi on tullut voimakkaasti takaisin teologiaan valistuksessa syntyneestä pait-

sioasemasta. Tästä puolestaan kirjoittaa **Veli-Matti Kärkkäinen**.

Kirjan parasta antia on ehkä **Lauri Kemppaisen** artikkeli radikaalista ortodoksiasta. Radikaali ortodoksia pyrkii haastamaan kovin sanankääntein sekularismin palaten valistusta edeltäneisiin kirkollisiin traditioihin, esimerkiksi **Augustinuksen** ajatteluun, josta löydetään ratkaisut modernismin ja liberaalismin aiheuttamiin ongelmiin. Siinä missä postliberaalin teologian edustajat monesti ammentavat suoraan Barthin teologias-
ta, radikaaliortodoksia puolestaan näkee Barthin jatkumona pitkälle historialle, jossa **Tuomas Akvinolaisen** oppi analogiasta (*analogia entis*) on hylätty. Radikaaliortodoksian mukaan sekularismi syntyi tämän teologisen kehityksen tuloksena.

Edellä käsittelemäni artikkelit kuvaavat pääosin liberaaliteologian raunioille nousevaa uuden tyyppistä teologiaa, joka on ollut nousussa etenkin anglosaksisessa maailmassa analyyttisen filosofian pohjalta. Loppuosa kirjasta tarkastelee enemmän mannermaisen filosofian puolta, jossa postmodernismi on ollut merkittävä tekijä. Tähän liittyy **Mikko Sammalki-
ven** artikkeli postmetafysisestä teologiasta, jossa tarkastellaan fenomenologian ja teologian suhdetta.

Globalisaatio on vaikuttanut myös nykyteologian tekemiseen. Globaaleja teemoja käsittelevät **Jyri Komulaisen** artikkeli

uskontoteologiasta, **Ville Päivänsalon** artikkeli poliittisesta teologiasta sekä **Panu Pihkalan** artikkeli ekoteologiasta, joka on ympäristökysymyksistä kiinnostuneelle kristitylle hyvä johdanto aiheeseen.

Soili Haverisen feminististä teologiaa käsittelevä artikkeli on erinomainen kokonaisuus ajankohtaisesta keskustelusta. Feministinen teologia on vaikuttanut etenkin liberaaliteologisen agendan ime-
neiden kirkkojen sisällä. Postmoderni dekonstruktio on kuitenkin osoittanut feminismien perustan horjuvaksi. Se onkin saanut kilpailijakseen komplementaarisen käsityksen sukupuolten välisestä, toisiaan täydentävästä erilaisuudesta.

Suosittelen kirjaa erityisesti kaikille systemaattisesta teologiasta kiinnostuneille. Heille teos onkin hyvä perusteos. Artikkelien perässä on kattavat kirjallisuusluettelot ja vielä erikseen kappale, jossa kerrotaan mitä kirjoja kannattaa lukea ja mistä näkökulmasta ne asioita käsittelevät. Tämä helpottaa suuresti perehtymistä kiinnostaviin aiheisiin.

Maallikolle kirja voi olla hivenen vaikea, mutta kynnyksen laskemiseksi kirjan loppuun on koottu sanasto, jossa on selitetty keskeiset käsitteet. Sen avulla uskaliaille ja ennakkoluulottomille maallikoillekin aukeaa ovi nykyteologian maailmaan. ●

Santeri Marjokorpi
Teologian maisteri

● Pappi päätöksentekijöiden pakeilla

Tapani Ruokanen: *Hauki salkussa: Päätöimittajan muistikirjasta*. Kirjapaja 2010. 300 s.

Teologin tutkinto ja pappisvihkimys eivät välttämättä johda seurakuntatöihin tai opetustehtäviin. Ordinaation saaneita toi-

mii mitä erilaisimmissa ammateissa. Papin koulutuksesta ja teologisesta sivistyksestä on hyötyä – jos on myös irtiottajia.

Näinä aikoina eläkkeelle jäävä **Tapani Ruokanen** on tehnyt näyttävän uran journalistina: *Kotimaa*-lehden päätöimittajana kahteen otteeseen, *Sanan* päätöimittajana,

Suomen Kuvalehden ulkomaanreportterina ja pisimpään lehden päätoimittajana (1996–2014). Välillä hän pistäytyi myös Suomen Yhdyspankin viestintäjohtajana. Välttömästi pappisvihkimykseen liittyvän välttämättömän seurakuntamääräyksen jälkeen Ruokanen kävi Sanoma Osa-keyhtiön toimittajakoulun.

Itselläni on henkilökohtainen muisto Ruokasesta toimittajana jo opiskeluvaiheessa. Teimme haastatteluja 1970-luvun alussa teologisen tiedekuntayhdistyksen piskuiheen *Kyyhkyseen*. Ruokanen lähestyi rohkeasti ja taitavasti ketä tahansa, mikä uran aikana sitten on toistunut lukemattomia kertoja. Valtion ja kirkon tiedonjulkistamispalkinnot Ruokanen sai 1980-luvulla. **Paavo Ruotsalaisesta** ja **Martti Ahtisaaresta** hän on kirjoittanut muhkeat elämäkerrat.

Muutama vuosi sitten ilmestynyt päiväkirjamainen *Hauki salkussa* sisältää Suomen arvostetuimmaksi viikkolehdeksi sanotun *Suomen Kuvalehden* päätoimittajan ajatuksia maaliskuulta 2009 kesäkuuhun 2010. Kirja on ikkuna tiedonvälityksen maailmaan tasolta, jossa liikutaan kuin kala vedessä korkeiden päättäjien parissa ja vallan kulisseissa. Tosin erikoisen otikon saanut teos päättyi nopeasti poistomyyntiin, vähän kuin eilisen sanomalehti torikauppiaan kääreeksi.

Miten päätoimittajan muistiinpanoissa näkyy papin pohjakutsumus? Kyllä se näkyy, Ruokanen ei pane kynttilää vakan alle. Hän vihkii, kastaa, hautaa, käy kuolemansairaana ystävänsä luona, jakaa ehtoolista. Kirkollisessa karkeassa kahtiajaossa

liberaaleihin ja konservatiiveihin Ruokanen ei asetu selvästi kumpaankaan leiriin. Jo opiskeluaikaan hän viihtyi niin herätyskristillisessä ympäristössä kuin SKY:n maailmanparantajien joukossa.

Tapani Ruokasen veli **Miikka** on ollut sekä piispa- että arkkipiispaehdokkaana; viimeisen hän hävisi vain muutamalla äänellä. ”Tässä vaalissa kirkolle näytetään paikkaa: se ei voi määritellä nykyaikana olemustaan vapaasti Raamatun pohjalta. Se on liian vaarallista ja tekisi kirkosta liian riippumattoman ja voimakkaan: ihmisten pitäisi alkaa kuunnella Jumalan Sanaa – ja se on vanhanaikaista. Kirkon pitää taipua olemaan sellainen kuin jäsenet haluavat. Siis yleinen mielipide – ”

Ruokasella on teräviä havaintoja ja arvioita monista kirkon miehistä ja naisista. Myös kirkon perustehtävästä hänellä on selkeää sanottavaa: ”Kirkko häviää harrastusten kilpailussa, mutta vain kirkossa kristitty voi kokea pelastuksen, pyhyiden ja ikuisuuden välähdyksen. – Kirkko ei saa paeta uskon mysteeriä, ydinolemustaan, etiikkaan ja sosiaalisuuteen. Se on enemmän kuin arvokeskustelu ja terapia. Evankeliumissa piilee uudistus, ihmisen vapaus, toivo kärsimyksen ja kuoleman maailmassa.”

Kristinuskon antaman arvopohjan hyvistä hedelmistä saa suomalainen yhteiskunta edelleen nauttia, vaikka tätä enenevässä määrin kyseenalaistetaan. Toivon mukaan *Suomen Kuvalehden* uusi päätoimittaja **Ville Pernaa** tiedostaa näiden juurien olemassaolon, kun asettuu median näköala- ja vaikuttajapaikalle. ●

Reijo Huuskonen

● Monitulkintaista Lewisia

C. S. Lewis: *Kasvoista kasvoihin: Tarina rakkaudesta*. Kirjapaja 2013. 304 s.

Kirjapaja on aloittanut **C. S. Lewisin** kirjojen systemaattisen julkaisemisen. Osa kirjoista on uusia editioita aiemmin

saman firman (silloin nämä kirjat julkaisti Kirjaneliö-nimen alla) julkaisemista suomennoksista. Joihinkin, kuten *Suureen avioeroon*, on tehty kokonaan uusi käännös. Tämä kirja *Kasvoista kasvoihin: Tarina rakkaudesta* (engl. *Till We Have Faces*) edustaa aiemmin suomeksi julkaisematonta Lewisin tuotantoa.

Teos kuuluu Lewisin myöhäisvaiheen teoksiin. Kirjaa on pidetty Lewisin viimeisenä ja kunnianhimoisimpana yrityksenä kaunokirjallisuuden saralla. Kasvoista kasvoihin perustuu antiikin Eros ja Psyche -myyttiin, jonka Lewis valjastaa omiin tarkoituspärsyinsä valottaen Jumalan yleistä ilmoitusta ja sitä kautta erityisen ilmoituksen ydintä. Kirjaa voidaan pitää monitulkintaisena, mutta tuntien Lewisin muun tuotannon ja ottaen huomioon hänen oivaltavan tapansa kirjoittaa kirjassa on nähtävissä suuri kristillinen metakertomus.

Niin kuin muut Lewisin kaunokirjalliset teokset, *Kasvoista kasvoihin* ei ole missään määrin suora analogia kristinuskon sanomasta, vaan se ikään kuin tuo kristinuskon ydinsanomaa tarinan ehdoilla. Siksi voisin kuvitella monien olevan vaikea heti hahmottaa, mihin Lewis tarinallaan viittaa. Ymmärtämistä ei helpota se, että tarinan viitekehykseen kuuluu polyteistinen maailmankuva. Kerronta osoittaakin jälleen kerran Lewisin silkkaa neroutta

tuoda kristinuskon monoteistinen sanoma tämänkaltaisen viitekehyksen kautta lukijoiden tarkasteltavaksi. Kirjan päättyessä ei tosin jää epäselväksi, että kertoja kohdentaa puheensa yhdelle Jumalalle jumaluuksien sijaan.

Lewisin kerronnalle on ominaista lukijan kunnioittaminen siinä, että hän antaa lukijan itse oivaltaa tarkoittamiaan asioita. Tarina on monikerroksellinen, jossa pääosassa ovat muiden vuoksi uhrautuva rakkaus ja ikään kuin vertauskohtana intohimoinen rakkaus, joka salakavalasti osoittautuu hedonismiksi. Kristillinen syntikäsitys, jonka mukaan ihmisen rakkaus on aina itsekeskeistä, kun emme anna Jumalan hallita elämäämme, näyttäytyy oivaltavalla tavalla, kun loppupuolella kirjaa menneisyyttä puretaan auki. Vastakkain on myös muita isoja elementtejä, kuten animistinen ja brutaalilla tavalla näkyvä uskonnollisuus, ja toisaalta näkyvä mättömään luottamukseen pohjautuva uskon ulottuvuus, jolta vastausta odottaessamme jääme vastausta vaille, sillä uskomme kohde jo itsessään on tuo vastaus. Tämän uskon kohteen hyväksyminen ja vastaanottaminen tuo rauhan. Silloin ymmärrämme todellisen rakkauden. Tuolle rakkaudelle antautuminen on uhraus, joka tarkoittaa itsensä kieltämistä, mutta on eittämättä sen arvoista. ●

Markus Korri

● Näistä kirjoista en luovu

Sovimme tammikuun alussa Kauniaisissa *Perustan* neuvottelukunnan kokouksessa, että lehdessä aletaan julkaista kirjoitelmia aiheesta ”Näistä kirjoista en luovu”. On hyvä, että esitellään myös hyviksi koettuja vanhoja kirjoja, jotka voivat olla paljon antoisampia kuin monet uutuudet. Olen itse yli 50 vuoden ajan kartuttanut

kirjastoani, jota on laskujeni mukaan neljässätoista kirjahyllyssä kotona autotalia myöten ja kesäasunnollamme. Osa on vaipunut unholaan, osalla on jatkuvasti paljon merkitystä. Niillä on jatkuva ajan-kohtaisuus ja innostava vaikutus uskomme muuttumattoman sanoman kannalta. Oheisessa listassa suosittelen muillekin

kirjojen käyttöä hartaudeksi ja apuneuvoiksi Jumalan sanan alkulähteille.

Kenties eniten olen saanut monista **Osmo Tiililän** kirjoista, joita hyllyssäni on noin 40 ja lähes kaikki *Teologia ja kirkko* -lehdet vuosilta 1954–1963. Tiililä oli apologeetti, jolla oli tietoa ja taitoa vastata vaikeisiin kysymyksiin ja myös hyökäyksiin, joita kohdistettiin sekä kirkon sisältä että ulkopuolelta uskoamme vastaan. Vaikka jotkut asiat ovat muuttuneet hänen ajoistaan, pääasiat ovat pysyneet pääasiana. Tätä hän korosti erityisesti *Teologia ja kirkko* -lehden kannanotoissaan. Niihin palaan yhä uudelleen. Kuulun niihin teologeihin, joiden opettajana Tiililä oli. Siksi hänen persoonansa on ikää kuin aina läsnä melkein päiväittäin, kun luen hänen kirjojaan ja kirjoituksiaan. Tässä voin suositella lukijoille joidenkin hänen kirjoistaan, joita voi olla kuitenkin vaikea saada käsiinsä.

Tiililän puheet kirkkokansan herätyspäivillä vanhassa messuhallissa 1960-luvun alkuvuosina kokosivat jatkuvasti 5000 hengen kuulijajoukon. Kansan Raamattuseura julkaisi puheet kirjasina. Puheiden aiheet noudattivat kontrastista teemaa, esim. Jumalan kansan heikkous ja väkevyys, pelko ja rauha, häpeä ja kunnia. Tammikuussa 1964 käyttiin juuri perustetun Ylioppilaslähetyksen opiskelija-puheenvuoron ennen Tiililän esitelmää. Siinä tunsin kyllä olevansa liian suurissa saappaissa. Samassa tilaisuudessa lauloi vakavan sairauden uuvuttama **Ertta Salo** sydämeenkäyvästi laulun *Taivaan kellot*. Häntä kannateltiin laulun ajan, ja sydän-sairas Tiililäkin piti puheensa istuen.

Aikanaan herätti paljon kohua Tiililän kirja *Kirkon kriisi* (1962). Samaa teemaan kuuluu voimakas mutta maltillinen kirja *Miksi kristinuskoa ei voi, ei tarvitse eikä saa muuttaa* (1969). Järjen epäilysten kanssa kamppaileville hän kirjoitti useita teoksia. Mainitsen niistä tässä *Epäilyksistä us-*

koon (1962), *Vakavista vakavasti* (1971), *Usko ja elämä* (1946), *Eräitä elämämme ongelmia* (1952) ja *Ihmettelyä* (1966). Kuvaavaa suhtautumisessa Tiililään on se, että yleensä hänen kirjojaan julkaisi WSOY, siis ”maallinen” kustantaja. Kirkon sisäpiirien ulkopuolella hän nautti suurta arvostusta, ja se myös laajensi kirjojen lukijapiiriä.

Elämänsä loppuvuosina Tiililä kirjoitti ainakin kaksi hyvin erikoista teosta. *Oma pääsiäiseni* vuodelta 1967 on hänen näynomainen kirjansa taivaasta, kun ”pyhät tuulet käyvät läpi turmeltuneen olemukseni”. Hauskasti hän kuvailee tapaamiaan ystäviä, läheisiä ja jopa kiistatovereita **Niinivaaraa** myöten. Ylioppilaslähetys julkaisi 1969 Tiililän kirjoittaman runokirjan *Etsin ja löydän* salanimellä *Morokus* (”kärktyisiä, äreä”). Tässä yhteydessä voisi vielä mainita ja suositella hänen artikkeliaan *Eräitä pappishahmoja* hänen viimeisessä *Teologia ja kirkko* -lehdessään 4/1963. Hänen luonnehdintansa niin ystävistä kuin vastustajista on loisteliasta, osuvaa ja joskus viiltävän satiirista.

Viittaa vielä yhteen, minulle ehkä eniten merkitsevään kristillistä oppia systemaattisesti käsittelevään teokseen, **H.G. Pöhlmannin** *Dogmatiikan pääkohdat* (Kirjaneliö 1974). **Riitta ja Seppo Teinosen** käännös on korkeatasoinen. Missään muussa dogmatiikan teoksessa en ole tavannut yhtä tiivistettyä ja kuitenkin täysipainoista kristinopin esitystä. Kirja vaatii suurta keskittymistä mutta antaa samalla palkitsevan lukunautinnon. Vajaaseen 300 sivuun on mahdutettu hämmästyttävä määrä sekä opinkehityksen historiaa että nykyistä keskustelua. Kirjaa voi hyvällä syyllä pitää myös uskon apologiana, sillä siinä käydään terävää keskustelua myös erilaisten teologisten ja filosofisten suuntausten kanssa. ●

Erkki Ranta

TT, eläkkeellä oleva kirkkoherra,
Tampere

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa neljännessä pääsiäisen jälkeisestä sunnuntaista 18.5. ja päättyy kirkastussunnuntaihin 3.8.

Taivaan kansalaisena maailmassa

JES. 32:15–20

4. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 18.5.

4. pääsiäisen jälkeinen sunnuntai on ilon ja kiitoksen päivä. Sunnuntain vanha nimi, Cantate, nousee Psalmista 98: ”Laulakaa Herralle uusi laulu.” Samaan iloon liittyy Vanhan testamentin teksti Jesajan kirjan luvussa 32.

Jesajan profeetallinen näky on täynnä toivoa. Teksti säteilee messiaanisen ajan lupausten valoa: ”Metsää kaatuu lakoon, kaupunkeja sortuu maahan, mutta te onnelliset, te saatte kylvää kaikkialle, missä vesi kostuttaa maan.”

Te onnelliset saatte kylvää! Siellä missä Hengen sade kostuttaa maan otolliseksi, alkaa autiomaan viheriöidä. Mutta kylväjän pitää jaksaa odottaa. Kun Henki koskettaa janoisia, on riemullinen uuden kasvun aika. Sitä edeltää kärsivällinen odotus ja luottamuksessa kylväminen.

Jesajan kirja pursuaa autiomaakuvia. ”Aavikko iloitsee, autiomaan iloitsee, aro riemuitsee, se puhkeaa kukkaan!” (35:1). ”Autiomaan minä muutan vesilammikoiksi ja kuivan hietikon lähteiden maaksi” (41:18). Jesajan kielen kauneus koskettaa. Hän löytää profeetalliselle sanomalleen luontokuvien vertauskuvallisen voiman: autiomaan, metsä, puut, kauriit ja purot, kaikki ne julistavat Jumalan kunniaa ja hänen lupaustensa pitävyyttä.

Messiaan tulo merkitsee Jesajalle uutta vapauden aikaa. Hengen läsnäolon tunnistaa siitä, että oikeus ja vanhurskaus kukoistavat. Ketään ei poljeta. Henki luo ympärilleen levollisuutta ja rauhaa. ”Siitä kasvaa levollinen luottamus, turvallisuus, joka kestää iäti. Minun kansani saa asua rauhan niityillä – –.” Hengen sade ei synnyttä levottomuutta, ei hätäilyä, ei mitään pakotettua tai nostatettua. Hengen vaikutuksesta syntyy kestävä rauha niin ihmis-

ten sydämessä kuin heidän välilläänkin. Ihmisten rauhat voivat rikkoutua, mutta Hengen rauha on särkymätön.

Messiaaninen aika merkitsee vapautta koko luomakunnalle. ”Saatte päästää härkänne ja aasinne vapaasti kulkemaan laitumilla.” Kuivana aikana eläimet sidottiin kiinni, etteivät ne olisi talloneet muutenkin kuivaa maata elinkelvottomaksi. Mutta kun sade hedelmöitti maan, nekin päästettiin vapauteen yltäkyläisen vihreyden keskelle.

Paavali puhuu samoin (Room. 8:19–23) luomakunnan odotuksesta, kuinka kaikki luotu huokaa ihmisen lunastuksen odotuksessa. Nyt koko luomakuntaa painaa ihmisen lankeemuksen paino. Mutta ihmisellä ja luonnolla on sama toivo: lunastuksen päivänä koko maa ylistää Messiasia, vapauttajaa.

Jesajan kirjan sade on messiaanista sadetta, Hengen sadetta, joka synnyttää uutta elämää kaikkialla, minne se ulottuu. ”Meihin tulee korkeudesta henki. Silloin autiomaan muuttuu hedelmätarhaksi.” Henki kostuttaa maan missä tahdot ja milloin tahdot. Hengen työtä ei voi ohjailla eikä hallita. Mutta kaipaava voi nostaa kasvonsa taivasta kohden sateen odotuksessa ja pitää kylvöastiansa valmiina.

Paavali iloitsee epistolatekstissä (Room. 8:9–11), miten Jumalan Henki synnyttää kuolleen elämään. ”Jumalan Henki, hänen, joka herätti Jeesuksen kuolleista, on tekevä eläväksi myös teidän kuolevaiset ruumiinne teissä asuvan Henkensä voimalla.” Jumalan Henki tekee eläväksi ruumiin, sielun ja hengen. Usko koskettaa koko ihmistä synnyttäen ilon ja kiitoksen elämän rikkaudesta. Juuri siksi Paavali muistuttaa, että ”teidän ruumiinne on Pyhän Hengen temppeli” (1. Kor. 6:29). Kristillinen usko ei ole ruumiinvastaista henkisyttä vaan koko ihmisen kääntymistä elävän Jumalan puoleen.

Evankeliumitekstissä (Joh. 17:6–10) Jeesus kiittää Isää siitä, että ”minun kirkkauteni on tullut julki heissä”. Jumalan kirkkaus saa tulla näkyviin Jeesuksen ystävissä juuri siksi, että Henki on heissä tehnyt kuolleen eläväksi. Se kirkkaus ei ole ihmisen eikä hänen tekojensa kirkkautta, vaan Hengen kirkkautta eläväksi syntyneessä.

Onni ja ilo pulppuavat Jesajan tekstistä: ”Te onnelliset!” Kylväjän työ on monesti vaivalloista, eikä sen hedelmiä useinkaan saa nähdä. Mutta kun Henki kostuttaa maan, kaikki kylvön jäljet tulevat esiin. Joskus kylväjä saa itse nähdä kasvun, mutta aina hän saa siihen luottaa. Pidetään kylvöastiat valmiina, pian sataa. ●

Erkki Jokinen

Opistopastori,
Raamattuopiston opettaja

Sydämen puhetta Jumalan kanssa

MATT. 6: 5–13

5. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ,
RUKOUSSUNNUNTAI 25.5.

Ei maailmasta rukousta puutu.

Olen katsellut Länsimuurilla Jerusalemissa ortodoksijuutalaisten edestakaista huojuntaa heidän rukoillessaan raamatunlausekoteloineen Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumalaa. Olen kuunnellut, kuinka Niilin laakson yli kajahtaa minareetista rukouskutsu tosiuskoville. Olen seurannut, miten Aasian jättimantereen toisella laidalla sytytetään suitsukkeita ja jätetään rukouslappuja kullattujen mun-kinpatsaiden luona buddhalaistemppe-
lissä ja etsitään vastausta ja apua elämän kysymyksiin. Näiden, yhden ainoan Jumalan nimeä tunnustavien uskojen ja uskonnon, joka ei lainkaan tunne persoonallista Jumalaa, väliin jää puolestaan suunnaton miljardikansa satoine miljoonine jumal-
ineen, jotka ovat kuitenkin kaikki vain sa-

man perimmäisen, persoonattoman todellisuuden ilmentymiä. Tarpeeksi tiukan paikan tullen länsimaisessa maallistuneessa kulttuurissa elävästä jumalankiel-täjästäkin kuoriutuu esiin rukoilija.

Läpi historian eri kulttuureiden ja uskontojen ihmiset ovat eri tavoin kääntyneet näkymättömän todellisuuden puoleen. Onko Jeesuksen opetus vain jatketta tähän moninaisuuteen? Onko hänen rukouksensa vain yksi lisä rukouksen paljouteen, yksi pisara rukousten loputtomassa meressä?

Mikäli näemme hänen opetuksensa ja rukouksensa tällä tavoin, emme taida nähdä lainkaan sitä, mitä hän haluaa meidän näkevän. Jeesus ei mieltänyt opetustaan ja antamaansa rukousta vain jatkumona inhimilliselle uskonnollisuudelle. Hänhän sanoo ensimmäiseksi, miten ei ole rukoiltava. Hänelle ei siis riitä eikä hän ole tyytyväinen siihen, että ihminen ylipäänsä rukoilee. Pelkkä yleisuskonnollisuuden edistäminen ei ollut hänen päämääränsä. Sama asenne näkyy myös laajemmin tekstikohdan ympärillä siinä, että Jeesus kohdisti kritiikkiä myös tietynlais-
ta almujen antamista ja paastoamista vastaan. Millaista? Sellaista, missä ihmisen omasta uskonnollisesta teosta, ponnistuksesta tai suorituksesta riippuu, kuu-
leeko Jumala häntä ja hyväksyykö hänet.

Meidän uskonnollisuutemme ei kuitenkaan ole peruste suhteelle Jumalaan, ikään kuin tuo suhde olisi olemassa vain sen tähden, että huomaamme itsessämme uskonnollisen ulottuvuuden ja toimimme sen mukaan. Jeesuksen sanoissa kuvastuu kaiken aikaa se, mikä meiltä itseltä-
me aina puuttuu. Meiltä puuttuu välimies – välimies Jumalan ja ihmisen välillä. Samalla hänen sanoistaan välittyy myös se, että hänessä meillä on tuo tarvittava ja ai-
nutlaatuinen välimies. Tämä käsitys on si-
säänrakennettuna hänen opetuksessaan siitä, kuinka meidän tulee rukoilla.

Jeesuksen opetuksella on toki historiallinen, uskonnollinen ja kulttuurinen taustansa juutalaisuudessa. Ei hän tyhjiöstä käsin toimi. Jo rukouksen rakenne, alun ja lopun keskittyminen Jumalaan ja niiden väliin jäävät elämämme tarpeet, seitsemän pyyntöä, on tyyppillisen juutalainen. Mutta samalla Jeesuksen opetuksen ydin on jotakin, mikä ei nouse vain inhimillisistä edellytyksistä. Kun hän kieltää omiltaan myös pakanallisen tavan mukaisen tyhjän hokemisen rukouksessa – mekaanisen sanojen paljouden käytön – hän samalla kumoaa meidän inhimilliset edellytyksemme tavoittaa Jumala ja saada yhteys hänen kanssaan. Ei ihmisen oma antaumuksellisuus, hurskaus, palavuus, nöyryys, monisanaisuus, äänekkyyys tai mikään muukaan asenne tai ominaisuus ole lähtökohta rukoukselle.

Se on oikea suhde rukouksen kuulijaan. Hän on Isä. Rukous alkaa arameankielisellä sanalla *Abba*, ei juutalaisille pyhällä heprean kielellä. Isää saa lähestyä ja puhutella omalla äidinkielellään. Rodulliset tai historialliset juuremme eivät ole este Isän kohtaamiselle. Jeesuksen käyttämä puhuttelusana on läheinen, arkinen, yksinkertainen ja kunnioittava. Sen sisältö ei kuitenkaan nouse maallisesta isyydestä, joka on aina epätäydellistä ja jossa on synnin ulottuvuus läsnä. Jumalassa ei ole kumpapaakaan. Kulttuurimme tai kokemuksemme maallisesta isyydestä eivät määrittele häntä. Hän tekee sen itse, jo ensi sanasta.

Jumalan nimeen *Abba* sisältyy hänen tuntemisensa. Rukouksen alku määrittää siten, millaiseen Jumalaan me tunnustaudumme. Tämä näkyy myös siitä puhutellusta, joka seuraa rukouksen alkua: ” – joka olet taivaissa. Pyhitetty olkoon sinun nimesi.” Nimi merkitsee samaa kuin mitä Jumala on itsessään. Se tiivistää hänen olemuksensa. Hänet voi tuntea vain Pojan kautta. Vain sillä on Isä, jolla on Poika. Yh-

teys Isään meillä voi olla vain hänen Poikansa, Jeesuksen, kautta.

Näissä sanoissa tunnustamme Jumalan olevan persoona, läheinen, hyvä ja rakastava Isä, joka on voimallinen. Etusija elämässämme ja sen asioissa kuuluu hänelle: ” – Tulkoon sinun valtakuntasi. Tapahdukoon sinun tahtosi, myös maan päällä niin kuin taivaassa.” Näissä sanoissa pyydämme Jumalan kunnian ja tahdon toteutumista elämässämme.

Aloitusta antaa siis sisällön suhteellemme Jumalaan. Hänelle on tärkeää, että tunnemme hänet ja että meillä on yhteys häneen. Hän välittää tarpeistamme. Kun nämä kaksi puolta liittyvät toisiinsa, se varjelee meitä tekemästä omaa nimeämme, valtaamme ja tahtoamme elämän keskipisteeksi. Jätämme tarpeemme, huolestamme ja pelkomme elämän välttämättömyyksiä riittävydestä Isän käsiin.

Rukous on sen tunnustamista, että olemme riippuvaisia Jumalasta ja haluamme hänen saavan kunnian. Siksi on täysin johdonmukaista ja luonnollista, että pyydämme hänen valtapiirinsä kasvamista ihmisten elämässä ja maailmassa. Koska olemme riippuvaisia hänestä, tuomme siis hänelle myös ajallisen elämämme päivittäiset tarpeet. Nekin ovat välttämättömyyksiä: leipä, syntien anteeksianto, välttyminen pahan eli Saatanan kiusauksilta ja pääsy hänen vallastaan. Jeesuksen mainitsemat tarpeet pitävät täten sisällään aineellisen, hengellisen ja moraalisen ulottuvuuden. Ne sulkevat sisäänsä koko elämämme.

Suotta ei ole todettu, että Isä meidän rukous sisältää tiivistetysti yhteenvedon Jeesuksen koko julistuksesta. Se tuo Jumalan valtakunnan todellisuuden elämäämme ja keskellemme. Ja se sisältää kaiken, mitä Jeesus sanoi ja teki. ●

Ilkka Ryttilahti

Pastori, Uudenmaan aluejohtaja,
Suomen Raamattuopisto

Korotettu Herra

JOH. 17: 24–26

HELATORSTAI 29.5.

Helatorstain sanoma on tuonut uskontunnustuksiimme kaksi tärkeää lausetta: ”Astui ylös taivasiin, istuu Jumalan Isän Kaikkivaltiaan oikealla puolella.” Tämä sanoma on tarjonnut myös monien kirkkojen alttaritauluaiheen: Jeesus nousmassa pilviin opetuslasten katseiden seurattessa. Alttarimaalauksista, ehkä uskontunnustuksen lauseistakin syntyneet mielikuvamme eivät vastaa helatorstain raamatullista sanomaa, jos on syntynyt vaikutelma surullisista jäähyväisistä: Jeesus on poissa, opetuslapset on jätetty orpoina opettelemaan omillaan toimeen tulemistä. Yhtä vähän oikea on ajatus työnsä lopettaneesta Vapahtajasta, joka nyt Herraksi korotettuna, emerituksena nauttii ansaitsemastaan kunniaa taivaan joutilaisuudessa. Jumalan valtakunnan perusta tuli asetettua ja valtakunnan lähetykseduo- nit on jätetty seuraajien harteille – saapa nähdä kuinka käy!

Helatorstain 2. vuosikerran Johannes-teksti on Jeesuksen ylipapillisen esirukouksen loppusanoista. Jeesus rukoilee sen puolesta, että opetuslapset pysyisivät Isän ja Pojan rakkauden yhteydessä: ”– jotta heissä pysyisi sama rakkaus, jota sinä olet minulle osoittanut, ja jotta minä näin pysyisin heissä.” Pelastuksen ja opetuslasten edessäolevan lähetystehtävän perustana on kolminaisuuden persoonien välinen rakkaus, Jeesuksen ainutlaatuinen yhteys Isään ja hänen jumalallinen kirkkautensa.

Esirukous suuntaa ajatukset pelastuksen lopulliseen täyttymykseen, siihen, että opetuslapsetkin pääsisivät kirkkauden näkemiseen eli sinne, minne Jeesus on siirtymässä. ”Isä, minä tahdon, että ne, jotka olet minulle antanut, olisivat kansani siellä, missä minä olen.” Silloin ol-

laan perillä kirkkauden valtakunnassa, usko on vaihtunut näkemiseen. Toisaalta Jeesuksen kirkkauteen liittyy tässä rukouksessa myös se, mikä inhimillisesti katsoen näyttää vastakohdalta. Jeesus on aluksi rukoillut, että Jumala veisi hänen työnsä päätökseen kirkastamalla hänet ristin sovituskoulemassa (17:5).

Jukka Thuren pohtii tällä kohtaa Jumalan tuntemisen syviä polkuja näin: ”Jumalan tunteminen ei ole saavutettu tila, vaan meidän on yhä uusissa usein järkyttävissä tilanteissa opittava tunnistamaan Jumalan vaikutus. Jos kerran sen oppii kirkkaimmin tuntemaan Jeesuksen ristin-koulemasta, on syytä olettaa, että Jeesus myös jatkossa opettaa tuntemaan Jumalan rakkautta tapahtumissa, joissa maailma näkee ainoastaan joko tarkoituksetonta kärsimystä tai enintään Jumalan vihaa.”

Jeesus ei ota taivaaseenastumisessa etäisyyttä omiinsa. Hän on yhä läsnä ja kohdattavissa sanassaan. Hän sanoo jatkavansa opetustyötään: ”Minä olen opettanut heidät tuntemaan sinun nimesi ja opetan yhä.” Jeesus on omiensa keskelä maailmassa, joka kerran torjui hänet ja yhä torjuu. Ja kaikesta huolimatta opetuslasten tehtäväksi jää tehdä Jeesus tunnetuksi juuri tässä maailmassa, jossa pahan valta näyttää murtumattomalta. Isoissa kuvioissa se näkyy siinä, että Herodeksen sukuiset modernit tyrannit käyvät kulkimalla kimalteisista ovista puhuakseen rauhasta, vaikka povitaskussa on sotasuunnitelmat ja povessa vallanhimo. Pienemmissä kuvioissa se näkyy kaikessa siinä pahassa, mitä virsikirjan synnintunnustusliite sattuvasti ja monipuolisesti sanoittaa kenelle tahansa parempaa itsetuntemusta kaipaavalle.

Jeesuksen rukouksessa on vahvasti läsnä Jumalan ja langenneen maailman tai Jumalan seurakunnan ja maailman välinen jännite. Jo aiemmin Jeesus on todennut: ”Jos maailma vihaa teitä, muistakaa, että ennen teitä se on vihannut minua. Jos

te kuuluisitte tähän maailmaan, se rakastaisi teitä, omiaan.” (Joh 15:18.) Helatorstain saarnaajan haastava tehtävä on viestittää kuulijoille jotakin siitä erosta, mikä käsitteillä *rakkaus* ja *totuus* on, kun siirytään Jeesuksen sanoista postmodernin maailman ja median kielipeleihin. Johanneksen 1. kirjeessä aiheeseen avautuu yksi näkökulma: ”Älkää rakastako maailmaa, älkää sitä, mikä maailmassa on. Jos joku rakastaa maailmaa, Isän rakkaudella ei ole hänessä sijaa. Sillä mitä kaikkea maailmassa onkin, ruumiin halut, silmien pyyteet ja mahtailtava elämä, se kaikki on maailmasta, ei Isästä. Ja maailma himoineen katoaa, mutta se, joka tekee Jumalan tahdon, pysyy iäti.” (1. Joh. 2:15–17.)

Helatorstain, helluntain ja kolminaisuudenpäivän tekstien punaisena lankana kulkee lähetystyö ”– jotta maailma uskoi si” (17:21). Joskus lähetystyö oli kansankirkossamme ikään kuin itsestään selvä aihe kuten toisaalla koulujen suvivirret! Suomalainen todellisuus on muuttunut yhä albergisemmaksi kaikelle kristilliselle ja kansankirkko sen mukana. Puhumattakaan siitä, että oltaisiin huolissaan siitä, miten esim. maahanmuuttajamme saisivat kuulla pelastuksen evankeliumin, joka välillisesti on hyvinvointiyhteiskuntamme perusta, ollaan huolissaan ihan muusta. Seurakuntien hallinnossa monet tekevät kaikkensa, että lähetystyö menettäisi tukirahansa. Näin maailma tunkee kirkkoon moraalisesti hurskaissa valeasuissa – joiden sisälle osuu Jeesuksen sana (vähän vapaasti lainattuna): ”Voi teitä, te tasa-arvon moralistit ja fariseukset! Te olette pimittäneet tiedon avaimen. Itse te ette ole menneet sisälle, ja niitäkin, jotka ovat halunneet mennä, te olette estäneet.”

Helatorstaina ei kuitenkaan ole syytä jäädä synkistelemään maailman pahuutta eikä edes kansankirkon syösykierteitä. Usko voi vahvistua ja ilo löytyä ajatellessa Jeesusta, joka ei taivaassaan lepää, vaan

toimii hyväksemme. Helatorstain virret tarjoavat tästä hienoja sanoituksia. Tässä näyte 1000 vuoden takaa virrestä 107: ”Et omiasi milloinkaan orvoiksi hylkää maailmaan, vaan annat Pyhän Henkesi lohduttajaksi, oppaaksi. Velkamme suuren maksaja, puolustat meitä taivaassa, Isääsi aina rukoilet ja hänen kanssaan hallitset.” ●

Martti Ylinen

Pastori, Kauniainen

Pyhän Hengen odotus

JOH. 7: 37–39

6. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 1.6.

Päivän evankeliumiteksti on lyhyt, vain kolmen jakeen mittainen. Se liittyy jakssoon, jossa Jeesus on Jerusalemissa lehtimajanjuhlilla ja arvuuttelu hänen ympärillään käy kuumana. Monet ovat valittumassa hänen messiaanisuudestaan, mutta toisille hän on vihattava ”kansanvilitsijä”. Kansan johtajat ovat jo valintansa tehneet ja halusivat saada Jeesuksen pois päiviltä, mutta hänen aikansa ei ole vielä tullut. Tämän arvuuttelun keskelle Jeesus julistaa päivän evankeliumin sanat, joita Johannes sitten selittää.

Jeesuksen sanat liittyivät käynnissä olevan juhlan kulkuun, nimittäin veden vuodattamiseen kultaisesta maljasta tai ruukusta alttarille ja runsaiden sateiden rukoilemiseen tulevaisuudeksi sadekaudeksi. Kuten tavallista, Jeesus nytkin ottaa teeman ajallisesta kehyksestä ja antaa sille syvemmän, hengellisen, iankaikkisen merkityksen. Kuten hänen Messiaanisuutensa ei ole ajallista kuninkuutta ja maallista valtaa, ei hänen antamansa vesikään ole kasveja ja helteessä hikoilevan janoa ruokkivaa vettä, vaan henkeä ravitsevaa, hengellistä elämää synnyttävää vettä taivaasta.

Tässä liitytään siihen kristilliseen VT:n tulkintaan, jossa typologisesti ymmärretään Israelin kansan erämaassa pelastaneen kalliosta kumpuavan veden ole-

van esikuva Kristuksesta (2. Moos. 17:1–7, vrt. 1. Kor. 10:3–4). Samoin kuin kerran janoonsa erämaassa nääntyvälle kansalle kalliosta kumpuava vesi toi elämän, samalla tavoin tässä langenneen maailman erämaassa nääntyvälle syntiselle Kristus tuo elämän.

Hän tekee sen Pyhän Henkensä kautta. Ennen hänen paluutaan Isän luokse Pyhän Hengen työstä vain kerrotaan edeltä. Mutta ensimmäisen helluntain jälkeen Kristus on läsnä omiensa kanssa Pyhän Henkensä kautta. Pyhä Henki avaa opetuslasten sokeat silmät ymmärtämään Kristuksen työn ja löytämään Jumalan Raamatun sanasta. Jumala ei jätä omiaan vaeltamaan yksinään ja seuraa taivaasta kannustaen heidän kulkuaan. Kristus on itse kanssamme lupauksensa mukaan: ”Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti” (Matt. 28:20). Taistelu, jota joudumme päivittäin käymään omaa lihaa ja Perkelettä vastaan, ei käydä omin voimin: ”Jos Kristus on teissä, teidän ruumiinne tosin on kuollut synnin vuoksi, mutta Henki luo elämää, koska teidät on tehty vanhurskaiksi. Jos siis teissä asuu Jumalan Henki, hänen, joka herätti Jeesuksen kuolleista, niin hän, joka herätti Kristuksen kuolleista, on tekevä eläviksi myös teidän kuolevaiset ruumiinne teissä asuvan Henkensä voimalla.” (Room. 8:10–11.) ●

Lauri Vartiainen

Pastori, vararehtori,
Suomen Raamattuopisto

Pyhän Hengen vuodattaminen

JOH. 14: 15–21

HELLUNTAIPÄIVÄ 8.6.

Jeesus valmisti opetuslapsiaan etukäteen kohtaamaan ristinkuolemansa, ylösnousemisensa ja taivaaseen astumisensa. Hän varjeli heitä sellaiselta, mikä olisi muuten tullut heille täysin odottamatta. Sellaiset

asiat koettelevat kenen tahansa kristityn uskoa. Yllättävissä tilanteissa asetetaan Jumalan rakkaus ja oikeudenmukaisuus usein kyseenalaiseksi. Opetuslasten epäilyksiä kuvasi esimerkiksi Matteus kertoessaan tapahtumista juuri ennen Jeesuksen taivaaseenastumista. Muutamat opetuslapsista epäilivät. Jeesus halusi viimeiseen asti vahvistaa heitä, jotta he paremmin kestäisivät eron hänestä. (Matt. 28:17.) Uskon kautta on mahdollisuus nähdä tulevaisuus toivorikkaasti. On odotettavissa hyvää. Jumalan käsissä ihmisen oma kuolema ja ero läheisistä, joiden elämää värittää usko, on erilaista, kuin luopuminen ilman Jumalan antamaa toivoa. ”Ei elämä pääty kuolemaan, vaan vaihtuu uuteen ja parempaan”, on hautajaisissa usein kuultu lause. Jeesuksen varassa se on totta. Raamattu opettaakin avoimesti ja vakavasti rukoilemaan: ”Opeta meille, miten lyhyt on aikamme, että saisimme viisaan sydämen” (Ps. 90:12). Viisautta on antaa Jumalalle mahdollisuus osoittaa todeksi se, mitä hän lupaa.

Jeesuksen opetuslasten usko liitti heidät aivan ensimmäiseksi pelastukseen. Iankaikkisuudessa heitä odotti Jeesuksen heille valmistama koti. (Joh. 14:1–3.) Usko liitti heidät myös poikkeuksellisen tärkeään tehtävään. Jumalan pelastussuunnitelmassa heillä oli apostolien ainutlaatuinen asema. Heidän tuli jatkaa Jeesuksen työtä maailmassa ja olla todistamassa siitä, minkä he omin silmin näkivät. Heidän todistuksensa varaan rakentuu kristillinen julistus läpi aikojen. Esimerkiksi kirkkomme kastekaavassa apostolinen todistus saa kauniin muodon, kun kastettavalle sanotaan: ”Ota pyhä ristinmerkki otsaasi ja rintaasi todistukseksi siitä, että ristiinnaulittu ja ylösnoussut Jeesus Kristus on sinut lunastanut ja kutsunut opetuslapsekseen.” Tämän apostolit todistivat: Ristiinnaulittu on Ylösnoussut. Hän elää, ja häneen uskovat tulevat

elämään hänen kanssaan iankaikkisuudessa.

Jeesuksessa ruumiillistui Jumalan tahto. Alusta lähtien hän on ilmaissut syntiin langenneelle ihmiskunnalle hyvän tahtonsa sitä kohtaan. Syntiä hän vihaa. Se erottaa ihmisen Jumalasta ja voi viedä hänet ikuisen kadotukseen. Jumala tahtoo pelastaa hukuvat. Se on mahdollista vain siten, että meidän syntimme sovitetaan ja saamme aloittaa Jumalan edessä uudestaan puhtaalta pöydältä. Jumalan totuus on, että hän ei pistänyt meitä syyllisiä kärsimään, vaan hän tuli itse kärsimään meidän edestämme. Ristiinnaulittu ja ylösnoussut Jeesus on meidän Vapahtajamme. Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa. Jeesukseen uskova on suostunut sovintoon Jumalan kanssa ja tullut ikuisen elämän perilliseksi.

Jeesuksen opetuslapset lähtivät kristittyjen joukon etummaisina viemään evankeliumin ilosanomaa kaikkialle maailmaan. He eivät lähteneet kuitenkaan yksin, omien voimiensa ja oman viisautensa varassa. Jeesus lähetti heille auttajan, totuuden Hengen, joka palautti heidän mieleensä kaikki Jeesuksen sanat. Hengen johdolla he jakoivat sanaa muille. Taivaaseen astumiseensa saakka Jeesus oli ollut heidän puolustajansa, auttajansa, lohduttajansa, neuvonantajansa ja asianajajansa. Toinen puolustaja, Pyhä Henki, ei ollut Jeesus uudessa hahmossa. Hän on kolmiyhteisen Jumalan kolmas persoona Isän ja Pojan rinnalla. Hän todistaa Jumalan totuutta maailmalle Sanan ja sakramenttien kautta. Hän tekee Jeesuksen sanat eläviksi ja voimallisiksi. Sen tähden Jeesus on Sannassa läsnä seurakuntansa keskellä.

Jeesus sanoi, että hän ei enää ilmaise itseään maailmalle. Tiedämme, että kyse on eri asiasta kuin siitä, että maailmasta hänen on seuraajansa kutsuttava, koska synnitöntä ihmistä ei ole. ”Syntinen olin jo syntyessäni, synnin alaiseksi olen siinnyt

aitini kohdussa” (Ps. 51:7). Maailma tar koittaa niitä ihmisiä, jotka eivät kutsusta huolimatta ja ilman uskoa voi saada nähdä sitä, minkä Jeesukseen uskovat tulevat näkemään. He eivät ole yhdistyneet häneen eivätkä siis näe häntä elämässään. Todellinen Kristus-usko on paljon enemmän kuin kristilliset periaatteet ja tavat. Se on Vapahtajaan luottamista ja hänen tahtonsa rakastamista. Hänen ajattelutapansa ja tahtonsa muovaavat häneen uskovia. He eivät tahdo päästää irti siitä, mikä on hänen tahtonsa. Maailmassa on toisin. Siksi hän on poissa sieltä. Oppilailleen hän on läsnä oleva ja näkyvä Vapahtaja. He noudattavat hänen tahtoaan, ei pakosta vaan rakkaudesta häneen, ja niin hänen läsnäolonsa voidaan nähdä heidän elämästään.

Helluntaina puhutaan Pyhän Hengen saamisesta, joka sekin on seurausta siitä, että rakastetaan Jeesusta. Hän on taivaaseen noustuaan pyytänyt Isältä lahjan omilleen. Pyhä Henki on lahja, Jeesuksen omien apuun kutsuttu puolustaja. Jeesus on itse puolustajanamme taivaassa. Toisen puolustaja toimii maan päällä. Ja lisäksi: Isä itse rakastaa heitä ja kuulee heidän pyyntönsä.

Helluntai ei keskity puimaan kolminaisuusoppia, miten yksi Jumala voi olla kolme persoonaa. Emme keskity teoretisoimaan Pyhän Hengen työtä. Jeesuskin vain totesi: ”Tuuli (*pneuma* ’henki’) puhaltaa missä tahtoo. Sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee. Samoin on jokaisen hengestä syntyneen laita.” (Joh.3:8.) Antakaamme tilaa Totuuden Hengelle. Jeesuksen sanat tuovat valoa ja elämää pimeään ja kuolleeseen maailmaan. Maan päällä ollessaan hänet voitiin nähdä ja hän lausui tärkeät sanansa. Kerran kaikki saavat hänet nähdä. Hänen omilleen se ei ole vain ohikiitävä hetki. He tulevat näkemään hänet ikuisesti. ●

Antti Herkkola

Kirkkoherra, Kalvolan seurakunta

Salattu Jumala

JOH. 15: 1–10

PYHÄN KOLMINAISUUDEN PÄIVÄ
15.6.

Pyhän kolminaisuuden päivän tarkoituksena ei ole saattaa meitä ratkaisuun mahdotonta yhtälöä ja nujertumaan, kun siitä ei tule mitään, vaan katselemaan Jumalan ihmeellistä rakkautta meitä kohtaan ja uskossa turvautumaan häneen. Ajatus kolmiyhdistisestä Jumalasta jää meille selittämättömäksi, jos oman järkemme varassa yritämme sen selittää. Yksi voi olla kolme vain siksi, että Jumalalle kaikki on mahdollista. Raamatussa Jumalan kolminaisuus ei ole ongelma, vaikka sitä käsitettä ei käytetä. Esimerkiksi luomiskertomuksessa kuulemme hänen puhuvan monikossa itsensä kanssa. Jumala sanoi: ”Tehkäämme ihminen omaksi kuvaksemme.” On siis olemassa persoonien välinen yhteys. Vanha testamentti antaa kaiken kaikkiaan sellaisia todistuksia kolminaisuudesta, että niiden jälkeen Jeesuksen sanat Isästä, Pojasta ja Pyhästä Hengestä eivät ole yllätys.

Koko Raamatun suurin yllätys meidän ihmisten kannalta on se, miten Jumala suhtautuu meihin, joista on tullut särkyneitä Jumalan kuvia. Luoja, kaiken olevaisen Isä ei ryhtynyt rankaisemaan meitä, jotka syntyin langenneina olemme pilanneet kauniin luomistyön. Meidän inhimillisen oikeustajumme mukaista olisi ollut, jos Jumala olisi tuominnut meidät jäämään ikuisesti eroon hänestä. Hänen ratkaisunsa oli kuitenkin yllätys, joka ei olisi koskaan itsestään voinut nousta meidän mieleemme. ”Me julistamme, niin kuin on kirjoitettu, mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut, mitä ihminen ei ole voinut sydämessään aavistaa, minkä Jumala on valmistanut niille, jotka häntä rakastavat” (1. Kor. 2:9).

Voidaksemme pelastua ja päästäksemme takaisin Jumalan tykö hän toi meidän omistettavaksemme anteeksiannon. Ratkaiseva lähtökohta on, että Jumala, jota vastaan me olemme rikkoneet, haluaa antaa meille anteeksi. Toinen ratkaisevan tärkeä asia oli, että hän tuli ihmiseksi. Se, joka rikkoo, on vastuussa rikkomuksistaan. Koko ihmiskunta on syntiä tehnyt ja on Jumalan kirkkautta vailla. Jeesus Kristus, Jumalan Poika kärsi meidän edestämme. Syytön ihminen asettui syyllisten paikalle. Kenenkään kannettavaksi ei ole koskaan laskettu sellaista taakkaa, jonka hän kantoi. Kaikille on annettu mahdollisuus pelastumiseen ja nähdä Jumalan sydämeen. Hän ei ole vain Kaikkivaltias Luoja ja kaiken olevaisen Isä vaan ennen kaikkea Armahtaja. Poika on kuva Isän sydämen hyvydestä ja rakkaudesta meitä kohtaan.

Kolmas tärkeä asia meidän pelastumiseksemme on usko Jeesuksessa annettuun anteeksiantoon. Päivän evankeliumissa uskon tärkeys paljastuu Jeesuksen kuvatta itseään viinipuuksi, joka on elämän lähde. Meidän on välttämätöntä olla yhteydessä häneen pelastuaksemme. Oksa ei voi elää, kasvaa ja kantaa hedelmää olematta yhteydessä runkoon. Me tulemme kristityiksi, kun syntyy yhteys meidän ja Jeesuksen välille. Me pysymme kristittyinä niin kauan, kuin yhteys on olemassa.

Jeesus vertaa Jumalaa viinitarhan hoitajaan. Hänen työnsä on kahdenlaista. Hän hoitaa kelvollisia oksia niin, että ne antaisivat paremman sadon ja hän leikkaa pois kelvottomat oksat. Kelvottomien oksien pois leikkaaminen on mahdollista vain sille, joka tietää, että ne eivät hyvistä hoidosta huolimatta enää tuota satoa. Ne ovat kuolleet, koska yhteys runkoon on poikki. Kyse on sellaisesta lopullisesta ratkaisusta, jonka vain Jumala voi tehdä. Vertauksessaan hedelmättömästä viikunapuusta (Luuk. 13:6–9), Jeesus kuvaa Jumalan kärsivälliseksi

viinitarhuriksi. Käytäntö oli, että jos puu ei kantanut hedelmää kolmeen vuoteen, sitä pidettiin hedelmättömänä. Vain ne puut, joista tiedettiin, ettei niistä saada mitään syötävää, sai hävittää. Jeesus kuvaa liikuttavalla tavalla, miten puu sai lisääikää. Ehkä siitä vielä huolellisella hoidolla saisi hyödyllisen puun tulevaisuudessa. Vertauksen perusajatus ei kuitenkaan ole siinä, että Jumala on pitkämielinen loputtomiin. Jumala on rakkaus. Hän tahtoo antaa jokaiselle, pienimmällekin ja epätodennäköisimmälle mahdollisuuden ja aikaa kehittyä. Vertauksessa on kuitenkin vakava varoitus ajan päättymisestä. Siihen Jeesus viittaa tämän päivän evankeliumissakin. Nyt on pelastuksen päivä.

Viinitarhuri hoitaa elossa olevia oksia karsimalla kuolleita ja uudistaa harventamalla. Kasvu kiihtyy. Joskus uudistuminen vaatii leikkaamista melkein alas asti. Versot leikataan, mutta alkaa uusi, runsas versominen. Jumalan viinipuu runkoon Kristus kantaa oksillaan rypäleitä, kun niitä hoidetaan ja ne pysyvät kiinni rungossa. Monet kristityt ovat kokeneet uskostaan huolimatta hyvinkin suuria koettelemuksia. Ne eivät kuitenkaan ole merkinneet loittonemista Jeesuksesta, vaan tarvetta olla entistä lähempänä häntä. Ainoa mahdollisuus uskon ja toivon säilymiseksi on tietoisuus siitä, että kaikki koituu niiden parhaaksi, jotka rakastavat Jumalaa ja jotka hän on suunnitelmansa mukaisesti kutsunut omikseen. (Room. 8:26.)

Kristitylle on elinehto pitää kiinni Kristuksen sanoista. Niissä on hänen Henkensä, kolmiyhteisen Jumalan Henki. Niiden varassa kristitty elää uskoen, että hänen elämänsä kaikki asiat ja vaiheet ovat ikuisuuteen asti Jumalan hyvissä käsissä. Siksi kristitty rukoillen etsii Jumalan tahdon toteutumista. Rukous Jeesuksen nimesä kannattaa, sillä siitä syntyy aina hedelmää. Miten ja milloin Jumala vastaa, se jää

hänen asiakseen. Tärkeintä on, että Jeesus kuulee omiaan ja antaa Henkensä niiden rukousavuksi, jotka pysyvät hänessä ja hänen sanassaan. ”Myös Henki auttaa meitä, jotka olemme heikkoja. Emmehän tiedä, miten meidän tulisi rukoilla, että rukoilisimme oikein. Henki itse kuitenkin puhuu meidän puolestamme sanattomin huokauksin. Ja hän, joka tutkii sydämet, tietää mitä Henki tarkoittaa, sillä Henki puhuu Jumalan tahdon mukaisesti pyhien puolesta.” (Room. 8:26–27.) ●

Antti Herkkola

Tien raivaaja

LUUK. 1: 57–66

JUHANNUSPÄIVÄ,

JOHANNES KASTAJAN PÄIVÄ 21.6.

Juhannuksena ollaan suomalaisen suven ytimessä. Luonto on kauneimmillaan, elämä viheriöi ympärillämme. Monille juhannus merkitsee myös lomakauden starttia. On tullut aika unohtaa arkityö ja vaihtaa hetkeksi vapaalle. Saunan kuistilla istuskeleva suomalainen saattaa kesäkauden kauneuden keskellä ajatella Luojan töiden suuruutta. Mahtaako silmien edessä avautuva näkymä olla sittenkään satumaa? Elämän ihmeellisyys ja luonnon tarkoituksenmukaisuus julistavat meille Luojan suuruutta.

Kristinopissa on tavattuu puhua tässä yhteydessä Jumalan yleisestä ilmoituksesta. Jumalan luomisteot puhuvat sille, joka on niille avoin. Rippikoulussa olen joskus esittänyt nuorille kysymyksen: kuinka moni teistä uskoo, että rannekello voi syntyä sattumalta. Harva pitää asiaa mahdollisena. Ihminen ja koko luomakunta on koneisto, joka on paljon vaativampi luomus kuin kello. Kuitenkin moni nykyihminen on valmis hylkäämään kristillisen käsityksen luomisesta, jonka mukaan Jumala on elämän antaja ja maailman luoja. Kristillisessä kirkossa uskomme, että

Jumala luo jatkuvasti uutta ja pitää elämää yllä. Elämä on jokapäiväinen Jumalan ihme. Kun hän vetää kätensä pois, elämä loppuu.

Juhannuksen vanhan testamentin teksti puhuu juuri tästä elämän rajallisuudesta. Ihmisen kauneus on kuin kedon kukka! Ruoho kuivuu, kukka lakastuu, kun Herran henkäys koskettaa sitä. Ihmiset ovat kuin kukka, joka kukoistaa hetken, mutta tätä ei kestä ikuisesti. Pohjolan kestä menee pian ohi. ”Sommaren är kort”, niin kuin ruotsalainen artisti **Tomas Ledin** laulaa. Ennen kuin huomaammekaan, kesäinen tuuli vaihtuu syksyiseksi viimaksi ja lehdet putoavat puista. Mutta on olemassa myös jotakin pysyvää: ”Ruoho kuivuu, kukka lakastuu, mutta meidän Jumalamme sana pysyy iäti.”

On siis olemassa jotain sellaistaakin, mitä ajan hammas ei kuluta: Jumalan sana. Nykyään ollaan taipuvaisia ajattelemaan juuri päinvastoin. Raamattua pidetään oman aikansa uskonnollisen ajattelun kuvauksena, jota ei voida enää ottaa tosissaan. On kyllä totta, että Raamatussa on piirteitä, jotka nykytietämyksen valossa näyttävät kuuluvan menneeseen aikaan. Ajatellaan vaikka Raamatun maakeskistä maailmankuvaa. Tästä ei kuitenkaan pidä vetää sellaista johtopäätöstä, että Raamatun sanoma olisi vanhentunut. Pelastukseen liittyvissä asioissa Raamattu viitoittaa meille oikean tien. Pelkkä yleinen ilmoitus ei riitä. Tämä on kristillisen uskon perustava lähtökohta. Siksi Jumala on ilmoittanut meille itsensä aivan erityisellä tavalla Jeesuksessa Kristuksessa. Jeesuksen sanat ja teot ovat iankaikkisen elämän sanoja. Niiden kautta me saamme pelastavan uskon. Paavali kirjoittaa tästä: ”Usko syntyy kuulemisesta, mutta kuulemisen synnyttää Kristuksen sana.”

Me emme voi vakuuttaa ketään Raamatun sanan totuudesta. Siitä voidaan varmistua ainoastaan omakohtaisen koke-

muksen kautta. ”Joka tahtoo noudattaa Jumalan tahtoa, pääsee kyllä selville siitä, onko opetukseni lähtöisin Jumalasta vai puhunko omiani” (Joh. 7:17). Tämä tie ei useinkaan ole helppo. Johannes Kastajan isä Sakarias on tästä hyvä esimerkki. Sakariaan ja hänen puolisonsa Elisabetin elämää varjosti yksi kipeä asia: lapsettomuus. Kaiken inhimillisen toivon mentyä Jumala vastasi vanhan pariskunnan rukouksiin ja lupasi heille pojan. Sakariaan ensi reaktio tähän oli epäily. Asia tuntui yksinkertaisesti mahdottomalta. Saatamme ihmetellä Sakariaan saaman rangaistuksen ankaruutta. Hän menetti puhekykynsä kuukausiksi, koska ei uskonut enkelin antamaa lupausta. Epäusko on vakava asia. Herran sana kuitenkin toteutui Sakariaan epäilyksistä huolimatta. Jumalalle ei mikään ole mahdotonta. Kun lapsi sitten ympärileikataan ja hänelle annetaan nimi, Sakarias saa puhukykynsä takaisin. Epäusko vaihtuu koettelemuksen ja sen läpikäymisen myötä ylistykseksi.

Mahtaaako monikaan muu asia yhtä usein kuin vaikeudet työntää ihmistä etsimään elävää Jumalaa. Elämän kamppailuissa ja kipujen keskellä ei ehkä jää muuta vaihtoehtoa kuin heittäytyminen Jumalan varaan. Joko hänen lupauksensa osoittautuvat todeksi ja koetetukselta päästään ennemmin tai myöhemmin tai sitten kaikki menetetään. Joskus voidaan joutua todella tiukoille. Mutta näin on käynyt Jumalan pyhille ennenkin. Tästä ovat esimerkkinä Aabraham, Jaakob, Joosef ja monet muut. Abraham, jonka koetukseen kuului Sakariaan tavoin lapsettomuuden kipu, toivoi, vaikka toivoa ei ollut. Paavali, monien koetusten läpi käynyt mies, kirjoittaa hänestä: ”Abraham ei ollut epäuskoinen eikä epäillyt Jumalan lupausta, vaan sai voimaa uskostaan. Hän antoi Jumalalle kunnian varmana siitä, että Jumala pystyy tekemään sen mitä on luvannut.” (Room.4:20–21.) Tällaisen

luottamuksen Jumala tahtoo meissäkin synnyttää. Taivas ja maa katoavat, mutta Jumalan sana pysyy. ●

Jorma Pitkänen

TT, kirkkoherra, Jämijärven seurakunta

Katoavat ja katoamattomat aarteet

LUUK. 12: 13–21

2. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 22.6.

Jakso on talletettu vain Luukkaan evankeliumiin. Tekstin varsinainen opetus löytyy Jeesuksen vastauksessa miehelle, joka lähestyi häntä pyyntöineen. Voimme nähdä tilanteen aluksi siltä kannalta, että kysymyksessä on vastaamaton rukous; onhan pyytäminen nimenomaan rukousta, kun sen kohteena on Jumala/ Jeesus. Tekstikohdasta ei ole valittu siihen sunnuntaihin, jolloin teemana on ”Usko ja rukous”, vaikka se kävisi siihenkin valaisemaan kuulematta jääneiden rukousten ongelmaa.

Kysymyksessä on siis mies, joka on joutunut kahnauksiin veljensä kanssa, joka haluaa pitää kuolinpesän jakamattomana omien todennäköisesti itselleen sen hallinta- ja käyttöoikeuden. Tapaus kuuluu yhteiskunnallisen vanhurskauden piiriin. Kolminaisuusajatus merkitsee Jumalan hallintavaltaa myös maallisissa kysymyksissä. Jumala on luonut ihmiselämän ja sen mekanismit, joiden puitteissa on määrä toteuttaa oikeudenmukaisuutta. Niin on Jumalan tahto. Ja siksi olettaisi Jeesuksen välittävän miehen rukouksen taustalla olevasta ongelmasta ja puuttuvan siihen, nuhtelevan veljeä ja kehottamalla tätä suostumaan perinnönjakoon.

Miksi hän ei tehnyt sitä? Teksti avaa vastauksia kysymykseen.

Jeesus käyttää vastauksessaan samaa ilmausta, kuin heprealainen mies tapellessaan heimolaisensa kanssa Egyptissä Moosesen tullessa heitä erottelemaan. Kuka on asettanut sinut meille tuomariksi ja ja-

komieheksi? (2. Moos. 2:11–14; nykykäännös ei tuo vastaavuutta samalla tavalla esille.) Mooses siis yritti edistää oikeudenmukaisuuden toteutumista, mutta häntä yritettiin siitä estää. Jeesus puolestaan kieltäytyi miehen pyytäessä sitä.

Johanneksen evankeliumi luonnehtii Moosesen ja Jeesuksen eron lain ja evankeliumin eroksi. ”Lain välitti Mooses, armon ja totuuden toi Jeesus Kristus.” Molemmat ovat Jumalalta. Lain piiriin kuuluu oikeudenmukaisuus. Evankeliumin ja armon piiriin kuuluu ihmisen ja Jumalan välisen yhteyden rakentuminen Jeesuksen uhrin kautta. Ja motivaatio siihen pääsemiseksi syntyy puolestaan sillä, joka tuntee syntinsä. Armon tarvetta ei olisi syntynyt tekstin miehelle, jos Jeesus olisi myötäillyt ja tukenut tämän pyrkimyksiä. Sen tulos olisi ollut mieheessä jo ennestäänkin olevan oikeassa olemisen tunto. Se olisi tukenut hänen itsevanhurskauttaan. Jeesus ei sanonut miehen olevan väärässä, mutta hän toi esiin synnin, joka vaivasi sekä häntä että hänen veljeään, ahneuden. Suurissa, jopa maailmanhistoriallisesti tärkeissä muuttumuksissa näemme tämän. Vallankumouksissa kaadetaan itsekkäitä ja ahneita tyranneja ja diktaattoreita, mutta vallankumouksen tekijät osoittautuvat sangen usein uusiksi itsekkäiksi tyraneiksi ja diktaattoreiksi.

Jeesuksen vastauksen loppu osoittaa, mikä on kaikkein tärkeintä, mihin molempien veljesten ja jokaisen tulee keskittyä ennen kaikkea muuta. ”Tänä yönä sinun sielusi vaaditaan sinulta.” Elämän asiat on saatettava oikeaan tärkeysjärjestykseen. Tärkeintä on elää niin, että kuoleman edessä koeteltavat arvot ovat kohdallaan, että ihmisellä on aarre taivaassa silloin, kun tämä maailma jätetään, riippumatta siitä, ovatko tämän ajan aarteet olleet runsaat vai vähäiset. Taivaallinen ja siksi ikuisesti kestävä aarre on syntien anteeksiantamus, jonka Jeesus meille lahjoittaa.

Meidän ihmisten tehtävä on Jumalan oikeudenmukaisuuden vaatimuksen tuntien toteuttaa myös oikeudenmukaisuutta. Mutta sen tulee tapahtua yleisimillisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin tukeutuen. Se ei ole ainoastaan kirkon tehtävä eikä sen keskeisin tehtävä. •

Arno Toivanen

Kutsu Jumalan valtakuntaan

LUUK. 19: 1–10

3. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 29.6.

Eräässä ristisanassa kysyttiin apostolia. Oikea nimi oli Sakkeus, jonka laatija siis uskoi olevan ilmeisesti yksi kahdestatoista apostolista. Virheeseen sisältyi kuitenkin myös osatotuus. Kyllä Sakkeuksesta tuli Jeesusken kutsuma ja lähettämä (*apostolos*), kun hän otti kutsun vastaan. Ei hän sen jälkeen voinut enää vaieta elämänsä suurimmasta ihmeestä, vaikka hän ei jättänytäkään ajallisia tehtäviään kuten nuo kaksitoista. Elämään tuli uusi sisältö ja uusi laulu. Toteutui koko Raamatun viimeisen kirjan lähes viimeinen jae: ”Henki ja morsian sanovat: Tule! Ja joka kuulee, sanokoon: Tule! Ja joka janoaa, tulkoon, ja joka tahtoo, ottakoon elämän vettä lahjaksi.” (Ilm. 22:17.) Tällainen ketjureaktio kuuluu aitoon uskoon ja herätykseen.

Ennen uskon ihmettä Sakkeus kuului siihen joukkoon, josta samassa Ilm:n luvussa sanotaan: ”Vääryyden tekijä tehköön edelleen vääryyttä!” Nyt hän kuului joukkoon, josta sanotaan: ”Joka on vanhurskas, tehköön edelleen vanhurskautta” (Ilm. 22:11). Synnissä rypenyt, kuten alkutekstin verbi tuossa jakeessa ilmaisee, on tullut kertakaikkisen puhdistuksen ja jatkuvan ”pyykinpesun” lähteelle (Joh. 13:10). Kristityn autuas vaihtokauppa on jatkuvaa synnin vaihtamista armon, uskon rippiä Lutherin sanoin. Synnin muodot ovat vain vaihtuneet rötöksyisestä valkoisiin synteihin. On totta

erään rukoilevaissaarnaajan sanat: ”Laki tekee syntiseksi, evankeliumi tekee roistoksi.” Käytin tätä ajatusta eräissä hurskaiden piirissä ja sain melkoiset nuhteet. Sellainen ajatus ei kuulemma sovi enää uskosta vanhurskaiksi tullessiin. Olin ja olen eri mieltä, sillä mitä lähemmäksi Kristusta pääsemme, sitä selvemmin näemme sydämemme jatkuvasti tuottavan syntitehtaan. **Paavo Ruotsalainen** opetti karusti Nivalassa nuorta **Niilo Kustaa Malmbergiä**, joka näki toisten synnit mutta ei omiaan ja saarnasi siksi ylhäältäpäin. Paavo tokaisi monien kuullen: ”Kattopas tuota saatanoa, kun lahtoo kansaa.” Hän ohjasi Niilon Siionin vuorelta Siionin vuorelle ristin juurelle. Lakiä tarvitaan, mutta se yksin jättää yksin. Yksin armo ei jätä yksin.

Aadam ja Eeva etsivät suojaa Jumalan katseelta puiden lehvistöstä, kun olivat havainneet itsensä alastomiksi ja syntyinlangenneiksi. Sakkeus etsi suojaa sykromoripuun lehtien suojasta varmaan kahdestakin syystä. Hän oli lyhyt, mutta halusi nähdä Jeesusken. Hän myös häpesi ja pelkäsi ihmisiä, joita oli pettänyt. On mahdollista, että noilla seuduilla Johannes Kastajan parannussaarna oli sattunut. Hänhän oli rikkonut juuri siinä, mistä Johannes vaati parannusta ja kääntymystä (Luuk. 3:11–13). Laki oli tehnyt syntiseksi, mutta ei ollut vienyt sisälle evankeliumin armahdukseen. Ilman mitään vaatimusta pelkkä Jeesusken kohtaaminen särki hänen sydämensä. Hän vaihtoi rahan ja mammonan himon ja haalimisen armon ikävään ja elävään uskoon. Sellainen usko ilmenee tehtyjen vääryyksien korjaamiseen, jopa yli sen, mitä laki vaatii. Laki vaatii vain viidenneksen sakkoo tehdyn vääryyden suuruudesta (3. Moos. 6:5). Sakkeus halusi maksaa nelinkertaisesti sen lain määräyksen mukaan, joka tarkoitti kotieläinten tappamista ja varastamista (2. Moos. 22:1).

Herännyt ihminen oppii laulamaan ”Mooseksen ja Karitsan virttä” (Ilm. 15:3). Sen profeetta Jeremia ilmaisee sattuvalla ja satuttavalla sanaleikillä heprean kielellä: *Heeliiluu – halleeluu*, itkekää – kiittäkää ja iloitkaa. Syntien tähden on itkettävä ja valitettava, jotta voi armosta iloita. Tämäkin on jatkuva tila, minkä **Hedberg** syvälistesti ilmaisee minulle rakkaassa virressä 123. Mikä murheen ja ilon vaihtelu, mikä valitus uskon heikkoudesta, hitaudesta ja lankeemuksista. Mikä kaipuu murheelisen lohdutuksesta: ”Taas anna Hengen iloa yhdessä meidän maistaa. – Sanasi ovi aukaise ja anna sanan saarnalle nyt Pyhän Hengen voima.”

Minullekin on muistutettu, että saaduista kokemuksista Jumalan koulussa ei saisi puhua vaan olisi keskityttävä vain objektiivisiin perusasioihin. Ymmärän hyvin tämä vaatimuksen, sillä onhan meillä suuri taipumus ylpeillä kokemuksistamme ja jopa syödä saamiamme lahjoja. Siksi varsinkin Hengen hedelmä meiltä itseltämme kätketään (Gal. 5:22). Mutta silti on myös kerrottava toisillekin kerjäläisille, mistä leipää on saatavilla. Olen ihmetellyt, että juuri elämän syvimmissä laaksoissa ja jopa kuoleman porteilla Jumala on antanut sanastaan maistaa Hengen iloa. Näinä aikoina olen muistellut ”korkeita tervehdyksiä” 26 ja 14 vuoden takaa. Silloin sanan ovi aukaistaan ihanalla tavalla ja molempiin laaksoihin annettiin myös sama kehoitus: ”Mene kotiisi omaistesi ja ystäväsi luo ja kerro heille, kuinka suuria tekoja Herra on sinulle tehnyt ja kuinka hän on sinua armahtanut” (Mark. 5:19.)

Kyllä näistä kokemuksista saa kertoa, mutta myös siitä, millaiseen autiomaa-han ja heikkouteen viedään kirkastumisen vuorilta. Itse Paavali sai tämän oppia sekä aivan kirjaimellisen Arabian kautta että suurten kokemusten sisältämän ylpistymisen vaaran tähden: ”Minun armossani

on sinulle kyllin; sillä minun armoni tulee täydelliseksi heikkoudessa” (2. Kor. 12:7–10). Sellaisesta ei pidä kertoa, mikä korottaa omaa minää mutta alentaa Kristusta: ”Hänen tulee kasvaa ja minun vähetä” ja jopa hävetä (Joh. 3:30). Sellaisen ei tule myöskään laulaa, jolla ei ole, mistä laulaa.

Sakkeus joutui aivan toisenlaiseen tullaakseen tullessaan alas piilostaan. Enää hän ei hävennyt ihmisiä vaan omia syntejään. Väärä ilo muuttui oikeaksi ja kirkastuneeksi iloksi, väärä murhe mammonan tähden muuttui oikeaksi murheeksi, jossa väärällä mammonalla tehtiin ystäviä iäsiin majoihin (Luuk. 16). Omien syntien murhe vapautti toisten syntien tarkkailusta. Sitä harrastivat nuo muotojumaliset, jotka nyt kadehtivat häntä, kun ennen olivat halveksineet. Sakkeus oppi oikean onnellisuuden lain, jossa ei niinkään etsitä omaa onnea vaan halutaan tehdä toisia onnellisiksi. Afrikkalainen sananlasku opettaa viisaasti vastaamaan kysymykseen, voitko hyvin: ”Voin hyvin, jos sinäkin voit hyvin.” ●

Erkki Ranta

TT, eläkkeellä oleva kirkkoherra,
Tampere

Kadonnut ja jälleen löytynyt

LUUK. 15: 11–32

4. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 6.7.

Mitä vastaa vanhempi veli?

Luukas 15 on kadonneiden luku. Se kertoo psalmin 23 taustat. Mitä on tapahtunut ennen kuin voidaan sanoa: ”Herra on minun paimeneneni.” Luvun alusta käy ilmi, että kaikenlaiset kuulijat olivat edustettuina: syntiset ja siivosyntiset, harmaat kuulijat ja nurisijat. Jeesus oli hyvä puhuja, joka huolehti siitä, että kuulijat ymmärsivät puhutun. Tuhlaajapoika selvittää ja syventää kadonneen lampaan ja rahan opetuksen, vanhempi veli 99 lampaan ja yhdeksän kolikon sanoman.

Nuorempi veli edustaa pakanoita ja syyllisyyttä, vanhempi juutalaisia ja katkeruutta. Löydämme itsemme ja niinhän vertaus päättyykin: se jatkuu lisäämällä nimiä ”poikani” ja ”veljesi” paikalle. Toiset porhaltavat takki auki, toiset pusaka tiukasti napitettuna. Katkeruus on pahempi ongelma kuin syyllisyys. Katkera on aina onneton, myrkyttää ja tartuttaa ympäristönkin. Holtittomalla oli sentään hauskat hetkensä ja kaverinsa. Niin katkeruus kuin syyllisyysskin ovat ikioma tuottemme. Ne saavat vihaamaan itseään, inhoamaan elämää ja muita. Syyllisyyteen on vastaus anteeksisaaminen ja katkeruuteen anteeksiantaminen.

Enemmän kuin veljeksistä kertomus on isästä, rakastavasta ja odottavasta isästä. Miksi isä odottaa ja hyvä paimen (Jeesus) etsii? Ensiksi koska hän rakastaa suurimmalla rakkaudella: Jeesus antoi henkensä lammasten edestä (Joh. 10:11; Jes. 43:1-3). Toiseksi ”nimensä kunnian tähden” (Ps. 23:3; Hoos. 11:1-4). Ollakseen ”hyvä paimen” paimen ei voi kadottaa yhtäkään. Enemmän kuin veljesten synneistä kertomus on isän armosta.

Vahva syntioppi on kuvattu jakeissa 12-15. Kun naimaton alle 20-vuotias poika vaatii perintöosuuttaan, hän oikeastaan toivoo isän kuolemaa. Jokainen synti kohdistuu Jumalaan ja sisältää tämän toiveen. Minua toiset, ei edes Jumala määrää. Se, joka yrittää hallita elämänsä, haluaa pian hallita muitakin. Arvostelukyky soikaistuu, arvot kiertyvät nurin, kaikki on kaupan. Eesaulla esikoisoikeus meni pappusopalla, nuoremman veljen perintöosa käteisellä. Synnintekijä etsii syntitoverin, suuressa joukossa omantunnon polte tuntuu lievemältä. Elämä sikopaimenena merkitsee alkukielen ilmaisussa elämää pelastuksen ulkopuolella. Syntielämä on ylösalaisin käännettyä elämää: nautinto tuo tuskaa ja vapaus vankeutta. Synnin anatomia tuottaa lantaa, jonka päälle ase-

tutaan makaamaan, ja sitä sanotaan elämästä nauttimiseksi. Synti ei säästä rahoja, ihmistä, terveyttä, ihmissuhteita, ei edes lapsia ja puolisoa, ei aikaa eikä iäisyyttä.

Isä rakasti poikaa niin paljon, että antoi tämän mennä, vaikka tiesi, mitä lähdestä seuraa. Veljellä oli omat syynsä siihen, ettei hänkään estellyt. Isä otti kantaakseen halveksitun huolenpidon ja torjutun rakkauden tuskan. Kenelle tuhlaajapoika sanoisi kiitos? Isä tahtoi voittaa poikansa sydämen, ei muodollista kuuliaisuutta. Voit elää ulkonaisesti kymmenen käskyn mukaan, mutta sydämessäsi kaivata ja rakastaa muita jumalia ja syntiä. Isä tahtoi antaa mahdollisuuden todelliselle suhteelle antamalla vapauden. Hän ei antanut vapautta siksi, että olisi hyväksynyt sen, mihin vapaus johti. Isä halusi todellista yhteyttä, uskoa, ei ohjeiden noudattamista, uskontoa.

Isä rakasti poikaansa niin paljon, että odotti tämän paluuta joka päivä, valot paloivat, paisti oli uunissa lämpimänä, puhtaat vaatteet ja sormus valmiina ja isä tähyilemässä portille päin. Hänelle, joka tulee, on vastaanotto aina lämmin. (Joh. 6:37)

Isä rakasti niin paljon, ettei tuominut poikaa hänen vääristä valinnoistaan. Kertomuksessa havainnollistetaan armonjärjestyksen keskeiset kohdat. On suruttomuus, jolloin vailla yhteyttä Sanaan, rukoukseen ja seurakuntaan usko kuolee. On hengellinen kuolema (”veljesi oli kuollut”). Parannus katumuksena (”meni itseensä”) ja uskona eli kodin ja isän ikävänä, myös liikkeelle lähtemisestä ja synnintunnustamista (”minä lähten ja sanon”). Jumala vaikuttaa tahtomisen ja tekemisen, mutta nekin tarvitaan. On hengellisesti kuolleen uudestisyntyminen (”heräsi eloon”), lahjavanhurskaus (”parhaat vaatteet”) ja uusi elämä kuuliaisuudessa, ei enää raskaana taksvärkinä vaan

kiitollisena ja iloisena työnä kodin, Jumalan valtakunnan hyväksi.

Isä näkee, armahtaa, juoksee vastaan, syleilee, suutelee. Jos tuhlaajapojan suunnitelma palkkalaisuudesta toteutuisi, olisi talossa kaksi vanhempaa veljeä. Vanhempi veli ei moitteettomasta käyttäytymisestä huolimatta kunnioita isää eikä rakasta veljeään. Katkeruus, viha ja armottomuus tihkuvat läpi. Hän tuntee isän rakkauden ja ankaruuden, muttei tunne armoa, koska ei ole koskaan ollut armoa tarvitseva. Kertomus päättyy riemuun armahdetusta syntisestä, mutta myös suureen kysymykseen: Mitä vastaa vanhempi veli? ●

Keijo Rainerma

Rovasti, kirkkoherra,
Kankaanpään seurakunta

Armahtakaa!

JOH. 8: 2–11

5. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 13.7.

Jeesuksen uskonnolliset vastustajat virittivät Jeesukselle ansan ja toivat hänen eteensä aviorikoksesta kiinniotetun naisen. Mooseksen lain mukaan aviorikokseen syyllistyneet sekä mies että nainen oli tuomittava kuolemaan. ”Jos mies tavataan makaamasta toisen miehen vaimon kanssa, molemmat on surmattava, sekä nainen että mies, joka hänen kanssaan makasi” (5. Moos. 22:22). Miksi kuitenkin vain nainen oli syytettynä? Missä pettäjä mies oli? Oliko hänet jo kivitetty vai oliko hän lahjonut todistajat niin kuin joissain Raamatun selitysoppaissa on arveltu. Jo tämä yksityiskohta osoittaa, että ihmisten tuomiot ovat yksipuolisia ja vajavaisia. Vain Jumala voi tuomita oikein ja oikeudenmukaisesti.

Raamattuun kriittisesti suhtautuvien mukaan Mooseksen lain julmat rangaistukset osoittavat Raamatun olevan vanhentunut kirja, jonka neuvoja ei tulisi tänä päivänä noudattaa. Tällöin kuitenkin unohtuu, että kristillisessä kirkossa on

apostolien ajoista lähtien Pyhän Hengen johtamina (Apt. 15. ja Gal. 3:19–25) tulkittu, että Mooseksen lain ns. seremonialaki ei sido kristittyjä. Syntiuhrit, ruokaohjeet ja puhdistussäädökset ovat uudessa liitossa käyneet Jeesuksen sovitus työn tähden tarpeettomiksi. Ne olivat vain kasvattajina Kristukseen. Jumala oli säätänyt ne määrääjäksi. Sen sijaan Raamatun ns. moraalilaki sitoo myös tämän päivän kristittyjä, koska se perustuu luomiseen. Jumalan säätämä moraalilaki on istutettu kaikkien ihmisten omaantuntoon luomisen perusteella. Siksi lakia tuntemattomat pakana-kansatkaan eivät voi tekojaan puolustella. Tähän asiaan Paavali vetoaa roomalaiskirjeessä (Room. 1. luku). Siksi kristillisessä kirkossa on tähän päivään asti opetettu kymmentä käskyä, vaikka se sisältyy Mooseksen lakiin. Jos Raamatun moraalilaisista halutaan sanoutua irti, silloin pitäisi myös lopettaa kymmenen käskyn opettaminen rippikoulussa.

Tämä päivän teksti osoittaa sen, että Mooseksen lain rangaistuslaki ei koske tämän päivän kristittyjä. Kun Jeesus ei suostunut kivittämään aviorikoksesta kiinni otettua naista, hän käytännössä osoitti Mooseksen lain rangaistuslain käyneen Uudessa liitossa tarpeettomaksi. Jeesuksen sovitus työn tähden ei tarvitse kivitää syntistä ihmistä, vaikka tämä olisi sen synneillään ansainnut. Jeesus täytti lain ihmisen puolesta. Armo menee oikeuden edelle. Monissa maissa yhteiskunnan laki heijastaa tänä päivänä Jumalan armollisuutta syntistä kohtaan. Kuolemantuomiota ei hyväksytä.

Naisen lynkkausvaatimuksen edessä Jeesus on vaikean paikan edessä. Jos Jeesus suostuu naisen kivittämiseen, hän on ristiriidassa oman armollisen rakkauden julistuksensa kanssa ja rikkoo miehittäjien eli Rooman lakeja vastaan. Jos taas Jeesus kieltää kivittämisen, hän asettuu Mooseksen lakia vastaan.

Jeesuksen vastustajat tulivat yllätetyiksi, kun Jeesus alkoi syyttää heitä. Myös Jeesus vetosi Mooseksen lakiin, jossa sanotaan ”Todistajien on heitettävä ensimmäiset kivet, ja sen jälkeen kaikkien muidenkin on osallistuttava syyllisen kiittämiseen” (5. Moos. 17:7). Hän kumartui maahan kirjoittamaan ja totesi: ”Se teistä, joka ei ole tehnyt syntiä, heittäköön ensimmäisen kiven.” Raamatun selittäjiä on paljon mietityttänyt se, mitä Jeesus mahtoi kirjoittaa maahan. Kirjoittiko hän jokin raamatunlauseen tai Jumalan käskyn vai kirjoittiko Jeesus hiekkaa läsnäolijoiden syntejä?

Mooseksen lain mukaan yhden ihmisen antama todistajalausunto ei riitä todistamaan ketään syylliseksi, syytettiinpä häntä millaisesta rikoksesta tahansa. Tarvittiin vähintään kaksi todistajaa. ”Kuolemantuomion langettamiseen tarvitaan vähintään kahden todistajan lausunto” (5. Moos. 17:6). Rikkomuksen todistajien on heitettävä ensimmäiset kivet. ”Jeesuksen sanat kuultuaan he lähtivät pois yksi toisensa jälkeen, vanhimmat ensimmäisinä,” koska he omassatunnossaan tiesivät olevansa syyllisiä. Kun todistajat poistui-
vat, ei ollut enää näyttöä rikoksesta.

Jeesus oli ainoa, joka olisi voinut synnittömänä Jumalan Poikana heittää ensimmäisen kiven. Jeesus kuitenkin sanoi naiselle: ”Nainen, missä ne kakki ovat? Eikö kukaan tuominnut sinua? Ei, Herra, nainen vastasi. Jeesus sanoi: En tuomitse minäkään. Mene, äläkä enää tee syntiä.” Jeesus antoi naiselle kaikki hänen syntinsä anteeksi ja haluaa antaa tänäkin päivänä meille kaikille syntimme anteeksi, ovat ne sitten miten pahoja tai hävettäviä tai salaisia tahansa. Kukaan ei ole niin syntinen, ettei Jumalan armo hänelle riittäisi. Eri asia on, kelpaako Jumalan armo meille ihmisille.

Vaikka Jeesus armahtikin aviorikkojanaisen, hän ei kuitenkaan esiintynyt va-

paan seksin hyväksyvänä liberaalina. Jeesus sanoi naiselle: ”Mene, äläkä enää tee syntiä.” Tämä tärkeä kohta saarnatekstistä lähes aina unohdetaan. Syntinen ihminen voi Jeesuksen sovitustyön tähden kelpata Jumalalle, mutta synti ei koskaan kelpaa Jumalalle. Jeesus ei tullut vanhurskauttamaan syntiä vaan syntisiä ihmisiä. Siksi Jumala haluaa, että luovumme väärästä elämästä. Jeesus sanoo kaikille katuville: ”Minä en tuomitse sinua. Mene, äläkä enää tee syntiä.” ●

Antti Ijäs

Kappalainen, Piikkiön seurakunta

Herran palveluksessa

MATT. 16: 13–19

APOSTOLIEN PÄIVÄ 20.7.

Perikoopin tapahtumat sijoittuvat Filipoksen Kesareaan. Se sijaitsi Hermonin juurella, pyhän maan pohjoisessa ääripäässä, Jordanin alkulähteillä. Filippos oli rakennuttanut sen keisari Augustuksen kunniaksi. Raamatussa Augustus vilah-
taa kuin ohimennen jouluevankeliumissa. Hänelle rakennetussa kaupungissa, paknoiden mailla, Jeesus ilmoittaa ensimmäisen kerran opetuslapsilleen olevansa herrojen Herra. Mutta millainen Herra? Samasta kaupungista alkaa Jeesuksen viimeinen matka Jerusalemiin.

Jeesus esittää opetuslapsille kysymyksen, joka onkin kysymysten kysymys. Kuinka Jeesus on? Ensin hän tiedustele, mitä mieltä ihmiset ylipäätään olivat. Opetuslapset vastaavat, että ihmiset pitivät häntä Johannes Kastajana, Eliaana, Jeremiaana tai jonain muuna profeettana. Nämä olivat kaikki keskeisiä Jumalan miehiä, joilla oli yhtymäkohtia Jeesukseen. Kuitenkin he olivat vain profeettoja. Johannes oli tien valmistaja Jumalan valtakuntaan, Jeesus on se tie. Elia herätti ihmisen jopa kuolleista, Jeesus herättää kaikki ihmiset kerran kuolleista. Jeremia oli kansansa

johtohenkilöiden hyljeksimä ja viaton kärsijä tapahtumissa, joihin hän ei voinut vaikuttaa, Jeesus koki ristillä Jumalan hylkäyksen kärsiessään viattomasti koko ihmiskunnan edestä.

Seuraavaksi Jeesus kysyy opetuslapsien kantaa: ”Kuka Jeesus heidän mielestään on?” Saman kysymyksen Jeesus esittää kaikille ihmiselle henkilökohtaisesti. Yleisen mielipiteen taakse ei voi kätkeytyä. Kun Pietari tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi, voidelluksi kuninkaaksi ja elävän Jumalan Pojaksi, se on napakymppi vastaus. Pietarille se oli kaikkea muuta kuin itsestäänselvyys tai helposti ymmärrettävissä: tässä mestarissa itse Jumala on paikalla, Jumala keskellämme, Immanuel. Pietari ei päätenyt tunnustukseensa laskeamalla yhteen, mitä Jeesus teki ja mitä Messiaasta kirjoituksissa sanottiin. Moni häntä paljon oppineempikaan ei tähän kyennyt. Pietari seurasi karismaattista loistavaa opettajaa, ihmisten parantajaa ja ihmeiden tekijää, mutta ei tästä päästä vielä käsitykseen Messiaasta, saati Jumalan Pojasta. Tällainen tunnustus nousee vain sen ihmisen huulilta, joka saa olla autuas sen tähden, mitä Jumala on hänelle ilmoittanut. Pietari ei omassa lihassaan ja veressään, siis kaikessa ihmislähtöisessä, olisi tätä kyennyt ymmärtämään. Jumala oli avannut hänen silmänsä ja siksi hän näki. Kuinka tärkeää onkaan se, että Jumala antaa meille sokeille näkökyvyn?

Mutta ei Pietarinakaan ymmärrys ollut jumalallisesta ilmoituksesta huolimatta täydellistä. Pietari tunnusti Jeesuksen Messiaaksi, vaikkei tämän olemusta ja tehtävää vielä täysin käsittänytkään. Jo hetkeä myöhemmin luvun lopussa Jeesus joutuu nuhtelemaan Pietaria tämän omista ihmislähtöisistä ja siten vääristä ajatuksista rajuilla sanoilla: ”Mene pois, saatana.” Joitakin kuukausia myöhemmin Pietari jopa kielsi edes tuntevansa Jeesusta. Syvempi ja samalla sitoutuneempi

usko, joka ei elä hetken tunnelmissa, tuli myöhemmin. Usko, jonka edestä Pietari oli valmis kuolemaan, tuli Jumalan lahjana. Toki Pietarilla oli horjumisia uskossaan myöhemminkin. Lääke niihin oli sama, mitä Pietari itse tarjosi muille: katumus ja paluu Jeesuksen sanoihin.

Jeesus kertoi myös, kuka Pietari on: ”Sinä olet Pietari (kreik. *petros*), ja tälle kalliolle (kreik. *petra*) minä rakennan seurakuntani.” Mikä tämä kallio on? Ensimmäisiltä vuosisadoilta löydämme kirkkoisilta viisi eri tulkintaa: 1) Pietari 2) kaikki apostolit, mutta Pietarilla on erityisasema 3) Pietarin tunnustus 4) Jeesus Kristus 5) kaikki Kristukseen uskovat. Selvästi suosituin tulkinta kirkkoisilla oli vaihtoehto kolme. Tunnustuksensa ja uskonsa tähden Pietari oli tullut osaksi sitä Kristus-kalliota, peruskiiveä, huippukiveä, jonka varaan koko kristillinen seurakunta tulisi rakentumaan. Jeesus on viime kädessä tämä kivi (vaihtoehto neljä), josta puhutaan jo Psalmissa 118:22–23 ja johon sekä Jeesus itse (Mark. 12:10–11) että Pietarikin myöhemmin kirjeessään viittaavat (1. Piet. 2:4–6). Vuorelle rakennettu Jerusalemin temppeli saisi väistyä. Uusi temppeli muodostuisi ihmisistä, jotka tunnustavat Jeesuksen Jumalan Pojaksi ja jotka Jeesuksen valtuuttamina julistavat häntä ja elävät hänessä sanan ja sakramenttien välityksellä. Tälle Kristus-kalliolle päässeihin, Kristukseen uskoviin, ei kuolemalla ole valtaa.

Seurakunnan tuntomerkkinä on avainten valta. Useimmiten tämä tulee todeksi ripissä, jossa joko julistetaan synnit anteeksi Jeesuksen uhrin voimasta tai siten pidätetään ne katumattoman kohdalla. Herran palvelijan on hyvä muistaa tässä paikkansa. Pietari ei saanut avainten omistusoikeutta, mutta käyttöoikeuden hän sai. Omistusoikeus on Jeesuksella (Jes. 22:22; Ilm. 1:18), mutta tätä jokaiselle kristitylle sallittua käyttöoikeutta seurakunnan tulisi käyttää aktiivisesti. Ja huo-

mattavaa on, että myös syntien pidättäminen katumattomalle kuuluu avainten valtaan, niin poliittisesti epäkorrektia kuin se onkin tänä päivänä. Avainten vallassa ei ole kyse mistään vähäpätöisestä asiasta. Sen vaikutus ulottuu ikuisuuteen asti. ●

Veli-Matti Kujala

TM, Raamattuopiston opettaja

Rakkauden laki

MARK. 10: 17–27

7. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 27.7.

Sana *laki* kalskahtaa korvissa helposti epätoivotulta ja kielteiseltäkin asialta. Erityisesti se tuntuu siltä, jos tajuaa ajaneensa ylinopeutta ja näkee edessään tiellä poliisin, joka kehottaa ajamaan tien laitaan. Silloin laki tuntuu kaikkea muuta kuin mukavalta ja toivoisi, ettei sitä olisi keksittykään. Kun lakia sovelletaan sen kaikessa ankaruudessaan minuun, toivoisin, ettei sitä olisikaan.

Sana *laki* tuo usein mieleen myös käskyt ja kiellot: ”Älä tee niin! Et saa! Tee näin! Sinun täytyy, sinun pitää, sinun tulee!”

Niinpä emme yleensä ainakaan vapaaikamme mielenvirkistykseksi juuri pohdiskele kysymystä laista. Lain ajatteleminen tuntuu vain ikävältä velvollisuudelta. Ja silloin, kun kysymys laista joka tapauksessa tulee esiin, ruumiskin ikään jännittyy, vähän samaan tapaan kuin silloin, kun alikersantti astuu alokkaan tupaan ja vaatii tupailmoitusta.

Sana *laki* ei tunnu mukavalta sanalta. Sen sijaan sana *rakkaus* tuntuu aivan toisenlaiselta. Sitä teemaa ajattelee mielellään vaikka rannalla aurinkoa ottaessa tai kotiaskareitten keskellä. Kun rakkautta alkaa ajatella, koko kehokin tuntuu jollakin tavalla rentoutuvan, suupielet nousevat ylöspäin. Jos huoneessa on muitakin samaa asiaa pohtivia, iloinen rupattelu

täyttää pian koko tilan. Eikä siinä mitään ihmettä tietenkään olekaan. Rakkautta meistä jokainen kaipaa. Siksi siitä puhuminenkin tuo hyvän mielen.

Niinpä tuntuukin erikoiselta tällaisten miellelyhtymien jälkeen lukea sunnuntaipäivän yleisotsake, joka on ”Rakkauden laki”. Eivätkö sanat tunnu sulkevan toisensa pois? Toinen sana saa koko ruumiinkin jännitystilaan ja toinen rentoutumaan. Miten ne voisivat olla voimassa yhtä aikaa?

Sunnuntain evankeliumi tarjoaa mielenkiintoisen vastauksen ongelmaan.

Mies tahtoi tietää, mitä hänen tulisi tehdä saadakseen ikuisen elämän. Erikoista oli, että johtavassa asemassa oleva varakas mies tulee keskellä päivää, vieläpä juoksujalkaa sellaista kysymään.

Jotkut ajattelevat miehen kiusallaan sellaista kysyneen, minusta hän kyllä näytti olevan aivan tosissaan saatuaan Jeesuksen lopulta kiinni ja kysyessään: ”Hyvä opettaja, mitä minun pitää tehdä, jotta saisin iankaikkisen elämän.”

Olisi luullut Jeesuksen ryhtyvän heti vastaamaan miehen kysymykseen, mutta häntä näytti askarruttaneen miehen käyttämä ilmaisu, joten hän kysyi: ”Miksi sanot minua hyväksi? Ainoastaan Jumala on hyvä, ei kukaan muu.”

Miksi Jeesus tuollaiseen asiaan takerui? Kyllähän ihmiset käyttivät milloin minkäkinlaista puhuttelua tarkoittamatta sillä mitään erityistä. Jeesus kuitenkin tahtoi miehen pysähtyvän miettimään käyttämäänsä puhuttelua. Onhan tietysti hyvä olla tarkka sanavalinnassaan, mutta oliko nyt oikea hetki alkaa opettaa sellaista asiaa, kun oli tärkeämpääkin mietittävää? Jeesuksen luo tullut mies jäi sanattomaksi. Hän ei osannut selittää sanavalintaansa.

Vasta sen jälkeen Jeesus alkaa vastata kysymykseen muistuttamalla kymmenestä käskystä.

Jeesuksen lopetettua mies näytti olleen ihmeissään: ”Opettaja, kaikkea tätä olen noudattanut nuoresta pitäen.”

Enää mies ei kutsunutkaan Jeesusta hyväksi opettajaksi, vain opettajaksi. Hänellä ei siis ollutkaan ollut mitään erityistä syytä pitää Jeesusta hyvänä. Sitä paitsi käskyjen mukaanhan hän oli elänyt. Oliko hän siis jo nyt ikuisen elämän perillinen?

Jeesus ei kuitenkaan lopettanut. Hän yhdisti vastauksessaan sunnuntain otsikon rakkauden laista: rakkautta katseessaan hän antoi uskomattomalta tuntuvan käskyn miehelle: ”Yksi sinulta puuttuu. Mene ja myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna rahat köyhille, niin sinulla on aarre tai vaassa. Tule sitten ja seuraa minua.”

Mies, joka vähää aikaisemmin oli sanonut täyttäneensä lain, huomaakin äkkiä rakastavansa omaisuuttaan enemmän kuin lähimmäisiään. Niinpä hän murheissaan kääntää selkensä Jeesukselle ja poistuu tämän luota.

Lain ensimmäisen taulun kohdat liittyvät ihmisen velvollisuuksiin suhteessa Jumalaan. Toinen taulu puhuu velvollisuuksista suhteessa lähimmäisiin. Jeesus lähti liikkeelle niistä kysymyksistä, joita nykyäänkin yleensä ensimmäiseksi ajatellaan, kun puhutaan synnistä. Usein ihmiset sanoessaan, etteivät ole kenellekään mitään pahaa tehneet, ajattelevat juuri lain toiseen tauluun liittyviä säädöksiä. Ja ilmeisesti moni on yhtä vakavissaan kuin tämä rikas mies.

Mies ei aivan ilmeisestikään valehdellut ainakaan tietoisesti. Hän oli koettanut tehdä elämässään parhaansa ja täyttää velvollisuutensa kaikkia ihmisiä kohtaan, alkaen vanhemmista ja päätyen liikekumppaneihin. Keneltäkään hän ei ollut vääryydellä ottanut mitään itselleen. Kenenkään henkeä hän ei ollut vienyt eikä myöskään vietteltyt kenenkään aviopuolisoa. Mies oli siis kaikin puolin kunnollinen.

Rakkautensa osoitukseksi Jeesus pahoitti miehen mielen. Sellainen tuntuu

epäreilulta. Miksi Jeesus ei voinut edes hieman kehua miehen suorituksia? Miksi hänen täytyi tehdä toinen surulliseksi?

Toki itse kukin meistä tahtois kuulla vain miellyttäviä asioita itsestään. Mutta kun on kysymys ikuisen elämän saamisesta, kehut eivät auta. Jeesus rakasti miestä niin paljon, että osoitti tämän aran kohdan. Hän teki sen nostamalla tarkasteluun myös lain ensimmäisen taulun kohdat. Niistä ensimmäinen kieltää ihmistä ottamasta mitään palvontakohdetta Jumalan rinnalle. Rikas mies sai valittavakseen rikkauden palvelemisen ja Jumalan palvelemisen. Omaisuus oli ainakin siinä hetkessä rakkaampi. Näin Jeesus oli rakkaudessaan paljastanut heikon kohdan miehen kyvyssä täyttää käskyt. Ehkäpä ensimmäistä kertaa elämässään mies tajusi olevansa syntinen ihminen. Ei riitä, että täyttää velvollisuutensa lähimmäisiään kohtaan. Jumala vaatii myös täydellistä rakkautta itseään kohtaan. Ja se, joka ei siihen kykene, on mitantäyttämätön.

Miehen alkuperäinen kysymys oli ollut: ”Mitä minun pitää tehdä, jotta perisin iankaikkisen elämän?” Jeesus osoitti vastauksellaan miehelle, että kysymyksenasettelu oli ollut väärä. Ihminen ei milloinkaan täytä sitä mittaa, jota ikuisen elämän ansaitseminen edellyttäisi. Sen sijaan ikuinen elämä on siellä, missä vajuutensa tajunnut ihminen tulee syntinsä kanssa Jeesuksen armahdettavaksi, joka on ristinkuolemallaan hankkinut anteeksiannon jokaiselle mitantäyttämättömälle. Rikas mies kuitenkin käänsi ainakin siinä vaiheessa selkensä Jeesukselle.

Kutsu lähteä Jeesuksen seuraajaksi tuli miehelle laiksi, jota tämä ei kyennyt täyttämään.

Olen silloin tällöin ommellut nappia, ja joskus on kestänyt hyvinkin kauan, ennen kuin olen saanut langan pujotetuksi neulansilmään. Mutta sitä, että kokonaisen

kamelinkin on helpompi mennä siitä läpi kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan, tuntuu vaikealta tajuta.

Onko asia todella niin vaikea niemenomaan rikkaille? Mutta toisaalta Raamattu kuvaa rikkaiksi myös kaikkia, jotka luottavat itseensä ja omiin mahdollisuuksiinsa. Vain sairaat kun tarvitsevat lääkäreitä. Ei kukaan, joka turvaa pelastuksen asiassa mihinkään itsessään olevaan, pääse perille. Meillä voi olla monenlaista omaisuutta, johon panemme turvaamme. Se voi olla varsinaisen rahan tai omaisuusmassan lisäksi myös fyysistä, henkistä, hengellistä ja sosiaalistakin. Mitä enemmän omaisuutta on, sitä vaikeampaa on hyväksyä sitä, ettei siitä ole apua, kun ratkokaan kysymystä ikuisesta kohtalosta.

Ei ihme, että Jeesuksen opetuslastenkin ilmeet vakavoituivat. Heidänkin mieleensä nousi sama kysymys kuin rikkaalle miehelle aikaisemmin: ”Kuka sitten voi pelastua?”

Jeesuksen vastaus oli murskaava: ”Ihmisille se on mahdotonta, mutta ei Jumalalle. Jumalalle on kaikki mahdollista.”

Opetuslapsille antamassaan vastauksessa Jeesus näyttää sanovan, että rikas mies oli ollut lähempänä pelastusta kuin oli uskonutkaan. Ihminen ei voi itseään pelastaa, mutta ihmiseksi tullut Jumala voi pelastaa rikkaankin ihmisen.

Rikkaalta mieheltä Jeesus oli kysynyt: ”Miksi sanot minua hyväksi?” Niin Jeesus oli kysynyt, aivan kuin tahtoen tietää: ”Oletko sinä ymmärtänyt, että minä todella olen sinun Jumalasi ja että minä voin antaa sinulle ikuisen elämän?”

Mutta sitä mies ei ollut tajunnut. Siksi Jeesus antoi vaikean käskyn miehelle. Sen valossa tämä saattoi nähdä uudella tavalla sen, mihin asti ihmisen omat kyvyt riittävät ikuisen elämän hankkimisessa. Mies ymmärsi, etteivät ne riittäisi. Oivallus masensi miehen, ja siinä tilassa hän kään-

si selkänsä myös Jumalalleen, joka ainoana voi antaa ikuisen elämän.

Neulansilmällä ei tarkoiteta vaikeakuista porttia Jerusalemissa, niin kuin jotkut ovat ajatelleet, vaan vajaan millin levyistä reikää metallisessa neulassa. Ja kuitenkin siitäkin on kamelin helpompi mennä läpi, kuin on rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan. Kuva kertoo hyvin, miksi rikkaan miehen alkuperäinen kysymys oli ollut niin väärä. Pelastumisessa on aina kysymys Jumalan tekemästä ihmeestä. Ihminen ei voi sitä ottaa itselleen. ●

Jukka Norvanto

TL lähetysteologi, Ev.lut.

Lähetysyhdistys Kylväjä

Kristuksen kirkastumisen päivä

MARK. 9: 2–8

KIRKASTUSSUNNUNTAI 3.8.

Synoptisissa evankeliumeissa Jeesuksen kirkkaus on ennen kaikkea kätkeytyä kirkkautta. Jumalan ainosyntyistä Poikaa katsellaan niissä kärsivänä Messiaana, hänen todellinen ihmisyytensä korostuu. Kirkastusvuoren tapahtumat ovat se hetki Jeesuksen maallisen vaelluksen aikana, jossa hänen jumalallinen kirkkaustensa hetkeksi paljastuu arkisten vaatteiden alta, ja ne harvat ja valitut, jotka ovat hänen kanssaan vuorella, saavat hetken katsella tuota kirkkautta. Jakso paljastaa meille Messiaan taivaallisen alkuperän: hän on enemmän kuin ihminen, hän on ollut ennen ihmiseksi syntymistään, hän on Jumalan rakas Poika ja häntä kunnioittavat Israelin historian suurimmat pyhätkin, jotka on paikalle kutsuttu. Kaikki alleviivaa sitä, että tässä on enemmän kuin Mooses, tässä on hän, jolle Eliakin on vain airut. Kristuksen kirkastuminen ei kuitenkaan viittaa mihinkään pyhyyden tai voiman lisääntymiseen, ainoastaan sen näkyväksi tulemiseen. Kristushan omistaa tosi Jumalana koko jumalallisen kirkkauden.

”Hänessä on jumaluus ruumiillistunut koko täyteydessään” (Kol. 2:9).

Vaikka Jeesus on kirkastusvuorella näkyvällä tavalla kirkastunut, on suurin kirkastuminen vielä edessäpäin. Johanneksen evankeliumissa (Joh. 12:23–24) Jeesus liittää oman kirkastumisensa ennen kaikkea tulevaan kuolemaansa. On paradoksaalista, että Jeesuksen suurin kirkkaus piilee juuri suurimmassa heikkoudessa ja alennustilassa. Ristin kirkkaus on kätkettyä kirkkautta, ja silti se on ”Jumalan voima ja Jumalan viisaus” (1. Kor. 1:24). Ristissä Jumalan rakkauden valtavuus ja hänen pyhyytensä ja voimansa suuruus tulevat uskon katseltaviksi. Ihmiskunnan toivo on ristinmuotoinen. Vain risti voi tuoda ihmiskunnalle armon, pelastuksen ja rauhan.

Inhimillisin silmin katsottuna ero Kirkastusvuoren säihkyvän hohteen ja kii-rastorstaiyön Getsemanen pimeyden välillä on valtava. Silti Jeesus oli kirkastettu myös Getsemanen yössä ja Golgatan ristin häpeässä. Tämä kätketty kirkkaus vaati opetuslapsilta uskoa. Heidän oli luotettava Isän sanaan, kun hän pilvestä todisti Pojastaan. Myös meidän on luotettava Sanaan. Ylösnousseen Kristuksen kirkkaus on meille täällä kätkettyä kirkkautta. Vain Jumalan sana tuo sen meidän uskomme nähtäväksi. Me uskomme siihen ja odotamme sen tulemistä lopullisesti näkyväksi. Näinhän me tunnustamme myös (Nikean-Konstantinopolin) uskontunnustuksessa: ”Me uskomme – yhteen Herraan, Jeesukseen Kristukseen – joka – on kirkkaudessa tuleva takaisin tuomitsemaan eläviä ja kuolleita ja jonka valtakunnalla ei ole loppua –.” Nyt elämme uskossa, silloin näkemisessä. Silloin Jeesuksen kirkkaus on vastaansanomaton kirkkautta, jonka edessä kaikkien polvien on notkistuttava ja jokaisen kielen tunnustettava, että Jeesus Kristus on Herra (Fil. 2:10–11). ●

Lauri Vartiainen

Perusta

**Uskon ja ajattelun avuksi
41. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa.**

Julkaisijat

Suomen Evankelisuterilainen Opiskelija-
ja Koululaistolähetys ry | OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö | SROS
Suomen teologinen instituutti ry | STI

Vastaava päätoimittaja 2014–2016

Timo Junkkaala | timo.junkkaala@sro.fi
09 5123 9110, 050 545 8446

Toinen päätoimittaja 2014–2016

Timo Eskola | timo.eskola@sti.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri ja taittaja

Paula Eskola | paula.eskola@sro.fi
050 361 4099

Ulkoasun suunnittelu

Teemu Junkkaala | teemu@gstj.fi

Toimitus 2014–2016

Soili Haverinen | soili.haverinen@opko.fi
Ville Kettunen | ville.kettunen@helsinki.fi
Markus Korri | markus.korri@opko.fi
Leif Nummela | leif.nummela@uusitie.com
Elina Rowland | elina.rowland@gmail.com
Arno Toivanen | arno.toivanen@meili.fi
Lauri Vartiainen | lauri.vartiainen@sro.fi

Neuvottelukunta 2014–2016

Keijo Rainerma (puheenjohtaja), Juha Auvinen,
Ville Auvinen, Ruth Franzén, Markku Ihonen,
Sammeli Juntunen, Lauri Melamies, Jussi
Miettinen, Pekka Mäkipää, Olavi Peltola, Tapio
Puolimatka, Erkki Ranta, Teuvo V. Riikonen,
Niilo Räsänen, Matti Sartonen, Jouko Talonen,
Mauri Tervonen, Lauri Thurén, Juha Vähäsarja

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu ja osoitteenmuutokset

Yap | tilaajapalvelu@yap.fi
0303 9778

Tilaukshinnat 2013

Opiskelijatilaukset 15 €/vuosi, kestotilaus 38 €/vuosi, määräaikaistilaus 41 €/vuosi, irtonumero 7 €.

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) × 193 mm (kork.) 250 €,
½ sivu: vaaka 130 mm × 96,5 mm 140 €,
pysty 62,5 mm × 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaleveys 62,5 mm.
Hintoihin lisätään alv. (24 %).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi |
050 361 4099

Kirjapaino

Kirjapaino Uusimaa. Perusta-lehti
painetaan ympäristöystävällisesti.

Aikakauslehtien liiton jäsen.
ISSN 0355-7111